

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ · ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ · ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Έτος 2^ο - Τεύχος 7 (Γ' Τρίμηνο 1987 : Ιούλιος, Αύγουστος, Σεπτέμβριος)

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ:

- Κ. Α. Παπαγεωργίου: Σκέψεις για την ανάπτυξη των αγροτικών Συνεταιρισμών 121
- Αριστ. Ν. Κλήμη: Αλέξανδρος Μπαλακτζής (1902-1987) 133
- Παν. Λυκίδης: Μερικά ακόμη λόγια για τον Αλέξ. Μπαλακτζή 137
- Β. Λαμπρεσκούλου - Δημητριάδου: Η ευδαιμονότητα των Συνεταιρισμών 139
- Θεόδωρος Τζωρτζιάκης (κείμενο Αλέξ. Μπαλακτζή) 147
- Εκείνοι που φεύγουν: Σπόρες Σχευόν 149
- Θεσεϊς - Απόψεις του Δ.Σ. της Εταιρείας Φίλων του Συνεργατισμού 151
- Αριστ. Ν. Κλήμη: Πικρές αλήθειες για τη συνεταιριστική ενημέρωση στην Ελλάδα 153
- Ο νέος Διοικητής της Α.Τ.Ε. κ. Θεόδ. Δημόπουλος 155
- Η νέα Συλλογική Σύμβαση Εργασίας του κροατικού αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων 157
- Διεθνή Συνεταιριστικά νέα 165
- Συνεταιριστικές και Αγροτικές Ειδήσεις 166
- Νέα Βιβλία 167
- Νέα Διοικητικά Συμβούλια στην ΠΑΣΕΓΕΣ και στις Κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις 169
- Τα Συνεταιριστικά στη Βουλή 174
- Ι. Α. Σελάρη: Συνεταιριστικά χρονικά Σέρου (1922-1925) 175
- Το Πρ. Δ/μχ 93/1987 για τους Οικονομικούς Συνεταιρισμούς 177

Revue Cooperative «SINETERISTIKI PORIA» Cooperative Review

25, Koumoundourom str. - Athens 104 37

Sommaire a page 184 - Table of contents page 184

Σ Ε Κ Ε

Η ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΞΑΓΩΓΙΚΗ ΚΑΠΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ

39 ΧΡΟΝΙΑ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΚΑΠΝΩΝ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΑΠΝΟΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΕΞΑΓΕΙ, τό 15% περίπου των συνολικών εξαγωγών και εισάγει πάνω από 25 εκατομ. δολλ. κάθε χρόνο.

ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ, με Ελληνικά καπνά, Καπνοβιομηχανίες, Κρατικούς Οργανισμούς και Μονοπώλια στις περισσότερες αγοράστριες χώρες.

ΔΙΑΘΕΤΕΙ, για τη διεξαγωγή των εργασιών της:

- δικά της κεφάλαια 753 εκατομ.δρχ.
- αποθηκευτικούς χώρους, μηχανικό και λοιπό εξοπλισμό δυναμικότητας 15.000 τόννων καπνών, των οποίων η λογιστική αξία ανέρχεται σε 443 εκ. δρχ., πολλαπλάσιας σημερινής αξίας.
- δίνει δουλειά σε 120 μόνιμους εργατοϋπαλλήλους και 2.500 καπνεργάτες εποχιακής απασχόλησης για την επεξεργασία και συντήρηση των καπνών της.

ΔΙΑΝΕΜΕΙ, κάθε χρόνο (κατά μέσο όρο) πάνω από 40 εκατ. δρχ. μερίσματα στις συνεταιριστικές οργανώσεις που είναι αποκλειστικοί μέτοχοί της.

ΣΥΜΜΕΤΕΧΕΙ ΟΡΓΑΝΙΚΑ στη ΣΠΕΚΑ και την κοινοπραξία ΣΕΚΕ—ΔΗΜΗΤΡΑ που εισάγουν τρακτέρ και άλλα γεωργικά μηχανήματα και υποβοηθούν το εξαγωγικό της έργο.

ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ, στην αγροτοσυνεταιριστική ανάπτυξη του τόπου μας **ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΑΣ** στο κεφάλαιο μεγάλων συνεταιριστικών γεωργικών βιομηχανιών.

ΣΥΝΕΒΑΛΕ, στην ίδρυση και οργάνωση σειράς συνεταιριστικών εταιρειών.

ΣΤΟΧΟΣ ΤΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

της ΣΕΚΕ, είναι η ανάπτυξη και διεύρυνση των εξαγωγών καπνών προς όφελος των ιδίων των παραγωγών και της Εθνικής Οικονομίας, μέσα στα πλαίσια των νέων ευνοϊκών συνθηκών για την ενίσχυση του ρόλου και της αποστολής των συνεταιριστικών οργανώσεων, που διαγράφονται από το νέο Νόμο για τους συνεταιρισμούς.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τεύχος 7 (Γ' Τρίμηνο 1987: Ιούλιος - Αύγουστος - Σεπτέμβριος)

ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Του Κ. Α. Παπαγεωργίου

Η ανάπτυξη των συνεταιρισμών των γεωργών δεν είναι σήμερα — ή δεν πρέπει να είναι — μόνο μια απλή επιδίωξη ή φιλοδοξία. Είναι ανάγκη. Η ανάγκη αυτή προκύπτει από τις συνθήκες ανταγωνισμού που αντιμετωπίζει ο γεωργικός τομέας και από τις προοπτικές που διαγράφονται για το κοντινό μέλλον που θα συνεπάγονται ένταση και όχι μείωση αυτού του ανταγωνισμού.

Επί αρκετό διάστημα ως τώρα, πολλές δυνάμεις ανθρώπινες και οικονομικές, κατευθύνθηκαν σε στόχους ενδιάμεσους και όχι τελικούς ως προς τη συνεταιριστική ανάπτυξη. Συχνές αλλαγές στο νομοθετικό πλαίσιο με τα επακόλουθα προβλήματά τους, εκλογικές διαδικασίες που μεταθέτουν το ενδιαφέρον από τις κύριες λειτουργίες των συνεταιρισμών και τραυματίζουν την εσωτερική συνοχή τους και πολλά άλλα, στερήσει από τους συνεταιρισμούς τον υγιή δυναμισμό και τη συστηματική προεργασία που είναι αναγκαίες προϋποθέσεις για επιτυχία στον κύριο αντικειμενικό σκοπό τους.

Το κείμενο που ακολουθεί αποτελεί προβληματισμό με τον οποίο επιδιώκεται να επισημανθούν τα προβλήματα και να εξετασθούν λύσεις, πολλές από τις οποίες χρειάζονται περισσότερη διερεύνηση. Δεν εξαντλεί τα θέματα, αλλά φιλοδοξεί ν' αποτελέσει αποδεκτή βάση διευθέτησης των περισσότερων από αυτά, με σκοπό να θεθούν σύντομα οι Συνεταιρισμοί σε αναπτυξιακή τροχιά.

Α. ΥΠΟΔΟΜΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΥ - ΘΕΣΕΙΣ

1. Τα αναγνωριστικά στοιχεία των συνεταιρισμών είναι οι θεμελιώδεις αρχές τους, που είναι κοινές για τους συνεταιρισμούς κάθε μορφής οπουδήποτε στον κόσμο. Οι αρχές αυτές δεν αποτελούν δογματικά στοιχεία ως προς τη διατύπωσή τους ή την ταξινόμησή τους. Ως προς την ουσία τους όμως, έχει καταδειχθεί στην πράξη, ότι μόνο εφόσον τηρούνται εξασφαλίζονται οι προϋποθέσεις επιτυχίας στους συνεταιρισμούς. Αυτή η έστω και χρησιμοθηρική αξία των αρχών προτάσσεται ακόμη και της ιδεολογικής αξίας τους, διότι ένας θεσμός με οικονομική διάσταση, όπως ο συνεταιριστικός, καταξιώνεται μόνο με την επιτυχία του στον οικονομικό στίβο, οπότε αποκτά το δικαίωμα να αξιώνει την αναγνώριση της υπεροχής του, επειδή επιπρόσθετα συμβάλλει και στη θελτίωση της κοινωνικής οργάνωσης. Η θρασύτητα της αλήθειας αυτής γίνεται πιο φανερή αν εξεταστεί από την αντίθετη πλευρά, ότι δηλαδή ένα σύνολο από αρχές, που ενδεχόμενα πλεονεκτούν έναντι των συνεταιριστι-

κών, αλλά δεν δικαιώνουν τις προσδοκίες στην πράξη, δεν θα επιβιώσουν επί πολύ.

2. Το κίνητρο των ατόμων που αποφασίζουν τη σύσταση συνεταιρισμού, είναι το προσωπικό τους όφελος, οικονομικό — που μπορεί εύκολα να εκτιμηθεί — ή κοινωνικό — που γίνεται αισθητό αλλά δεν είναι εύκολα μετρήσιμο. Έναντι αυτού του οφέλους, τα μέλη δέχονται τη μείωση της ανεξαρτησίας τους, που συνεπάγεται η συμμετοχή στο συνεταιρισμό και η εφαρμογή των κανόνων του. Συμμετοχή στο συνεταιρισμό χωρίς όφελος δεν έχει νόημα. Επίσης συμμετοχή στο συνεταιρισμό χωρίς τήρηση των κοινά συμφωνημένων κανόνων, συνιστά αντίφαση.

3. Ο συνεταιρισμός αποτελεί προέκταση της ιδιωτικής οικονομίας των μελών ή σε πολύ προηγμένη μορφή, υποκατάστασή της. Ασκεί επιχείρηση εξ ονόματος και για λογαριασμό και προς όφελος (ή ζημία) των μελών του. Το όφελος που εξασφαλίζει στα μέλη του δεν έχει καμμία εννοιολογική συνάφεια προς το κέρδος των εμπορικών επιχειρήσεων, διότι προκύπτει ως εξασφάλιση καλύτερων όρων συναλλαγής στα μέλη του ως αγοραστών ή ως πωλητών. Το όφελος αυτό, που δεν αποτελεί κέρδος, ανήκει στα συνεργαζόμενα μέλη και αποδίδεται σ' αυτά εκτός αν τα ίδια αποφασίσουν να παραμείνει στο συνεταιρισμό προς διεύρυνση των υπηρεσιών που προσφέρει, οπότε ουσιαστικά αποδίδεται στα μέλη μακροχρόνια και προσαυξημένο. Ενδεχόμενη ζημία καλύπτεται επίσης από τα μέλη, που είναι υπόλογα και των αρνητικών επιπτώσεων των αποφάσεων και ενεργειών τους.

4. Η γενεσιουργός αιτία του οφέλους που παράγει για τα μέλη του ο συνεταιρισμός είναι η διαπραγματευτική δύναμη και οι οικονομίες κλίμακος. Τα μεγάλα μεγέθη, που διαμορφώνονται από τη συνεργασία πολλών μικρών, δημιουργούν τη δυνατότητα επίτευξης καλύτερων όρων στις αγοραπωλησίες. Τα ίδια μεγάλα μεγέθη δημιουργούν δυνατότητες επίτευξης οικονομιών, χρησιμοποίησης μεγάλων και σύγχρονων εγκαταστάσεων, ειδικευμένων υπηρεσιών κλπ., ώστε να πλεονεκτούν έναντι ανταγωνιστών, να διαμορφώνουν χαμηλότερο κόστος, να επιβάλλονται στην αγορά, ή τουλάχιστον να παρεμβάδινουν εξισορροπητικά, με αποτέλεσμα επιμερισμό της ωφέλειας στα μέλη του συνεταιρισμού και στο κοινωνικό σύνολο.

5. Ο συνεταιρισμός δημιουργείται για την εξυπηρέτηση των μελών του. Όταν η εξυπηρέτηση των μελών του δεν εμποδίζεται, ή και διευκολύνεται από την ταυτόχρονη προσφορά υπηρεσίας στο κοινωνικό σύνολο ή σε ένα μέρος του, ο συνεταιρισμός μπορεί να αναλάβει και την προσφορά συμπληρωματικού έργου. Τα οικονομικά αποτελέσματα αυτού του συμπληρωματικού έργου θα πρέπει να είναι θετικά ή μηδέν, όχι όμως αρνητικά, εκτός αν τα μέλη ε'χον σταθμίσει ότι τα αρνητικά αποτελέσματα — τα οποία μπορεί να αντέξει ο συνεταιρισμός — είναι προσωρινά και ότι η τελική απόληψη θα είναι θετική. Διαφορετικά είναι ύλογο να μη δεχθεί ο συνεταιρισμός την προσφορά συμπληρωματικών υπηρεσιών, διότι θα ενεργεί αντίθετα προς το σκοπό του, δηλαδή της δημιουργίας ωφέλειας προς τα μέλη του.

6. Τις υπηρεσίες που προσφέρει ο συνεταιρισμός προς μη μέλη, μπορεί να τις τιμολογεί διαφορετικά από ό,τι τις υπηρεσίες προς τα μέλη(1), καθόσον τα μέλη έχουν ήδη υποστεί ένα άμεσο ή έμμεσο κόστος και έχουν επωμισθεί ευθύνες. Όμως τα οφέλη που ενδεχομένως θα προκύψουν με τη μορφή των πλεονασμάτων διαχείρισης από την προσφορά υπηρεσιών σε τρίτους, δεν πρέπει ν' αποτελούν αντικείμενο διανεμητέο στα μέλη. Μπορεί ο συνεταιρισμός να τα χρησιμοποιήσει για τους άλλους σκοπούς του, όπως η εκπαίδευση μελών και μη μελών, η προσφορά περισώτερων υπηρεσιών, η απόκτηση νέων εγκαταστάσεων κλπ.

7. Στους ευρύτερους σκοπούς του συνεταιρισμού περιλαμβάνεται και η προσφο-

ρά κοινωνικών υπηρεσιών κυρίως προς τα μέλη του ή και ευρύτερης σημασίας. Η προσφορά αυτών των υπηρεσιών, που συνεπάγεται κόστος, αποτελεί παρακολούθημα μιας σταθεροποιημένης οικονομικής ευρωστίας και αποτελεί συνειδητή ενέργεια των μελών. Αποτελεί ζημιόγONO παρανόηση του συνεταιριστικού θεσμού η ερμηνεία διαχειριστικών ελλειμμάτων ως δήθεν αποδείξεων της κοινωνικής προσφοράς των συνεταιρισμών(2), αφού με την (δια συλλογιστική, κάθε χρεωκοπία, ακόμη και η χρεωκοπία του Κράτους θα μπορούσε να ερμηνευθεί ως κοινωνική προσφορά στους πολίτες του.

8. Ο συνεταιρισμός μπορεί να δέχεται εξωτερική ενίσχυση, ιδίως στα πρώτα του θήματα ή σε μια προσπάθεια επίτευξης μιας καλύτερης ισορροπίας στην οικονομική ζωή(3). Απαραίτητοι όροι για την ενίσχυση αυτή είναι πρώτο να μη συνεπάγεται εξάρτηση, που θα σήμαινε αλλοτρίωση μέρους ή και του συνόλου της ευθύνης των μελών και δεύτερον η ενίσχυση να μη δημιουργεί αναγκαιότητα διαρκούς ύπαρξής της.

9. Ο συνεταιρισμός νοείται αποκλειστικά ως εθελοντική οργάνωση των μελών του. Αναγκαστική συνεργασία δεν νοείται. Αποτελεί άλλωστε εννοιολογική αντίφαση και αν επιχειρηθεί μπορεί να διαρκέσει όσο υφίσταται ο εξαναγκασμός. Η αξία όμως της συνεργασίας και η αποτελεσματικότητά της δεν γίνονται πάντοτε εύκολα κατανοητές ή πιστευτές, ιδίως από εκείνους που έχουν περισσότερη ανάγκη από τα αποτελέσματα της συνεργασίας. Η δυσπιστία έναντι όσων ευαγγελίζονται τη συνεργασία και έναντι των συνανθρώπων, εμποδίζει συχνά το ξεκίνημα ή την ανάληψη σοβαρών πρωτοβουλιών από κοινού. Η έλλειψη αυτοπεποίθησης, εμπειριών και γνώσεων, δημιουργεί επιφυλλακτικότητα που εκδηλώνεται ως απροθυμία ανάληψης ευθύνης για πρωτοβουλίες που εμπεριέχουν και τον ελάχιστο «επιχειρηματικό κίνδυνο». Για το αναγκαίο ξεκίνημα είναι εύλογη η παροχή κινήτρων, με επιβάρυνση του κοινωνικού συνόλου, διότι και το κοινωνικό σύνολο έμμεσα θα ωφεληθεί από την πιό αποτελεσματική οργάνωση των οικονομικά αδύνατων ομάδων του πληθυσμού.

10. Η βούληση του συνεταιρισμού είναι η συνισταμένη των βουλήσεων των μελών του. Η αιρετή διοίκηση που εκλέγεται από τα μέλη εφαρμόζει τις αποφάσεις της συνέλευσης των μελών και χειρίζεται τις υποθέσεις του συνεταιρισμού ως εντολοδόχος της συνέλευσης. Για τις αποφάσεις της συνέλευσης εφαρμόζεται ο κανόνας της πλειοψηφίας. Σε περίπτωση που τα συμφέροντα του μέλους δεν εξυπηρετούνται ή και θίγονται από τις αποφάσεις της πλειοψηφίας, το μέλος έχει τη δυνατότητα να αποχωρήσει, οπότε αυτό δεν υπόκειται πλέον στις αποφάσεις της πλειοψηφίας, ο δε συνεταιρισμός διαμορφώνεται σε όργανο αυτών που έχουν κοινά συμφέροντα. Όσοι όμως παραμένουν στο συνεταιρισμό οφείλουν να τηρούν απαρέγκλιτα τις αποφάσεις της πλειοψηφίας έστω και αν διαφωνούν προς αυτές.

11. Οι κανόνες που ισχύουν για την συνεργασία μεταξύ ατόμων στα πλαίσια του συνεταιρισμού, ισχύουν και για τη συνεργασία μεταξύ συνεταιρισμών μέχρι την ανώτατη βαθμίδα συνεταιριστικών οργανώσεων εθνικού ή και διεθνούς επιπέδου. Η διαρκής συναίνεση μεταξύ των μελών και ο σεβασμός του κανόνα της πλειοψηφίας, αποτελούν αναγκαίες προϋποθέσεις συνεργασίας, αφού τα μέλη διατηρούν, σε μόνιμη βάση, το δικαίωμα της αποχώρησης. Επειδή, κατά κανόνα, μια αποχώρηση δεν εξυπηρετεί ούτε τον αποχωρούντα ούτε τους παραμένοντες, είναι προφανής η ανάγκη επίτευξης συμβιθασμών. Οι συμβιθασμοί πρέπει να είναι «εύλογοι», ώστε ούτε να ανατρέπεται η γνώμη των πολλών ούτε να δημιουργούνται αδιέξοδα χωρίς σπουδαίο λόγο.

12. Η είσοδος νέων μελών στους συνεταιρισμούς είναι ελεύθερη χωρίς τεχνητούς περιορισμούς. Πραγματικοί περιοριστικοί παράγοντες πρέπει να αναγνωρίζονται, γιατί διαφορετικά μπορεί να τεθεί σε κίνδυνο η βιωσιμότητα του συνεταιρισμού. Αρμόδια να αποφασίσει για την αποδοχή νέων μελών πρέπει να είναι, σε τελικό στάδιο, η γενική συνέλευση των μελών. Σε περιπτώσεις συνεταιρισμών που παράγουν σημαντικά οφέλη για τα μέλη, μπορεί η απόφαση που θα πάρει η συνέλευση των μελών να μην είναι αντικειμενική. Όμως είναι προτιμότερη αυτή η μεροληψία από την εκ των άνω ή εκ των έξω επιβολή αποδοχής νέων μελών, αφού, όπως προαναφέρθηκε, αναγκαστική συνεργασία δεν νοείται.

13. Τα άτομα που συγκροτούν το συνεταιρισμό έχουν κοινά συμφέροντα — οικονομικά και κοινωνικά — που εξυπηρετούνται από το συνεταιρισμό. Επειδή έχουν κοινά συμφέροντα είναι εύλογο να συγκλίνουν γενικά οι απόψεις τους, ως προς τις ενέργειες για την επίτευξη του σκοπού τους, που έγκειται, κατεξοχήν, στη χρησιμοποίηση της δύναμης που αποκτούν με την ένωση των δικών τους δυνάμεων, για τη θελτίωση κυρίως της οικονομικής τους κατάστασης. Οι πολιτικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις των μελών δεν σχετίζονται με οποιοδήποτε τρόπο με το συνεταιρισμό. Το κοινό στοιχείο που συνομολογούν τα μέλη είναι η από κοινού επιδίωξη θελτίωσης της θέσης τους. Διαφορές εκτιμήσεων, για τον τρόπο με τον οποίο θα πετύχουν το στόχο τους, μπορούν να υπάρχουν ή διαφορές για τις πρωτοβουλίες που πρέπει να αναληφθούν, χωρίς όμως τα στοιχεία αυτά να δημιουργούν ευδιάκριτες και μόνιμες ομαδοποιήσεις ή τάσεις στο εσωτερικό του συνεταιρισμού. Στο συνεταιρισμό στον οποίο τα μέλη παραμένουν προσηλωμένα στο σκοπό του, υπάρχουν διαφορές απόψεων σχεδόν σε κάθε θέμα αλλά όχι ομάδες που διαφωνούν σε κάθε θέμα. Δεν υπάρχουν συμπαιγείς και μόνιμες πλειοψηφίες και μειοψηφίες, αλλά συγκυριακές και μεταβαλλόμενες, ανάλογα με τη γνώμη κάθε μέλους για το εξεταζόμενο θέμα. Η διαμόρφωση αντιμαχόμενων ομάδων στο εσωτερικό του συνεταιρισμού, ισοδυναμεί με εμφυλιοπολεμική σύρραξη σε μιά χώρα που αντιμετωπίζει εξωτερικό κίνδυνο.

14. «Τις υποθέσεις των συνεταιρισμών τις διαχειρίζονται άτομα που εκλέγονται ή διορίζονται κατά τρόπο αποδεκτό από τα μέλη και είναι υπόλογα σ' αυτά». Αυτό ορίζεται στη δεύτερη από τις ισχύουσες συνεταιριστικές αρχές. Είναι ευνόητο ότι στη φροντίδα τους για την επίτευξη των σκοπών του συνεταιρισμού, τα μέλη θα επιδιώξουν να εκλέξουν τα πρόσωπα εκείνα που διακρίνονται για την ικανότητα, την εντιμότητα, την πείρα και το ενδιαφέρον για την επίτευξη των σκοπών του συνεταιρισμού. Οποιοδήποτε άλλο κριτήριο επιλογής δεν εγγυάται την εξυπηρέτηση του σκοπού του συνεταιρισμού. Τυχόν επιλογή με βάση τις πολιτικές ή θρησκευτικές πεποιθήσεις εισάγει τη συναλλαγή και τη μεροληψία στις συνεταιριστικές οργανώσεις που με τη σειρά τους εκτρέφουν τη διάσπαση και την αποτυχία στο σκοπό για τον οποίο υπάρχει ο συνεταιρισμός.

15. Τα αξιώματα στους συνεταιρισμούς είναι τιμητικά και άμισθα. Αν προσφέρεται κάποια αποζημίωση, αυτό γίνεται για να αντισταθμισθεί σε κάποιο βαθμό το εισόδημα που χάνουν οι απασχολούμενοι στη διοίκηση του συνεταιρισμού, διαθέτοντας εκεί το χρόνο τους. Αποβλέπει ακόμη στο να δίνεται η δυνατότητα και στους μη οικονομικά ανεξάρτητους, που διαθέτουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά, να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Στους συνεταιρισμούς τα αξιώματα αναθέτονται, δεν επιζητούνται. Αναθέτονται σε εκείνους που η συνέλευση κρίνει ότι θα συντελέσουν στην επίτευξη των στόχων και τους οποίους η συνέλευση εμπιστεύ-

εται να διαχειρισθούν την κοινή επιχείρηση. Η επιζήτηση εκλογής και οι προεκλογικές συνηνοήσεις δεν αποτελούν στοιχεία ενθαρρυντικά για διασφάλιση εκλογής των καταλληλότερων προσώπων.

16. Στήριγμα του συνεταιρισμού αποτελεί η αλληλέγγυα ευθύνη των μελών, που αποτελεί και μέτρο της αμοιβαίας εμπιστοσύνης και απαύγασμα της εθελοντικότητας της συνεργασίας. Όπου υπάρχει αμοιβαία εκτίμηση και εμπιστοσύνη, εκεί και η διάθεση ανάληψης αυξημένης αλληλέγγυας ευθύνης. Όπου υπάρχει απροθυμία ανάληψης αυξημένης ευθύνης, χωρίς να υπάρχουν αντικειμενικές δυσκολίες, η αιτία πρέπει να αναζητηθεί σε κενό εμπιστοσύνης προς τα άλλα μέλη ή προς τη διοίκηση.

17. Την ανεξαρτησία τους από οποιουδήποτε εξωτερικούς παράγοντες τη δηλώνουν οι συνεταιρισμοί με τις έννοιες της αυτοδιοίκησης, της αυτονομίας και της αυτευθύνης. Η ανεξαρτησία των συνεταιρισμών προϋποθέτει αυτοδυναμία, η δε αυτοδυναμία συντηρείται όταν συνυπάρχει με την αυτευθύνη. Φέροντας ακέραιη την ευθύνη των πράξεών τους οι συνεταιρισμοί, έχουν απεριόριστες δυνατότητες απόκτηση αυτοδυναμίας. Αν συστηματικά προσφεύγουν σε εξωτερική «συμπάρσταση», ο στόχος της ανεξαρτησίας έχει χαθεί, οι δε παρέχοντες τη «συμπάρσταση» εξασφαλίζουν στο πρόσωπο του συνεταιρισμού έναν βολικό υποτακτικό.

18. Οι σχέσεις των συνεταιρισμών με την κρατική εξουσία, είναι σχέσεις λεπτής ισορροπίας. Από την κρατική εξουσία οι συνεταιρισμοί ζητούν τη θεσμοθέτηση ενός πλαισίου δράσης, που να αναγνωρίζει την ιδιομορφία του συνεταιριστικού θεσμού και εκτιμώντας την ιδιομορφία αυτή και την έμμεση προσφορά των συνεταιρισμών στο κοινωνικό σύνολο, να αφαιρεί ενδεχόμενα αντικίνητρα για την ανάπτυξή τους. Ο συνεταιρισμός μπορεί να προσφέρει και υπηρεσίες που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον έναντι αντιπαροχής που να καλύπτει το συνολικό κόστος τουλάχιστον. Η κρατική εξουσία δικαιούται να θεσπίζει κανόνες ελέγχου της νομιμότητας των πράξεων των συνεταιρισμών, αλλά όχι της σκοπιμότητας. Δικαιούται επίσης να θεσπίζει κίνητρα προσανατολισμού των συνεταιρισμών προς κατευθύνσεις που κρίνονται κοινωνικά επιθυμητές, όχι όμως κανόνες που περιορίζουν τις επιλογές των συνεταιρισμών σε σύγκριση με ανάλογους φορείς οικονομικής δραστηριότητας.

19. Δεν υπάρχει άριστο μέγεθος συνεταιρισμών από την άποψη του αριθμού μελών. Ο μεγάλος αριθμός μελών επιζητείται όταν συνεπάγεται μεγάλο όγκο δραστηριοτήτων και συνοχή των μελών, γιατί τότε επιτυγχάνονται οικονομίες κλίμακος και αυξάνει η διαπραγματευτική δύναμη. Όμως η μεγέθυνση των συνεταιρισμών επιτυγχάνεται μόνο σταδιακά, γιατί πρέπει ταυτόχρονα να διασφαλίζεται η ομοψυχία και η αμοιβαία εμπιστοσύνη των μελών, που μόνο μαζί μ' αυτές το μεγάλο μέγεθος ισοδυναμεί με αυξημένη αποτελεσματικότητα. Εξάλλου το μεγάλο μέγεθος πρέπει να συνοδεύεται με βελτίωση των μεθόδων επικοινωνίας στο εσωτερικό του συνεταιρισμού, γιατί διαφορετικά η πληροφόρηση είναι ανεπαρκής και η αίσθηση αποξένωσης των μελών από τη διοίκηση αυξημένη, με όλα τα επακόλουθα στην ενότητά τους.

20. Ο συνεταιριστικός θεσμός είναι ενιαίος αλλά οι συνεταιρισμοί διαφέρουν πολύ μεταξύ τους ως προς τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν για την επίτευξη του σκοπού τους. Γενικά, όσο αυξάνει η εξάρτηση της οικονομίας των μελών από το συνεταιρισμό, τόσο δυσκολότερη γίνεται στην πράξη η συνεργασία, ενώ, ταυτό-

χρονα, τότε προσδοκούνται και τα μεγαλύτερα οφέλη. Ως απλές μορφές συνεργασίας θεωρούνται οι πιστωτικές και οι προμηθευτικές εργασίες. Δυσκολότερες κρίνονται οι εργασίες μεταποίησης, από κοινού πώλησης και από κοινού χρήσης μηχανημάτων και ακόμη πιο δύσκολες οι εργασίες από κοινού παραγωγής, που ενσωματώνουν και ορισμένες τουλάχιστον από τις προηγούμενες και που θεωρούνται ότι αποτελούν την ανώτατη βαθμίδα συνεργασίας. Είναι προφανές ότι οι απαιτήσεις συνοχής και συμπίεσης των μελών αυξάνουν από την κατώτερη προς την ανώτερη βαθμίδα. Η άμεση ή γρήγορη επίτευξη της ανώτερης βαθμίδας συνεργασίας παρατηρείται σπάνια και αναφέρεται κατά κανόνα σε μικρές ομάδες τόμων, που χαρακτηρίζονται εκ των προτέρων από αυξημένο βαθμό αμοιβαίας εμπιστοσύνης και αρμονικών σχέσεων(5). Μπορεί επίσης να παρατηρηθεί σε μεγαλύτερες ομάδες όταν θρίσσκονται σε ιδιόμορφες συνθήκες, όπως π.χ. οι Ισραηλίτες ή οι Βάσκοι, που έχουν ειδικούς λόγους συσπείρωσης, οπότε ο ατομισμός υποχωρεί. Στις υπόλοιπες περιπτώσεις ως συνετή διαδικασία προώθησης της συνεργασίας, θεωρείται το ξεκίνημα από τις απλές μορφές συνεργασίας και η σταδιακή επιδίωξη πιο σύνθετων, αφού σε κάθε στάδιο στερεωθεί η κοινή πεποίθηση για την αποτελεσματικότητα της συνεργασίας και η αμοιβαία εμπιστοσύνη και συνεννόηση μεταξύ των μελών. Εξάλλου, συνάρτηση του βαθμού δυσκολίας της συνεργασίας, είναι και ο παρατηρούμενος αριθμός μελών κατά συνεταιρισμό στο διεθνή χώρο. Οι καταναλωτικοί συνεταιρισμοί (που είναι προμηθευτικοί συνεταιρισμοί) συγκεντρώνουν κατά κανόνα μεγάλο αριθμό μελών, ενώ οι συνεταιρισμοί από κοινού παραγωγής, έχουν κατά κανόνα μικρό αριθμό μελών.

21. Το αρχικό κεφάλαιο των συνεταιρισμών συγκεντρώνεται από τις συνεταιριστικές μερίδες που καταβάλλουν τα μέλη. Δεν υπάρχει κανόνας ως προς το ύψος που πρέπει να έχουν οι συνεταιριστικές μερίδες. Αφού στο συνεταιρισμό, κατά κανόνα, μετέχουν άτομα με μικρές οικονομικές δυνατότητες, το ύψος της μονάδας δεν πρέπει να είναι δυσβάστακτο. Ούτε όμως να είναι ασήμαντο, γιατί δε θα εξασφαλισθεί κάποια αφετηρία για δραστηριοποίηση. Το ύψος της μερίδας το καθορίζουν τα μέλη και πρέπει να είναι συνάρτηση των τιθέμενων στόχων. Φιλόδοξοι στόχοι με πενιχρή συμβολή των ίδιων των μελών δεν συμβιβάζονται. Για περιορισμένες προοπτικές μεγάλες μερίδες δεν έχουν νόημα. Εξάλλου, το ύψος των μερίδων που είναι διατεθειμένα να καταβάλουν τα μέλη, αποτελεί αντανάκλαση της πεποίθησής τους για το βαθμό της προσδοκώμενης επιτυχίας και ταυτόχρονα εκδήλωση του βαθμού αμοιβαίας εμπιστοσύνης ή εμπιστοσύνης προς τη διοίκηση. Σε κάθε περίπτωση η καθιέρωση υψηλών μερίδων και η αντίστοιχη αλληλέγγυα ευθύνη, που συνήθως καθορίζεται ως πολλαπλάσιο της μερίδας, πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη για τον καθορισμό του ύψους των δανείων που χορηγούνται στους επιμέρους συνεταιρισμούς καθώς και στον καθορισμό του ύψους των χορηγούμενων κινήτρων. Για υφιστάμενους από μακρού συνεταιρισμούς, όσα προαναφέρονται για τις μερίδες ισχύουν για το ύψος της καθαρής περιουσίας τους (της πραγματικής, όχι της λογιστικής).

22. Διάκριση των μελών σε κατηγορίες με διαφορετικά δικαιώματα και υποχρεώσεις δεν είναι αποδεκτή για τους συνεταιρισμούς. Στους συνεταιρισμούς όλα τα μέλη απολαμβάνουν ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Β. ΑΠΟΦΕΙΣ ΓΙΑ ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

23. Η προοπτική δημιουργίας της ενιαίας ευρωπαϊκής αγοράς από το 1992, και ιδιαίτερα επείγον το πρόβλημα αναδιοργάνωσης και προετοιμασίας της ελληνικής οι-

κονομίας και των φορέων της, μεταξύ των οποίων και οι συνεταιρισμοί. Η συνειδητοποίηση της αναμενόμενης μεγάλης μεταβολής δεν είναι εύκολη για τα 800.000 μέλη των συνεταιρισμών. Επιπλέον το κύριο ενδιαφέρον έχει αδικαιολόγητα προσανατολιστεί στις εκλογικές διαδικασίες και στα αποτελέσματά τους, ενώ ο κύριος στόχος των συνεταιρισμών προς τον οποίο θα έπρεπε να είναι αποκλειστικά στραμμένη η προσοχή τους, έχει καταλήξει να είναι δευτερεύουσας σημασίας. Πρόσθετο εμπόδιο στην ανάπτυξη πρωτοβουλιών από τους συνεταιρισμούς αποτελεί η νοστροπία που έχει καλλιεργηθεί της επίκλησης του Κράτους για την αντιμετώπιση κάθε προβλήματος που ανγκυπτεί, της βεώρησής του Κράτους ως υπολόγου για κάθε αποτυχία αλλά και της ταυτόχρονης από την πλευρά των πολιτικών φορέων αποδοχής αυτού του ρόλου. Η συναποδοχή αυτής της κατάστασης εξυπηρετεί τις βραχυχρόνιες βλέψεις των «συμβαλλόμενων» πλευρών, αφού στους συνεταιρισμούς προσφέρει την άνεση της περιορισμένης ευθύνης, στους δε πολιτικούς φορείς μεταφέρει μια ακαθόριστη έννοια ευθύνης συνοδευμένη από εξάρτηση των συνεταιρισμών από αυτούς. Η κατάσταση αυτή δεν επιτρέπει τη σαφή διάκριση μεταξύ επιτυχημένων ή μη πρωτοβουλιών και την ενθάρρυνση των πρώτων, ούτε δίνει τη δυνατότητα ανάδειξης ή απόκτησης από τους συνεταιρισμούς των στελεχών εκείνων, που έχουν ανάγκη για την αυτοδύναμη μακροχρόνια ανάπτυξή τους. Στόχος θα πρέπει να είναι η δημιουργία ανεξάρτητων αυτοδύναμων και υπεύθυνων συνεταιρισμών, που αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματά του μεγέθους, που αποκτούν με την οριζόντια και κάθετη ολοκλήρωση, να λειτουργούν ανταγωνιστικά στον οικονομικό στίβο.

24. Το 1976 ρωτήθηκε η MARGARET DIGBY, αυθεντία στα θέματα των συνεταιρισμών στο διεθνή χώρο, ποιά είναι ο τρόπος για να επιτευχθεί ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Απάντησε ότι πρέπει τα μέλη να γίνουν γνώστες του συνεταιριστικού θεσμού και να τον εκτιμήσουν και παράλληλα η Κυβέρνηση να θέλει την ανάπτυξη των συνεταιρισμών. Ένας εκπρόσωπος των Σουηδικών συνεταιρισμών, σε συνέδριο της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης, είπε ότι αν χρειάζόταν να ξαναρχίσουν οι Σουηδικοί συνεταιρισμοί από το μηδέν, αυτό που θα ζητούσε να έχει ως αφετηρία, ήταν τα ενημερωμένα μέλη. Αν το ίδιο ερώτημα αφορούσε την Ελλάδα σήμερα, η απάντηση που θα έπρεπε να δοθεί, θα ήταν να συναρπασθούν τα πολιτικά κόμματα να διατηρήσουν τους συνεταιρισμούς έξω από την κομματική αντιπαράθεση. Αυτή η ανάγκη πρόχει αχόμη και σε σύγκριση με την ανάγκη να ενημερωθούν σωστά τα μέλη. Η δίοδος που διευκολύνει την κομματική εμπλοκή με τους συνεταιρισμούς, είναι το σύστημα των συνδυασμών, που έχει καθιερωθεί για τις συνεταιριστικές αρχαιρεσίες. Δεν αμφισβητείται η δημοκρατικότητα αυτού του συστήματος, αλλά αμφισβητείται η καταλληλότητά του για τους συνεταιρισμούς, αφού ο συνεταιρισμός εξ ορισμού αποτελεί — ή πρέπει ν' αποτελεί — μια συμπαγή ομάδα, με ενιαίο ιδεολογικό υπόβαθρο — το συνεταιριστικό — και με ενιαία αντίληψη για τον επιδιωκόμενο σκοπό. Η θεωρία για ύπαρξη «τάσεων» μέσα στο συνεταιρισμό, που πρέπει να εκπροσωπούνται στη διοίκησή του, μεταφέρεται στους συνεταιρισμούς κατ' αναλογία από την πολιτική ζωή. Δεν έχει όμως έρεισμα στη συνεταιριστική θεωρία και διεθνή πρακτική και γι' αυτό ούτε καν έχει θεθεί ως θέμα προβληματισμού στη συνεταιριστική διεθνογραφία. Όπου οι πολιτικές ή οι θρησκευτικές τάσεις εισχώρησαν στους συνεταιρισμούς, αποτέλεσμα υπήρξε η διάσπασή τους, που ίσως είναι προτιμότερη όπου η εσωτερική διαμάχη προσλαμβάνει οξύτητα. Όμως μια τέτοια κατάληξη θα ήταν αποκαρδιωτική με τη σημερινή κατάσταση πραγμάτων για την Ελλάδα.

25. Η ταχύτητα ανασυγκρότησης των συνεταιρισμών, δεν πρέπει να αναμένεται

να είναι μεγάλη, διότι υπάρχουν εγγενείς δυσχέρειες. Και μόνη η στερέωση της αμοιβαίας εμπιστοσύνης, στην οποία στηρίζεται το συνεταιριστικό οικοδόμημα, απαιτεί μακρά δοκιμαστική περίοδο. Δεν αρκεί όμως αυτή. Χρειάζεται ακόμη ενημέρωση των μελών, οργάνωση σε σύγχρονες βάσεις, εθισμός στην ανάληψη νέων πρωτοβουλιών και ευθυνών, απόκτηση ικανών στελεχών και εναρμόνιση του ρόλου τους με εκείνον των διοικήσεων και των μελών, που φέρουν την τελική ευθύνη και αρκετά άλλα, που σε σημαντικό ποσοστό, δεν ρυθμίζονται με νόμους και δεν αντιμετωπίζονται με οικονομικά μέσα. Επειδή δε κάθε λαός έχει τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του, η ξένη εμπειρία δεν μπορεί να μεταφερθεί χωρίς προσαρμογές.

26. Με δεδομένη τη δύναμη αδρανείας, που προαναφέρεται, αλλά και την πιεστικότητα των προθεσμιών για ανασύνταξη των συνεταιριστικών δυνάμεων, η λύση που διαφαίνεται ως η περισσότερο πρόσφορη, είναι η στήριξη της συνεταιριστικής ανάπτυξης στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες συνεταιριστικές οργανώσεις, με εσωτερικό συντονισμό από την ίδια τη συνεταιριστική κίνηση, η οποία φυσικά, θα φέρει και την ευθύνη. Το πλεονέκτημα που προσφέρει η στήριξη στις δευτεροβάθμιες και τριτοβάθμιες οργανώσεις, είναι ότι είναι σχετικά περιορισμένες σε αριθμό και ότι η περιφέρεια κάθε δευτεροβάθμιας οργάνωσης είναι σχετικά μικρή, ώστε η κάθε Ένωση Συνεταιρισμών να λειτουργεί σαν ένας συνεταιρισμός, συντονίζοντας το έργο και ενεργώντας για λογαριασμό των μελών της. Η άποψη για αξιοποίηση των δυνατοτήτων των δευτεροβάθμιων οργανώσεων στηρίζεται στη σχετικά πρόσφατη εμπειρία της Ιρλανδίας, μιας χώρας όπου οι επικρατούσες συνθήκες δεν διαφέρουν έντονα από τις ελληνικές. Βλέπουμε, ύστερα από μια εξαετή συνεταιριστική εκστρατεία, έπεισαν τους περισσότερους συνεταιρισμούς να συγχωνευθούν πριν από την έναρξη της χώρας στην ΕΟΚ το 1973. Όμως, η δημιουργία πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών με μεγάλη περιφέρεια, παρουσίασε προβλήματα λειτουργικής αποξένωσης των μελών, ενώ η ανάπτυξη των οικονομικών δραστηριοτήτων υπήρξε ιδιαίτερα ικανοποιητική. Για να απαλυνθούν οι αντιδράσεις που πήγαζαν από την αίσθηση αποξένωσης των μελών, χρειάστηκε να συσταθούν τοπικά παραρτήματα των συνεταιρισμών με τη μορφή τοπικών συνελεύσεων. Το ίδιο περίπου αποτέλεσμα θα μπορούσε να είχε επιτευχθεί με τη συγκέντρωση των οικονομικών δραστηριοτήτων σε περιφερειακή ένωση συνεταιρισμών. Σημειώνεται ότι στην Ιρλανδία δεν συνιστώνται περιφερειακές ενώσεις συνεταιρισμών. Οι πρωτοβάθμιοι συνεταιρισμοί είναι: κατευθείαν μέλη της κορυφαίας εθνικής οργάνωσης.

27. Την υπόθεση της ανάπτυξής τους θα πρέπει να την αναλάβουν και να τη στηρίξουν οι ίδιες οι συνεταιριστικές οργανώσεις με τη συμπαράσταση και το συντονισμό της ΠΑΣΕΓΕΣ, αφού συνειδητοποιήσουν ότι από την πλευρά του Κράτους θα μπορούν να χρησιμοποιούν θεσπισμένα κίνητρα, εφόσον πληρούν ορισμένες πραγματικές προϋποθέσεις.

28. Για να πραγματοποιηθεί ένα καινούργιο ξεκίνημα, με διαφορετικές αντιλήψεις, θα πρέπει προηγουμένως να διευθετηθεί το θέμα των συσσωρευμένων χρεών που βαρύνει έναν αριθμό συνεταιριστικών οργανώσεων. Ως προάγγελος της νέας νοσοτροπίας που θα επιδιωχθεί να εισαχθεί, η αντιμετώπιση του θέματος των χρεών δεν θα πρέπει να είναι η ενιαία και ισοπέδωτική «ρύθμιση». Οι αιτίες συσσώρευσης χρεών σε κάθε συνεταιριστική οργάνωση που παρουσιάζει αυτό το πρόβλημα, θα πρέπει να διευρευνηθεί. Όταν έχουν προκύψει ζημιές από δραστηριότητες που έχουν αναληφθεί κατ' εντολή του δημότη, οι ζημιές αυτές και οι επιπτώσεις τους από τότε που ανέκυψαν πρέπει να βαρύνουν το δημόσιο. Όταν, αντίθετα, οι ζημιές

οφείλονται σε άστοχες ενέργειες των διοικήσεων των συνεταιριστικών οργανώσεων, αυτές πρέπει να θαρύνουν τις ίδιες και τα μέλη τους. Παρότι η διερεύνηση αυτή δεν είναι απλή, δεν πρέπει να απορροφήσει σημαντικό χρόνο.

29. Η αλληλεγγύη μεταξύ συνεταιριστικών οργανώσεων, αποτελεί στοιχείο που πρέπει να εκδηλώνεται μεταξύ των συνεταιριστικών οργανώσεων όλων των βαθμών. Ως είδος αυτασφάλισης των συνεταιρισμών έναντι των αντιξοοτήτων τις οποίες ενδέχεται να αντιμετωπίσουν, έχει συσταθεί σε ορισμένες χώρες ένα Ταμείο Συνεταιριστικής Αλληλεγγύης, στο οποίο περιέρχεται ένα μικρό ποσοστό από τα πλεονάσματα των συνεταιριστικών οργανώσεων. Από το ποσό που συγκεντρώνεται, ενισχύονται συνεταιριστικές οργανώσεις, τις οποίες κάποια αρνητική οικονομική συγκυρία έχει οδηγήσει σε αδιέξοδο, χωρίς υπαιτιότητα των μελών ή της διοίκησης. Στην ελληνική πραγματικότητα ένα τέτοιο Ταμείο θα είχε σημαντική πρακτική χρησιμότητα αν περιλάμβανε κυρίως τις κεντρικές εισαγωγικές και εξαγωγικές συνεταιριστικές οργανώσεις, που στις εμπορικές τους σχέσεις πραγματοποιούν αγοραπωλησίες με καθορισμό των τιμών σε συνάλλαγμα. Στις περιπτώσεις αυτές, μιά υποτίμηση λ.χ. της δραχμής, συνεπάγεται κέρδη από τους εκκρεμείς λογαριασμούς των εξαγωγικών οργανώσεων και ζημιές από τους αντίστοιχους λογαριασμούς των εισαγωγικών. Οι «ιδιοκτήτες» και των μεν και των δε, είναι τα ίδια άτομα — οι αγρότες, μέλη των συνεταιρισμών — που εμφανίζονται ως κερδισμένοι από τις εξαγωγικές και ζημιωμένοι από τις εισαγωγικές οργανώσεις. Αντί να διανέμονται πλεονάσματα από τις πρώτες και να εμφανίζονται ως προβληματικές οι δεύτερες, η παρεμβολή του Ταμείου Αλληλεγγύης θα επέφερε εξισορρόπηση (6).

30. Γενικότερα, η οριζόντια συνεργασία μεταξύ των τριτοβάθμιων συνεταιριστικών οργανώσεων και ο συντονισμός της δράσης τους, είναι στοιχεία χρήσιμα για το σύνολο της συνεταιριστικής κίνησης. Ο πλέον εύλογος τρόπος, που έχει εφαρμοσθεί σε πολλές χώρες, είναι στα πλαίσια της ΠΑΣΕΓΕΣ, της οποίας οι τριτοβάθμιες οργανώσεις να είναι μέλη έστω με μια συμβολική ψήφο.

31. Όπως έχουν μέχρι σήμερα τα πράγματα στην Ελλάδα και στην ΕΟΚ, η ενίσχυση των συνεταιρισμών με διάφορους τρόπους — χαμηλότερα επιτόκια δανεισμού, ευνοϊκότερη μεταχείριση στις επενδύσεις κλπ. — δεν εμποδίζεται από Κοινοτικούς κανόνες. Εκτιμάται όμως ότι η άμεση και γενική επιδότηση των επιτοκίων από το δημόσιο δεν θα διαρκέσει ακόμη επί πολύ, ενώ άλλες κατηγορίες ενισχύσεων (εθνικών), θα διατηρηθούν επί περισσότερο χρόνο. Ορισμένες χώρες έχουν δημιουργήσει ένα Ταμείο Συνεταιριστικής Ανάπτυξης που επιχορηγείται από το δημόσιο, χωρίς μέχρι τώρα να είναι γνωστές αντιρρήσεις από άλλες χώρες με βάση τους κανόνες ανταγωνισμού. Χρησιμοποίηση αυτής της διεξόδου, αφού ερευνηθεί περισσότερο, ίσως αποδειχθεί χρήσιμη μακροχρόνια και για την Ελλάδα.

32. Ειδικότερα το θέμα της συγκράτησης των επιτοκίων, πρέπει να αντιμετωπιστεί σε συνδυασμό με τη συνεταιριστική ανάπτυξη. Αντί της επιδίωξης της ανάθεσης σε ευρύτερο κύκλο πρωτοβάθμιων συνεταιρισμών της αυτοτελούς άσκησης της βραχυπρόθεσμης αγροτικής πίστης αυτόν το ρόλο θα μπορούσαν να τον αναλάβουν οι ενώσεις συνεταιρισμών σε συνδυασμό με τις άλλες δραστηριότητές τους. Λογικά αναμένεται ότι οι ενώσεις θα μπορούσαν να επιτύχουν χαμηλότερο λειτουργικό κόστος από τους συνεταιρισμούς και να καλύψουν όχι μόνο το λειτουργικό κόστος, αλλά να έχουν και πλεόνασμα από την ίδια χρησιμοποιημένη σήμερα αποζήμιαση. Επί πλέον τη δραστηριότητα αυτή θα μπορούσαν να τη συνδυάσουν με τη συγκέντρωση καταθέσεων και σε όσο βαθμό επιτρέπεται, με ασφαλιστικές εργασίες για γενικότε-

ρη συμπύεση του κόστους. Το θέμα αυτό είναι τεράστιο και χρειάζεται ειδική εμπέδωση και έλεγχο εφικτότητας. Εδώ δίνεται μόνο το ερέθισμα.

33. Το γενικότερο θέμα των τραπεζικών εργασιών και της μετατροπής της ΑΤΕ σε κρατικοσυνεταιριστική τράπεζα, χρειάζεται επίσης ειδική διερεύνηση. Η κατεύθυνση που έχει προτείνει ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ στη Γενική της Συνέλευση του 1986 και η σύνδεση του θέματος με τις ασφαλιστικές εργασίες, πρέπει να εξετασθεί σοβαρά. Άλλωστε τη μετατροπή της ΑΤΕ έχουν υιοθετήσει σχεδόν όλα τα κόμματα. Είναι ευνόητο ότι κάθε μετατροπή θα πρέπει να στοχεύει στη μείωση του λειτουργικού κόστους, ώστε τη διαφορά να καρπώνονται οι δανειζόμενοι προς αύξηση της ανταγωνιστικότητάς τους.

34. Ο έλεγχος της νομιμότητας και της διαχειριστικής τάξεως αποτελεί αναγκαίο συμπλήρωμα της συνεταιριστικής δραστηριότητας. Η επιδίωξη σύστασης ειδικού σώματος ελεγκτών, που ταυτόχρονα να αποτελούν και συμβούλους των συνεταιριστικών οργανώσεων, αποτελεί θετική εξέλιξη. Όμως το χρονικό διάστημα που αναπόφευκτα θα παρεμβληθεί μέχρι την πλήρη απόδοση ενός νέου και τόσης σημασίας οργάνου, είναι αρκετά μεγάλο, η δε δαπάνη για τη λειτουργία του δεν θα είναι αμελητέα. Ίσως αξίζει να εξετασθεί εναλλακτικά η αξιοποίηση του υφιστάμενου δυναμικού εποπτών και επιθεωρητών της ΑΤΕ με νέο προσανατολισμό του ρόλου τους και με υπαγωγή σε χωριστή διοίκηση με σημαντική παρουσία εκπροσώπων των συνεταιρισμών. Η συσσωρευμένη εμπειρία των στελεχών αυτών θα συντελέσει στην άμεση απόδοση αποτελεσμάτων χωρίς να δημιουργηθεί νέα δαπάνη, πλην της ειδικής επιμόρφωσης που και αυτή μπορεί να επιδοτηθεί από ειδικά προγράμματα της ΕΟΚ.

35. Οι κατευθύνσεις προς τις οποίες το δημόσιο μπορεί να χορηγήσει αξιόλογη βοήθεια με τη μορφή προκαθορισμένων και μη διαπραγματευομένων κατ' έτος επιχορηγήσεων, είναι η στελέχωση και η επιμόρφωση, κοινούλια που πρέπει να διαχειρίζεται η ΠΑΣΕΓΕΣ. Η ενίσχυση στελέχωσης θα πρέπει να αφορά απόκτηση υπαλληλικών στελεχών των συνεταιριστικών οργανώσεων και όχι αποσπάσεις υπαλλήλων του δημοσίου. Οι αποσπάσεις υπαλλήλων του δημοσίου στους συνεταιρισμούς, εκτός του ότι δεν συμβιβάζονται με τη φύση του συνεταιριστικού θεσμού, αν μιν έχουν προσωρινό χαρακτήρα δεν αποτελούν επένδυση, αν δε έχουν μόνιμο χαρακτήρα αποτελούν προφανές στοιχείο εξάρτησης. Η επιχορήγηση νέων στελεχών, πρέπει ν' αποτελεί φθίνουσα συνάρτηση των ετών υπηρεσίας τους και να μην διαρκεί πέραν της πενταετίας. Η επιχορήγηση επιμόρφωσης πρέπει ν' αποτελεί το συμπλήρωμα αντιστοιχίας Κοινοτικής για προγράμματα που θα οργανώνει η ΠΑΣΕΓΕΣ ως αποκλειστικός φορέας συνεταιριστικής επιμόρφωσης.

36. Επαρκείς πόροι πρέπει να εξασφαλισθούν για την ΠΑΣΕΓΕΣ με έμμεση προέλευση από τα μέλη της ή και από το σύνολο των αγρότων, εφόσον το σύνολο επωφελείται έμμεσα από τη συνεταιριστική δραστηριότητα. Χωρίς να μεταδληθούν τα καταβαλλόμενα σήμερα ασφάλιστρα από τις συνεταιριστικές οργανώσεις, ένα ποσοστό μπορεί να δικαιολογηθεί υπέρ της συμβολής της ΠΑΣΕΓΕΣ στη δημιουργία τους.

37. Τουλάχιστον τρία είδη κινήτρων μπορούν να καθιερωθούν για να παροτρύνουν τις συνεταιριστικές οργανώσεις να αυξήσουν την αποτελεσματικότητά τους. Το πρώτο μπορεί να αναφέρεται σε συγχωνεύσεις συνεταιριστικών οργανώσεων πρώτου και δεύτερου βαθμού. Το δεύτερο να αφορά τη διεύρυνση των συναλλαγών μεταξύ

συνεταιριστικών οργανώσεων και το τρίτο να αναφέρεται στην από κοινού διάθεση προϊόντων κυρίως στο εξωτερικό αλλά και στο εσωτερικό και να ανέρχεται όσο αυξάνεται ο αριθμός των συμπραττόντων. Περαιτό να τονισθεί ότι επιδίωξη πρέπει να είναι η δημιουργία ενιαίων συνεταιριστικών αμιγώς φορέων εξαγωγών, χωρίς σύμπραξη του δημοσίου ή ιδιωτών. Η σύμπραξη του δημοσίου δεν έχει νόημα, ενώ η σύμπραξη των ιδιωτών — όπως π.χ. εφαρμόζεται στη Δανία — μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο αφού ισχυροποιηθούν οι συνεταιριστικοί φορείς.

38. Ως πρόσθετο κίνητρο προσφερόμενο στις ενώσεις συνεταιρισμών που έχουν επαρκή περιφέρεια και έχουν επιδείξει ικανοποιητικό ρυθμό ανάπτυξης ανταγωνιστικών συνεταιριστικών δραστηριοτήτων, μπορεί να είναι η ανάληψη εκ μέρους του δημοσίου της κάλυψης των μισθολογικών δαπανών ενός επιτελείου 2 - 5 επιστημόνων των ειδικοτήτων για τις οποίες υπάρχει ανάγκη στην περιοχή για την προσφορά υπηρεσιών στους συνεταιρισμούς και στους αγρότες (τεχνικές συμβουλές, γεωτεχνικές υπηρεσίες, σύνταξη μελετών ανάπτυξης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, υπηρεσίες εμπορίας κλπ.).

39. Συχνά οι συνεταιρισμοί δεν μεταδίδουν προς τα έξω την πραγματική τους εικόνα. Ενώ έχουν αξιόλογα επιτεύγματα, αυτά αποσιωπώνται ή και υποβαθμίζονται, ενώ πολλά ελαττώματά τους διογκώνονται. Τη σημασία των δημοσίων σχέσεων και των διαπροσωπικών επαφών οι περισσότερες από τις συνεταιριστικές οργανώσεις δεν την έχουν αντιληφθεί. Θ' αποτελούσε πολύτιμη προσφορά για την ανάπτυξη των διασυνεταιριστικών σχέσεων και για την αναπέρωση του ηθικού των συνεταιριστών η διοργάνωση κάθε χρόνο μιας συνάντησης των προέδρων και διευθυντών των δευτεροβάθμιων και τριτοβάθμιων οργανώσεων όχι για να κρίνουν το έργο της διοίκησης της ΠΑΣΕΓΕΣ ή άλλης τριτοβάθμιας οργάνωσης, αλλά για να παρουσιάσουν οι ίδιοι ή να ακούσουν επιτεύγματα και καινοτομίες που αποδείχθηκαν αποτελεσματικές. Χωρίς κλίμα αντιπαράθεσης, αλλά ευγενούς άμιλλας, η αίσθηση του κοινού αγώνα που έχει ανεξάντλητες δυνατότητες επιτυχίας στα πλαίσια του συνεταιριστικού θεσμού, θα μπορούσε να γίνει κτήμα όλων. Στο πλήθος των ενισχυόμενων συνεδρίων ας προστεθεί ένα ακόμη.

Π α ρ α π ο μ π έ ς :

1. ROY, E.P., COOPERATIVES: DEVELOPMENT, PRINCIPLES AND MANAGEMENT, 3RD EDITION, 1976, THE INTERSTATE PRINTERS AND PUBLISHERS, INC, ILL (σ.292)

2. ΣΑΧΑΝΙΑΗΣ Κ.: Συνεταιριστικές Ανώνυμες Εταιρείες, «Ελεύθερο Βήμα» Μάρτιος 1987.

3. ICA, REPORT OF THE ICA COMMISSION ON COOPERATIVE PRINCIPLES, ICA, LONDON, 1967 (σελ. 19).

4 U.N., NATIONAL EXPERIENCE IN PROMOTING THE COOPERATIVE MOVEMENT, REPORT OF THE SECRETARY GENERAL, GENERAL ASSEMBLY ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL, 11.12.1986 (σημεία 45, 49, 59, 70 κλπ.).

5. VAN DOOREN, P.J., COOPERATIVES FOR DEVELOPING COUNTRIES, THE PLUNKET FOUNDATION FOR COOPERATIVE STUDIES, OXFORD 1982. (σελ. 126 κ.ε.).

6. LOCKHART J., Ο Θεσμός των Γεωργικών Συνεταιρισμών εις την Ευρωπαϊκήν Οικονομικήν Κοινότητα, Έκδοση - Επιμέλεια ΑΤΕ, Αθήνα 1971 (σελ. 351).

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ

ΑΝΩΝΥΜΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΓΕΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΕΙΩΝ

Ιδρύθηκε το 1978 — Έδρα ΑΘΗΝΑ, Γενναδίου 8

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΜΕΤΟΧΟΙ: Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Η ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΗ είναι η πρώτη και μοναδική αμιγής Συνεταιριστική Ασφαλιστική Εταιρεία στον ελληνικό χώρο. Η ίδρυσή της σήμανε και την εισαγωγή ενός νέου για την Ελλάδα θεσμού καταξιωμένου και επιτυχημένου απόλυτα στο εξωτερικό.

Στα 9 χρόνια της ζωής της η Συνεταιριστική Ασφαλιστική παρουσιάζει αξιόλογη δραστηριότητα, πολύ σημαντικό έργο και ικανοποιητικά αποτελέσματα.

Η Εταιρεία ακολουθεί σταθερά συνειδητή πολιτική, που εξυπηρετεί πλήρως τους ασφαλισμένους πελάτες της και παράλληλα διασφαλίζει τα συμφέροντα των Γεωργικών Οργανώσεων - Μετόχων της.

Η θέση της Εταιρείας ανάμεσα στις άλλες ελληνικές ασφαλιστικές εταιρείες τόσο από απόψεως κεφαλαίων, όσο και από απόψεως παραγωγής ασφαλιστρών στους διάφορους κλάδους ασφαλίσεως, είναι αρκετά υψηλή. Έτσι, παρά το σύντομο διάστημα της υπάρξεώς της, έχει αποκτήσει ένα πολύ σοβαρό όνομα στην ελληνική και διεθνή ασφαλιστική αγορά.

Οι επιτυχίες της Εταιρείας οφείλονται και στην αξιόποινη στάση των Συνεταιριστικών Οργανώσεων που, πιστές στις αρχές του ελεύθερου συνεργατισμού, υποστήριξαν με θέρμη και περιέβαλαν με εμπιστοσύνη την Ασφαλιστική τους Εταιρεία. Το παράδειγμά τους πρέπει να μιμηθούν όλες οι Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις.

Πρόεδρος Δ. Συμβουλίου: Νίκ. Κολύμβας

Εντεταλμένος Σύμβουλος: Παν. Λυκίδης

Γενικός Διευθυντής: Ν.κ. Γεωργακόπουλος

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟ ΤΗΣ 31.12.1986

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΥ

Αξία ακινήτων - εγκαταστάσεων	Δρχ.	33.886.332
Συμμετοχές	"	11.859.000
Απαιτήσεις εν γένει και Ομολογίες	"	519.316.188
Διαθέσιμα: Ταμείο - Καταθέσεις	"	50.765.048

ΠΑΘΗΤΙΚΟΥ

Κεφάλαια και Αποθεματικά	"	341.985.484
Υποχρεώσεις εν γένει	"	292.318.464

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΧΡΗΣΕΩΣ

Συνολικά ετήσια ασφάλιστρα	"	178.079.979
Σύνολο εσόδων	"	325.457.458
Σύνολο εξόδων	"	282.172.796
Καθαρὰ κέρδη	"	43.284.662

Απασχολούμενο τακτικό προσωπικό 33.

Ηγετικές μορφές του Αγροτισμού και του Συνεργατισμού

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗΣ

(1902 - 1987)

Στις 29 Ιουλίου 1987, ο αγροτικός κόσμος και η συνεταιριστική οικογένεια αλλά και η δημοκρατική πολιτική παράταξη, στερήθηκαν την ενεργό παρουσία του αεικίνητου και δημιουργικού Αλέξανδρου Μπαλτατζή. Είναι δε χαρακτηριστικό ότι γύρω από το φέρετρό του πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα και στην Ξάνθη και πανελλήνια, μια εκπληκτική κομματική εκχειρία, που θα ευχόμασταν να είναι η αρχή για την επάνοδο της ενότητας στα συνεταιριστικά μας, ώστε να αντιμετωπιστούν τα μεγάλα προβλήματα που έχουν δημιουργηθεί στο συνεταιριστικό χώρο. Θα είναι αυτό η μεγαλύτερη υπηρεσία που θα έχει προσφέρει με το θάνατό του ο διαλλακτικός συνεταιριστής Αλ. Μπαλτατζής, που σε όλη του τη ζωή τοποθετούσε τη συνεταιριστική συνεργασία και ενότητα πάνω από κάθε πολιτικό - κομματικό συμφέρον και συνεργαζόταν με συνεταιριστές διαφορετικών πολιτικών - κομματικών τάσεων, ώστε τα Δ.Σ. των Κεντρικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων να είναι αντιπροσωπευτικά από τάσεις και περιφέρειες και να αποφασίζουν με γνώμονα το συνεταιριστικό συμφέρον.

Αναλυτικά για την κηδεία, το μνημόσυνο, τις δηλώσεις πολιτικών και συνεταιριστών, τις ομιλίες κατά την κηδεία, τα διάφορα ψηφίσματα και γενικά όλες τις πρωτοφανείς σε έκταση εκδηλώσεις, βλέπε στην εφημερίδα «Αγροτική» Αθηνών φ. 347 και 348, Αυγούστου και Σεπτεμβρίου 1987.

Εδώ περιορίζομαι να σημειώσω μερικά μόνο συνεταιριστικά στοιχεία από τα πολλά θετικά και τα ελάχιστα αρνητικά που μπορούν να γραφούν αντικειμενικά και ιστορικά για την μεγάλη αυτή προσωπικότητα:

Αεικίνητος αγωνιστής, οραματιστής, δημιουργός σ' όλη του τη ζωή. Από τα χρόνια του νεανία πρόσφυγα μέχρι τα γεράματα, πάντα στην πρώτη γραμμή. ΗΓΕΤΗΣ. Πάντα στο πηδάλιο. Πάντα με την αγωνία και την προσπάθεια, δεν σταματούσε μπροστά σε εμπόδια, πάντα έδρισκε τρόπους να ξεπερνά τα περισσότερα.

Τα 53 χρόνια της γνωριμίας μας και η κατά διαστήματα συνεργασία μας σε συνεταιριστικά και αγροτικά θέματα - προβλήματα, επιτρέπουν να έχω πληρέστερη γνώση για τον Άνθρωπο και το έργο του. Και ακόμα το γεγονός ότι η ψυχασύνθεση, τα «πιστεύω» και οι δρόμοι μας δεν είχαν πάντοτε ταύτιση, επιτρέπει, νομίζω, να έχουν μεγαλύτερη αντικειμενικότητα οι γραμμές που ακολουθούν, γραμμές που δεν είναι οι συνηθισμένες μεγαλόστομες καλές κουβέντες και αναγνωρίσεις που συνηθίζονται στις νεκρολογίες.

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής υπήρξε και είναι ένας από τους 5-6 μεγάλους και καρυφαίους του αγροτισμού και του συνεργατισμού στη χώρα μας. Ένας από εκείνους που —ο καθένας στην εποχή του, στον τομέα του και με τον τρόπο του— υπήρξαν οι Ηγετικές Μορφές μας. Εκείνους που από τις πρώτες δεκαετίες του αιώνα μας, με τη διδασχή, τους αγώνες, την αυτοθυσία τους και γενικά με την πολύμορφη προσφορά τους έχτισαν το οικοδόμημα του συνεργατισμού με θεμελιακές και γωνιακές πέτρες τον ιδρώτα και το αίμα της ζωής τους, με την αυτοθυσία τους! Εκείνους που έβαλαν το Συνεργατισμό πάνω από τα προσωπικά τους συμφέροντα.

Είναι ακόμα ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής ο πιο μεγάλος και ο πιο δυναμικός και αναγνωρισμένος αγροτιστής - συνεταιριστής Ηγέτης της μετακατοχικής πε-

ριόδου. Εκείνος που — με τις πρωτεθουλίες του, την αποφασιστικότητα και τους κατάλληλους χειρισμούς του — πολλά αξιόλογα δημιούργησε ή βοήθησε να δημιουργηθούν μέχρι το 1967, όπως την ΚΥΔΕΠ, τη ΣΕΚΕ, τη ΣΠΕ, την Ελαιουργική και άλλα. Και είναι εκείνος που (με βάση και ορμητήριο την Ένωση Συνεταιρισμών Εάνθης και τις παραπάνω Οργανώσεις) δημιούργησε μετά τη δικτατορία του 1967, από το 1974 μέχρι σήμερα, ένα μεγάλο πλέγμα από κεντρικές και περιφερειακές συνεταιριστικές οργανώσεις, με επιδιώξεις και πραγματοποιήσεις να πάρουν στα χέρια τους οι παραγωγοί αγρότες — κάθε μέρα και περισσότερο — την επεξεργασία, διακίνηση, διάθεση των αγροτικών προϊόντων στο εσωτερικό και στο εξωτερικό και να απαλλαγούν οι παραγωγοί και οι μικροί Συνεταιρισμοί από τη φοβερή εκμετάλλευση του μεσάζοντα. Να γίνει έτσι δυνατό να εξασφαλιστεί στον αγρότη το δίκαιο μερίδιο που ανήκει στην προσφορά του. Και ακόμα να εξασφαλίσουν οι καταναλωτές και οι εξαγωγές προϊόντα υψηλής ποιότητας, σταθερής προσφοράς και με κανονικές τιμές.

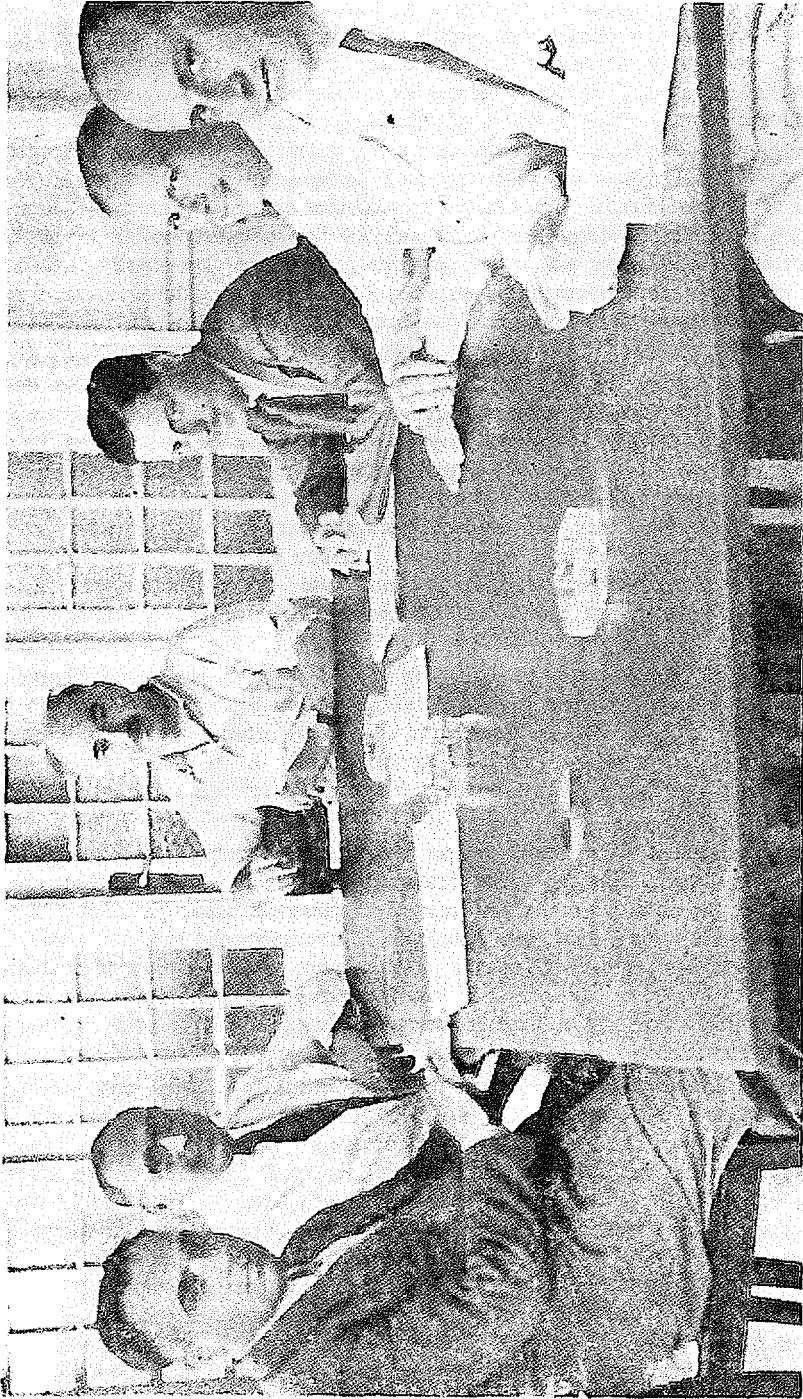
Το έργο που πραγματοποίησε ο Αλ. Μπαλτατζής μετακατοχικά και μεταχουντικά, είναι τεράστιο. Μανία του οι Ανώνυμες Συνεταιριστικές Εταιρείες. Και όσο και αν μπορεί να έχει κανείς επιφυλάξεις για το θεσμό — όχι θεωρητικά, αλλά από τον τρόπο εφαρμογής του σε μερικές περιπτώσεις που τον ξεκόβει από τις συνεταιριστικές ρίζες — η πραγματικότητα είναι ότι με τις Οργανώσεις αυτές ο ελληνικός αγροτικός Συνεργατισμός απόκτησε ένα δυνατό φρούριο. Και εξαρτάται πια από τους ανθρώπους που διευθύνουν τα διάφορα φυλάκιά του. (Αν είναι τύπου Παντζή, Σιδρόπουλου και άλλων παρόμοιων συνεταιριστών, θα προσπαθούν να κρατούν τις Α.Ε. μέσα στα όρια του Συνεργατισμού, άλλοι θα τις ξεκόβουν από τις βάσεις και θα κάνουν κακή χρήση της ευελιξίας τους).

Οι διαθέσεις και οι προσπάθειες του Αλ. Μπαλτατζή ήταν ακόμα περισσότερες και πλατύτερες από αυτό που πραγματοποιήθηκε από το 1935 και έπειτα. Όμως τα εμπόδια ήταν πολλά και μεγάλα. Αυτό που πραγματοποίησε είναι εκείνο που κατώρθωσε να πραγματοποιήσει παλεύοντας διαρκώς με πολλούς, ακόμα και με εκείνους τους ανθρώπους της Εξουσίας, που κατά το θάνατό του έπλεξαν το εγκώμιό του, ενώ ως διαχειριστές της εξουσίας — από πολύ παλαιά μέχρι σήμερα — έθεταν διαρκώς εμπόδια στους οραματισμούς και τις πραγματοποιήσεις των συνεταιριστών και νομοθετούσαν με βασική επιδίωξη (πολύ συχνά) την απομάκρυνση και αποδυνάμωση του Μπαλτατζή, των συνεργατών του και γενικά των ηγετών αγωνιστών συνεταιριστών από θέσεις που θα βοηθούσαν στη συνεταιριστική ανάπτυξη.

Από τις μέρες του θανάτου του γράφτηκαν, γράφονται, θα γραφούν, πολλά τα εγκωμιαστικά για τον άνθρωπο και το έργο του. Τί κρήμα που έστω λίγα από αυτά δεν εκδηλώνονταν από τους εδώ και από τους εκεί ισχυρούς, με πράξεις αναγνώρισης του τεράστιου έργου του, με διάθεση να ακούσουν την πείρα του, με θέληση συνεργασίας για την αγροτική συνεταιριστική ανάπτυξη!

Όταν ο χρόνος θα σκεπάσει τα σημερινά εγκώμια και τις κοινωνικές - πολιτικές, κατά συνθήκη εκδηλώσεις (που φυσικό είναι να έχουν αλήθειες, παραλείψεις, λάθη και υπερβολές από άγνοια ή σκοπιμότητες) και όταν θα έλθει η ώρα της αντικειμενικής Ιστορίας, είμαι βέβαιος ότι θα φανεί καθαρά, από τα στοιχεία, πόσο τεράστιο υπήρξε το έργο του Αλέξανδρου Μπαλτατζή, αν λάβει ο ερευνητής υπόψη την εποχή και τις συνθήκες μέσα στις οποίες πραγματοποιήθηκε.

Κανένα έργο δεν είναι βέβαια τέλειο, το κάθε έργο έχει και μερικές ελλείψεις ανάλογα με πολλούς παράγοντες. Και το έργο του Μπαλτατζή έχει ελλείψεις. (Και

Ιστορική φωτογραφία από την μετακατοχική δραστηριότητα του Αλ. Μπαλατζή ως Προέδρου της Συνομοσπονδίας Γεωργικών Συνεταιρισμών. Προσπάθειες και επαφές για την επίλυση των αγροτικών προβλημάτων. Διακρίνονται (στα Γραφεία της Συνομοσπονδίας) κατά σειρά: 1) Αλεξ. Μπαλατζής (Πρόεδρος) 2) Σπ. Σαμούτ (διερμηνέας) 3) Στρατηγός Κλάρκ (αρχηγός της Βρετ. Οικον. Αποστολής) 4) Α. Σμίθ (μέλος της Αποστολής, ειδικός στα συνεταιριστικά) 5) Θ. Τζωρτζάκης (Ανώτερος Συνεταιριστικός Σύμβουλος) 6) Ι. Αφεντάκης (Διευθυντής της Συνομοσπονδίας). (Από το Αρχείο Αριστ. Κλήμη)

αναφέρω εδώ ενδεικτικά τον τομέα τον μορφωτικό, όπου, για διάφορους λόγους, δεν βοήθησε όσο θα έπρεπε, όπως θα έπρεπε και όσο θα μπορούσε, τους ανθρώπους που προσφέρονταν να κάνουν αξιόλογο τέτοιο έργο και αυτό το πλήρωσε και το πληρώνει η συνεταιριστική κίνηση όπως το κατάλαβε και ο ίδιος την τελευταία 15ετία.). Όμως, τις ελλείψεις υπάρχει πάντα καιρός να τις διορθώσουν οι νεώτεροι συνεταιριστές, αν βασικά έχουν τις ικανότητες να διατηρήσουν το έργο που δημιουργήθηκε και να το επεκτείνουν. Εδώ πρέπει να επαναλάβω ότι στην τελευταία 15ετία ο Αλ. Μπαλτατζής συναισθανόταν πολύ την ανάγκη του ανθρώπινου παράγοντα, της συνεταιριστικής ενημέρωσης και συνειδησης, της ενότητας των συνεταιρισμών, της μόρφωσης στελεχών και συνεταιρισμένου κόσμου. Και επιθυμούσε να κάνει ό,τι έπρεπε για να αναπληρωθεί αυτό που δεν έγινε στον τομέα αυτό κατά το παρελθόν.

Σήμερα πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα, ότι όσοι θέλουν, όχι μόνο να φανούν ότι τον τίμησαν και τον τιμούν (με ψηφίσματα, δηλώσεις, στεφάνια κλπ.), αλλά θέλουν πραγματικά να υπηρετήσουν τους οραματισμούς του για συνεταιριστική ανάπτυξη, έχουν πρώτιστο καθήκον να φροντίσουν να απαλλαγεί η συνεταιριστική μας κίνηση από οποιαδήποτε ξένη επίδραση, ώστε όλοι μαζί οι συνεταιριστές να βαδίσουν το δρόμο το συνεταιριστικό. Μόνον έτσι θα ξεπεραστούν οι ελλείψεις, τα λάθη, οι καθυστερήσεις, οι υποχωρήσεις. Μόνον έτσι η συνεταιριστική ανάπτυξη θα γίνει αντάξια των αναγκών στη χώρα μας. Και μόνον έτσι δεν θα είναι δυνατό να συμπεράνει η Ιστορία για μερικούς σημερινούς και αυριανούς ότι εκάθησαν «επί Μωσούς καθέδρας», όχι ως αντάξιοι και ισάξιοι διάδοχοι, αλλά (μερικές φορές) ως Γραμματείς και Φαρισαίοι...

Είναι ανάγκη για τη συνεταιριστική κίνηση, αλλά και η μόνη πραγματική απόδοση τιμής στους πρωτεργάτες όπως ο Αλ. Μπαλτατζής, να διατηρηθεί και να συνεχιστεί για εξέλιξη το έργο που έγινε από τον ιδεαλισμό, τους αγώνες, τις θυσίες των πρωτεργατών. Οφείλουν οι νεώτεροι να προσπαθήσουν να το διατηρήσουν, να το βελτιώσουν, να το αναπτύξουν σωστά, χωρίς κομματισμούς, παραγοντισμούς και άλλες κακές εκδηλώσεις.

Ευτυχώς διαφαίνεται ότι η μέχρι σήμερα πείρα από τα παθήματα, θα οδηγήσει σύντομα σε νέο σωστό συνεταιριστικό ξεκίνημα κατά τους οραματισμούς των πρωτεργατών. Αυτή θα είναι και η μεγαλύτερη αντιπροσφορά στους μεγάλους μας. Και σε ό,τι αφορά ειδικά τον Αλέξανδρο Μπαλτατζή, αντιπροσφορά για όσα εκείνος πλουσιοπάροχα έδωσε στο κοινωνικό σύνολο με αγροτικό, πολιτικό, συνεταιριστικό αγώνα 60 ετών. Αγώνα που ξεκίνησε από τον Συνεταιρισμό Νεοχωρίου και την Ένωση Συνεταιρισμών Ξάνθης και έφτασε στις υψηλότερες ευθύνες, στις πραγματοποιήσεις της συνεταιριστικής Ηγεσίας και τους ανεκπλήρωτους ακόμα στόχους του.

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής έφυγε. Είναι τώρα πια όχι η ανθρώπινη μορφή και η δύναμη που ανοίγει δρόμους, όχι εκείνος που χτίζει συνεταιριστικά οικοδομήματα, όχι αυτός που μέρα - νύχτα οραματίζεται και πραγματοποιεί, όχι ο άνθρωπος με φίλους και αντιπάλους, όχι ο ηγέτης με επιτυχίες και λάθη. Αλλά είναι Φάρος! Ένας από τους 5 - 6 ή λίγο περισσότερους μεγάλους Φάρους του Συνεργατισμού και του Αγροτισμού στη χώρα μας. Ένας από εκείνους που το μεγάλο θετικό έργο τους, τους ανύψωσε σε σύμβολα για να φωτίζουν και να καθοδηγούν τους σημερινούς και τους αυριανούς σε δημιουργική συνεταιριστική πορεία.

Όσοι δουλεύουμε και όσοι θα δουλέψουν αύριο στην υπηρεσία του Συνεργατισμού, οφείλουμε όλοι να φροντίζουμε να γνωρίζουμε, να τιμούμε, να ακολουθούμε, να διευρύνουμε το δημιουργικό έργο των προκατόχων και να προβληματιζόμαστε

ΜΕΡΙΚΑ ΑΚΟΜΗ ΛΟΓΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟ ΜΠΑΛΤΑΤΖΗ

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής στις 29 Ιουλίου 1987 έδωε ήρεμα και γαλήνια στην Αθήνα, όπως δύνει ο ήλιος κουρασμένος από την ατέρμονη πορεία του. Από το πρωί της ημέρας εκείνης μια υπέροχη ανθρώπινη καρδιά, γεμάτη ωραίους συνεταιριστικούς παλμούς, έπαυσε να κτυπά, κι ένας υψηλός ανθρώπινος αντίλαλος έπαψε να ακούγεται. Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής εστερμάτιζε το πρωινό εκείνο τον γήινο κύκλο μιας πολυκύμαντης ανθρώπινης ζωής και μεβίστατο στον κόσμο της αιωνιότητας και της αθανασίας. Και η άτυχη Ξάνθη, εκεί πάνω, ο τόπος όπου ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής μετεωρίσισε τα πρώτα του οράματα σε πραγματικότητα, οδύρασε, ύστερα από το άγγελμα του θανάτου του και περίμενε με αγωνία να τον δεχθεί. Και στις 31 Ιουλίου η Ξάνθη τον κήδευε μέσα σ' ένα παλλαϊκό συναγερμό.

Λόγοι εκφωνήθηκαν πολλοί. Το σπτό του στήνωμα, τυλιγμένο με την ελληνική σημαία, το πλακίσωναν δυο σειρές από νέους και νέες με εθνικές ποικιλίες ενδυμασίες, που το έρραιναν με ροδοπέταλα. Κι όταν αφοσιωμένοι συνεργάτες του και φίλοι το σήλωσαν στα χέρια τους και το κίνησαν προς την έξοδο της εκκλησίας, το ακολούθησαν ο Υπουργός Βορείου Ελλάδος, οι Δήμαρχοι Θεσσαλονίκης και Ξάνθης, πολλοί βουλευτές, ο στρατηγός Διοικητής του Δ' Σώματος Στρατού, αντιπροσωπείες των Συνεταιριστικών Οργανώσεων της χώρας, και ανάμεσα σε εκατοντάδες άνηθα στεφάνια, χιλιάδες κόσμος ξεσπούσε σ' ένα ατέλειωτο χειροκρότημα, ενώ ο στρατός, αποδίδοντας τιμές, παρουσίαζε όπλα, η μουσική μπάντα παιά-

και να αναπληρώσμε τα σημεία όπου παρουσιάστηκαν τυχόν ελλείψεις, αφού και οι άνθρωποι, και η προσωπικότητα δεν είναι τέλεια και κάθε άνθρωπος διαφέρει από τον άλλο σε δυνατότητες και προτεραιότητες, ανάλογα και με τις συνθήκες κάθε εποχής.

Αλέξανδρε Μπαλτατζή: Έγινες και είσαι πια σύμβολο για τους μεταγενέστερους. Από εκεί που θρίσκεσαι τώρα, (στη χορεία του Ιασταμίδη, του Παπαγαστασίου, του Μυλωνά, του Μιχόπουλου, του Μαλούχου, του Τζωρτζάκη, του Αφεντάκη και των άλλων μεγάλων και μικρότερων αγωνιστών αγροτιστών - συνεταιριστών) να είσαι βέβαιος ότι το έργο σου δεν θα πάει χαμένο. Ότι θεμελιώσες θα οικοδομηθεί, ότι φύτεψες θα φουντώσει και θα δίνει καρπούς, ότι έσπειρες θα φυτρώσει, όσα οραματίστηκες θα γίνουν πραγματικότητα. Είναι ζήτημα χρόνου. Θα υπάρξουν συνεχιστές. Ο Συνεργατισμός είναι τώρα πια υπόθεση αναγνωρισμένη σε όλο τον κόσμο. Είναι η ανάγκη. Είναι το αύριο. Μόνο που (αυτό πρέπει να τονιστεί) οι συνεχιστές πρέπει να αντλούν από το καλό παράδειγμά σας και να συνδυάζουν τον ιδεολόγο συνεταιριστή με τον εκλεκτό χειριστή των οικονομικών υποθέσεων. Να προσφέρουν πρώτα έργο και έπειτα να έχουν τη δίκαιη αναγνώριση. Να συναισθάνονται ότι στο Συνεργατισμό δεν μπορούν να διατηρηθούν αξιώματα, θέσεις, τιμές, απολαυές, αν δεν υπάρχει προσφορά. Να μην επιτρέπουν εκτροπές.

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής πέρασε στην Ιστορία. Η ζωή όμως απαιτεί τη διαδοχή. Ας ελπίσουμε ότι από τους πολλούς που κινούνται σήμερα σε ηγετικά μονοπάτια, κάποιος θα έχει τις απαιτούμενες ικανότητες και θα προσφέρει τον εαυτό του στη συνεταιριστική κίνηση ώστε να πετύχει να γίνει η νέα ηγετική μορφή. Να γίνει η νέα ηγετική μορφή μέσα από τις διαδικασίες του Συνεργατισμού. Κάθε εποχή, κάθε κίνηση, έχει ανάγκη από πιστούς και τίμους ηγέτες. Ευχή μας οι νεότεροι ηγέτες να είναι και καλύτεροι με πρώτο προσόν τους την αναγνώριση του έργου των παλαιότερων, την προσπάθεια για τη βελτίωση, τη συνεργασία και ενότητα, την προσφορά με ιδεολογική συνέπεια και διαχειριστική αγγότητα.

ΑΡΙΣΤ. Ν. ΚΑΛΗΜΗΣ

νιζε το πένθιμο εμβάτηρις και από τα κατάμεστα μπαλκόνια και παράθυρα των σπιτιών της Επάνθης ρίχνονταν στο φέρετρό του λουλούδια.

Την στιγμή εκείνη, επίκαιρα ερχόταν στ' αυτιά μας από τους χρόνους της αρχαιότητας, η πολύδουλη φωνή του πλήθους: «Κάθηναι Διαγόραξ Οὐκ ες Ὀλυμπον ἀναθήσει!» (Πέθανε Διαγόρα! Δε θα γίνεις και θεός!). Σε λίγο, η γη της Θράκης, ζεστή ακόμη από την καλοκαιρινή άχνη, τον δέχτηκε στα σπλάχνα της και τον αγάλιασε σφιχτά, απορροσιμένη να τον κρατήσει πια αιώνια κοντά της...

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής γεννήθηκε στην Κουτάδα του Καυκάσου. Με τον ξεριζωμό του Ελληνισμού της Μικρασίας ήρθε από τις προαιώνιες εστίες του και εγκαταστάθηκε στο Νεοχώρι της Επάνθης. Από τα νεανικά του χρόνια έζησε κοντά στους αγρότες, πόνεσε το μόχθο τους και τους αγάπησε. Μοναδικός στοχασμός του, σ' όλη την πολυκύμαντη ζωή του, στέθηκε η εξυπρέτησή τους. Το ένοιωσε σαν ένα αναγκαίο ηθικό χρέος που πλημμυρούσε και κινούσε όλη την ψυχή του. Ήτανε χαρακτήρας δυνατός, από ένα σπάνιο μέταλλο από το οποίο κατασκευάζονται μόνο εκείνοι που προορίζονται για να ξεχωρίσουν στη ζωή. Είχε πνευματικά προσόντα, αλλά και σπάνια ψυχικά χαρίσματα. Αφιέρωσε ολόκληρο το βίο του στην προστασία των αγροτών. Υπήρξε ειλικρινής και αγνός συνεταιριστής, αποσιωπημένος στο Συνεργατισμό πάνω από μισό αιώνα, έντιμος, ακέραιος, ανιδιοτελής, θαρραλέος αγωνιστής της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων των αγροτών, αλλά και φλογερός μαχητής του γραπτού και προφορικού λόγου. Η γραφίδα του εδονείτο από αγροτικό τόνο και δημιουργική πνοή. Διέπρεψε ως αμιλητής άριστος με την γλαφυρά γλώσσα του και με την ευφραδή επιχειρηματολογία του, με τις οποίες εγρότεσε και έπειθε, ενώ στις σχέσεις του και επαφές του και υπήρξε πάντοτε ο πολύτιμος συνεργάτης, αλλά και ο ευγενής και αξιοπρεπής αντίπαλος!... Είχε αποσπάσει την μέχρι φανατισμού αγάπη των φίλων του, αλλά και τον βαθύτατο σεβασμό των αντιπάλων του. Ο αλτρουϊσμός και η αυταπάργηση ήταν η σημαία και το λάβαρο των αγώνων του, οι οποίοι είχαν τη λεβεντιά του αγνού αγωνιστή και την βέρμη του ανιδιοτελούς ιδεολόγου. Στη ζωή του προσπάησε, πάλεψε πολύ και πέτυχε. Συγκέρασε τη θεωρία με την πράξη, τη δράση και τη δημιουργία. Υπήρξε ο δημιουργός των καρφωτών Γεωργικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, Εταιρειών και Βιομηχανιών της χώρας. Αλλά και Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ, της ΚΥΔΕΠ, της ΣΕΚΕ, της ΣΠΕ, της Συνεταιριστικής Ασφαλιστικής, της Ενώσεως Γεωργικών Συνεταιρισμών Νομού Επάνθης, της ΣΥΝΕΛΙΑ. Εξελέγη οκτώ φορές βουλευτής του έθνους και δυο φορές υπήρξε μέλος της Ελληνικής Κυβερνήσεως ως Υπουργός Γεωργίας και για χρόνια πολλά ήταν ο Αρχηγός του Κόμματος «Αγροτών και Εργαζομένων».

Ο Αλέξανδρος Μπαλτατζής πέρασε στην αιωνιότητα καταξιωμένος σαν άνθρωπος με ήθος, σαν επιστήμονας, σαν βουλευτής και υπουργός του έθνους, σαν αγνός και ανιδιοτελής συνεταιριστής, σαν φλογερός μαχητής της δημιουργίας, σαν άξιος ηγέτης των αγροτών της χώρας.

Σήμερα, οι χιλιάδες αγρότες φίλοι σου, αποσιωπημένοι συνεργάτες σου, όλοι, όσοι σε αγάπησαν και εκτίμησαν το εκπληκτικό σε διαστάσεις έργο σου, με την ψυχή πλημμυρισμένη από την αδύνη, σου δίνουν την υπόσχεση ότι θα διαφυλάξουν και θα το συνεχίσουν, μα και τη διαβεβαίωση μαζί, ότι θα ζεις, αληθινή και αγαπημένη Πρόεδρε, στις καρδιές τους για πάντα. Αιώνια σου η μνήμη.

ΠΑΝΑΓ. ΛΥΚΙΔΗΣ
Επ. Γενικός Διευθυντής ΚΣΟΣ

Η ΟΥΔΕΤΕΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

(Θεωρία και πράξη)

Της κ. Β. Λαμπροπούλου - Δημητριάδου (Δικηγόρου)

1. Θεωρητική Βάση.

Ο Συνεταιρισμός δεν είναι μια συνηθισμένη οικονομική οργάνωση με σκοπό μόνο την άμεση ή έμμεση αύξηση του εισοδήματος των μελών του. Σκοπεύει μακρύτερα, στη βελτίωση άμεσα της οικονομικής και επαγγελματικής και έμμεσα της κοινωνικής και ηθικής κατάστασης των συνεταίρων, εισάγοντας τη δημοκρατικότερη συμμετοχή στη διοίκηση του και τη δικαιότερη κατανομή των καρπών στον καθένα, ανάλογα με τη συμβολή του στην πραγματοποίησή τους.

Η ιδιαιτερότητα αυτή του σκοπού του, που είναι και η βάση της ιδιομορφίας του, αλλά και της παγκόσμιας επιτυχίας του, τον διακρίνει ανάμεσα στα άλλα οικονομικά και κοινωνικά συστήματα. Από αυτήν την άποψη, η συμμετοχή στο συνεταιρισμό είναι η ίδια εκτός από φιλοσοφική τοποθέτηση και μια «πολιτική» πράξη, μια πολιτική επιλογή (1) (στην ευρύτερη έννοια του όρου). Απηχώντας τους στόχους των διαφόρων λαϊκών ομάδων, που εκπροσωπεί, έχει να επιτελέσει ο ίδιος ο συνεταιρισμός μια ιδιαίτερη πολιτική. Έχει δηλαδή να ακολουθήσει τη δική του πολιτική, τη σ υ ν ε τ α ι ρ ι σ τ ι κ ή π ο λ ι τ ι κ ή των μελών του ανυπόστατου ενιαίου συνείδηση, τη συνεταιριστική συνείδηση (2). Εξ άλλου, είναι γνωστό ότι μόνο ελεύθερα σκεπτόμενα άτομα μπορούν να πάρουν ορθές συλλογικές αποφάσεις και επομένως να λειτουργήσουν η δημοκρατική διοίκηση και ο έλεγχος στο συνεταιρισμό (3).

Σύμπτωση με την πολιτική διαφόρων κοινωνικών τάσεων ή και κομμάτων, ή αμοιβαία υποστήριξη βέβαια δεν αποκλείονται, εφ' όσον υπάρχουν κοινά στόχοι. Ολοκληρωτική όμως υιοθέτηση μιας πολιτικής ή πρόσδεση σε άλλες πολιτικές, συνεπάγεται αυτόματα την εγκατάλειψη της συνεταιριστικής πολιτικής και επομένως την εγκατάλειψη των στόχων του συνεταιρισμού με αποτέλεσμα την αδράνεια, την αποτυχία, την εξασθένησή του (4).

Ουδετερότητα των συνεταιρισμών όπως την κατηγορούν (5), δεν σημαίνει απάθεια, μη αντίσταση μη συμμετοχή στα φλέγοντα οικονομικοπολιτικά θέματα της εποχής μας. Αντίθετα, εκδηλώνεται με την συστηματική ενημέρωση των συνεταίρων, του κοινού και των παραγόντων του δημόσιου βίου για τις συνεταιριστικές απόψεις και επιδιώξεις όσον αφορά θέματα, που άπτονται των συνεταιρισμών (6). Ως προς δε τα γενικού ενδιαφέροντος θέματα, οι συνεταιρισμοί, λόγω της λαϊκής τους προέλευσης, υποστηρίζουν τις δικαιότερες λύσεις. Όταν δηλώνουν ουδετερότητα στις πολιτικές, φυλετικές, θρησκευτικές και άλλες διαμάχες, που συνταράζουν τον πλανήτη μας, εκφράζουν κατ' αρχήν τουλάχιστον, μια πολιτική άποψη, που είναι η προώθηση της ενότητας και του κοινού συμφέροντος σε όλα τα επίπεδα (7).

Γι' αυτό το λόγο, επειδή «ουδετερότητα» για τους συνεταιρισμούς σημαίνει ενέργεια και όχι απάθεια, όπως ίσως υποδηλώνει η λέξη, έχει προταθεί η αντικατάστασή της με τη λέξη «ανεξαρτησία» (8), υποδηλώνοντας με αυτήν το πρώτο σκέλος της αρχής της Ουδετερότητας.

Εκτός όμως από την ιδιαιτερότητα του σκοπού του, ο συνεταιρισμός διακρίνεται και από την ιδιαιτερότητα του μέσου του για την πραγματοποίησή του σκοπού. Κι αυτό είναι η συνοχή και η αλληλοβοήθεια των μελών του. Δέχεται κατ' αρχήν στους κόλπους του συνεταιρισμού όσους μπορούν να εξυπηρετηθούν απ' αυτόν, στηρίζοντας στη συνένωση πολλών δυνάμεων, την επιτυχέστερη εξυπηρέτηση των μελών του. Πολιτικές, θρησκευτικές ή φυλετικές διακρίσεις μεταξύ των μελών του, τον αποστερούν από την απαραίτητη ομοψυχία για την επιτυχημένη συνεργασία, διαιρούν τη συνεταιριστική κίνηση, μειώνουν τη διαπραγματευτική, οικονομική και πολιτική της ισχύ και απειμακρύνουν από τους συνεταιρισμούς ικανά μέλη (9).

Για τους λόγους αυτούς εφαρμόζεται η αποχή από τις παραπάνω διακρίσεις στην επιλογή των μελών και αυτό συνιστά το δεύτερο σκέλος της αρχής της ουδετερότητας.

2. Διεθνής Πρακτική.

Πολλοί θεωρητικοί του συνεργατισμού θεωρούν την αρχή της Ουδετερότητας σαν μια από τις βασικές συνεταιριστικές αρχές (10). Αλλά και όσοι τη θεωρούν σα δευτερεύουσα, της αναγνωρίζουν εξαιρετική χρησιμότητα στην καλή λειτουργία του και τη θεωρούν τουλάχιστον σαν ένα από τα αξιώματα καλής επιχειρησιακής πρακτικής (11). Έχουν δε ρητά υιοθετηθεί και το πρώτο και το δεύτερο ιδίως σκέλος της, από πολλές νομοθεσίες (12). Γιατί η αρχή της Ουδετερότητας δεν έχει μόνο θεωρητική βάση, αλλά και πρακτικό περιεχόμενο, που οδηγεί στην επιτυχέστερη λειτουργία του Συνεταιρισμού, σαν προϊόν λαϊκής σοφίας, δοκιμών και πειραματισμών, όπως κάθε συνεταιριστική αρχή.

Μια αναδρομή στη συνεταιριστική πραγματικότητα γύρω από την εφαρμογή της αρχής, μας δίνει την ακόλουθη εικόνα:

Στους εθιμικούς και τους παραδοσιακούς συνεταιρισμούς, η υιοθέτησή της είναι δεδομένη, με την επιφύλαξη της διαφύλαξης της ομοιογένειας των μελών, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στο Καταστατικό του 1780 της Κοινής Συντροφιάς των Αμπελακίων, «καλούντες κάθε αδελφόν ημών δια να έλθη να απολαύση της Κοινής τραπέζης» (άρθρ. 1).

Οι Δίκαιοι Σκαπανείς της Ροταντέιλ, περιέλαβαν την αρχή στην τροποποίηση του καταστατικού τους το 1850 και παρ' όλο που γνωρίζουμε, ότι από τα 28 ιδρυτικά μέλη, 14 ήταν σοσιαλιστές, 8 χαρτιστές, 4 Ενωτικοί και άλλοι 2 διάφορων αποκλίσεων (13), δεν άφησαν τις πολιτικές διαφορές τους να εισχωρήσουν στο συνεταιρισμό τους, εξασφαλίζοντας έτσι τη διατήρησή του.

Η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση (I.C.A.), στο συνέδριό της του 1966, δεν εγκατέλειψε κατά βάση την αρχή της ουδετερότητας σαν μια από τις βασικές συνεταιριστικές αρχές, όπως ρητά την είχε αναγνωρίσει στο συνέδριό της του 1937, αφού το μεν δεύτερο σκέλος της το περιέλαβε στην πρώτη αρχή της εθελοντικής και ελεύθερης συμμετοχής, για το δεύτερο δε σκέλος, εξακολουθεί να συνιστά θερμά την εφαρμογή του σαν μία οδό ορθής συνεταιριστικής πολιτικής (14).

Στη διαφοροποίηση αυτή προέβη η ΔΣΕ, μη θεωρώντας την τήρηση της αρχής της ουδετερότητας σαν ένα απαραίτητο γνώρισμα για την αποδοχή συνεταιριστικής οργάνωσης σαν μέλους της, (α) στην προσπάθειά της να διατηρήσει την ενότητα στους κόλπους της συνεταιριστικής κίνησης, αφού ορισμένες συνεταιριστι-

κές οργανώσεις - μέλη της (μόλις 6 στις 90) δήλωσαν(15), ότι δεν την εφαρμόζουν και (β) περισσότερο με την έννοια της δυνατότητας έκφρασης θέσεων και απόψεων στα τρέχοντα πολιτικά θέματα και καθόλου με την έννοια της πρόσδεσης σ' ένα κόμμα και μείωσης της ανεξαρτησίας των συνεταιρισμών(16).

Αν όμως εξετάσουμε από κοντά τις εθνικές αυτές οργανώσεις που δεν εφαρμόζουν την ουδετερότητα θα παρατηρήσουμε τα εξής:

α) Στους συνεταιρισμούς των ανατολικών χωρών, η έντονη πολιτικοποίησή τους — αφοσίωσή τους στο κυβερνών κόμμα — είναι απόρροια του πολιτικού καθεστώτος, όπου η πολιτική του Κράτους προεξοφλείται ότι είναι η μόνη συμφέρουσα τον συνεταιρισμό, σαν πολιτική των εργαζομένων, η δε δήλωση ουδετερότητας σε πολιτικά θέματα, νοείται συνήθως σαν έλλειψη νομιμοφροσύνης προς την κυβέρνηση(17). Επομένως η ουδετερότητα δεν είναι θεμιτή από την εθνική νομοθεσία. Χαρακτηριστική είναι η διάταξη του άρθρου 17 του ν. 77-038)29.6.77 της Μαδαγασκάρης, όπου το Ε.Σ. των συνεταιρισμών είναι επιφορτισμένο με τον έλεγχο εφαρμογής και τήρησης από τους συνεταιρισμούς των αρχών της Χάρτας της Σοσιαλιστικής Επανάστασης(18).

Τα τελευταία όμως χρόνια παρατηρείται μια υποχώρηση στο θέμα αυτό και αναγνωρίζεται σε μερικές νομοθεσίες (Γιουγκοσλαβίας, Ουγγαρίας) η μη ανάμειξη του συνεταιρισμού στις θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις των μελών του(19).

β) Στους συνεταιρισμούς εκείνους των δυτικών χωρών που δεν τηρούν την ουδετερότητα, διαπιστώνουμε ότι πρόκειται περισσότερο για διαφύλαξη της ομοιογένειας, επίσης απαραίτητης για την ομαλή λειτουργία του συνεταιρισμού και δεκτικής από τη συνεταιριστική θεωρία και πράξη, παρά για παραβίαση της ουδετερότητας. Η διαφοροποίηση δε των μελών, οφείλεται κυρίως σε ιστορικούς και ψυχολογικούς λόγους.

Στο Βέλγιο έχουν δημιουργηθεί 6 ομοσπονδίες συνεταιρισμών, γιατί από αυτές δύο, η BOERENBOND και η AAB αντιπροσωπεύουν τους χριστιανούς αγρότες, η FNCC τους μη αγρότες χριστιανούς, η FEBECOOP τους σοσιαλιστές μη αγρότες και οι FNUPA και OPHA είναι ουδέτερες. Τελευταία, οι συνεταιρισμοί ανέλαβαν κοινούς αγώνες κάτω από την ώθηση του βελγικού Εργατικού Κόμματος, χωρίς όμως ιδιαίτερες δεσμεύσεις και όρους, συμβαδίζοντας επειδή και όσο υπάρχει σύμπτωση επιδιώσεων(20).

Στην Ιταλία, η Ιταλική Συνεταιριστική Συνομοσπονδία, έχει μέλη κυρίως χριστιανοδημοκράτες, η Εθνική Ένωση Συνεταιρισμών και Αλληλοβοηθητικών Οργανώσεων είναι κομμουνιστικής - σοσιαλιστικής προέλευσης, η Γενική Ένωση Συνεταιρισμών Ιταλίας είναι δημοκρατικής - σοσιαλδημοκρατικής προέλευσης και η Εθνική Ένωση Συνεταιρισμών Ιταλίας στεγάζει τους καθολικούς. Τελευταία όμως αρχίζουν να συμμετέχουν σ' αυτές απ' όλες τις παρατάξεις(21).

Στη Γαλλία, η FNCA εκπροσωπεί τους αγρότες με αριστερές τάσεις, ενώ η CGCA τους καθολικούς και δεξιών τάσεων αγρότες(22).

Οι παραπάνω οργανώσεις δεν θα κατακριθούν εύκολα για μη εφαρμογή της ουδετερότητας, αφού τείνουν περισσότερο στη διαφύλαξη της ομοιογένειας και ομοψυχίας των μελών τους, διασώζοντας τουλάχιστον τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς από το διχασμό, που μεταφέρουν στην κορυφή, όπου προσπαθούν κατά ομοσπονδίες να συνενώσουν τις διάφορες διχασμένες συνεταιριστικές δυνάμεις(23).

Ήδη όμως και αυτοί έχουν αρχίσει να αντιλαμβάνονται, ότι η μονοπώληση της αλήθειας δεν ανήκει σε καμμία ομάδα και αναζητούν κοινά σημεία μεταξύ τους(24), αφού ήδη στην Ιταλία και το Βέλγιο έχουν αρχίσει και γίνονται αντιληπτά τα οδυνηρά αποτελέσματα του διασκορπισμού των συνεταιριστικών δυνάμεων, ιδίως στους καταναλωτικούς συνεταιρισμούς. Μόλις μετά μία γενιά έγιναν αντιληπτά τα αποτελέσματα αυτά από το Ολλανδικό καταναλωτικό συνεταιριστικό κίνημα, που όμως τελικά ενώθηκε, ξεπερνώντας τις διαφορές του, σε μια εθνική συνομοσπονδία, ενώ αποφεύχθηκαν με επιτυχία στη Δυτική Γερμανία, όπου έγκαιρα αντιλήφθηκαν ότι ο καταναλωτής δεν είναι μια πολιτική κατηγορία(25).

Διαφορετική είναι η κατάσταση στη Δανία και Αγγλία, όπου στην μεν πρώτη οι συνεταιρισμοί διατηρούν στενούς δεσμούς με το σοσιαλιστικό και εργατικό κόμμα, χωρίς να ταυτίζονται με αυτά, επειδή και όσο εξυπηρετούν τα συνεταιριστικά συμφέροντα, στην δε Αγγλία, έχουν από το 1917 ιδρύσει δικό τους κόμμα, το Συνεταιριστικό Κόμμα της Μεγ. Βρετανίας(26). Πρόκειται δηλαδή για πολιτικοποίηση και όχι κομματικοποίηση των συνεταιρισμών.

3. Ελληνική πραγματικότητα.

Ενώ αυτή η κατάσταση παρουσιάζεται στις άλλες χώρες, στην Ελλάδα η αρχή της ουδετερότητας στην ελληνική συνεταιριστική νομοθεσία έτυχε διάφορες, κατά περιόδους, αντιμετώπισης.

Ο ν. 602) 14 δεν περιέλαβε στην αρχική μορφή του καμμία σχετική διάταξη.

Επειδή όμως γρήγορα εμφανίστηκαν προσπάθειες, από διάφορες πλευρές, κομματικής επιρροής σε συνεταιρισμούς και αντίθετα ακραία και αφιλοσόφητη κυβερνητική στάση, ψηφίστηκαν οι ν. 4640) 30 και ν. 5289) 31, που πολύ κατακρίθηκαν από τους «ορθόδοξους» συνεταιριστές. Μεταξύ των άλλων τροποποίησαν το άρθρο 56 του ν. 602) 14, προέβλεψαν τη δυνατότητα διάλυσης γεωργικής συνεταιριστικής οργάνωσης, που θα αποτελούσε μέλος πολιτικού κόμματος ή που στις εργασίες και συνεδριάσεις της θα λαμβάνονταν μέτρα κομματικής φύσης, ή θα χρησιμοποιούσε την περιουσία και τους πόρους της για την εξυπηρέτηση σκοπών οποιουδήποτε πολιτικού κόμματος ή για συμμετοχή σε πολιτικά συνέδρια (άρθρο μόνο ν. 4640/30).

Θέσπισαν ακόμη κυλύματα, ώστε οι διατελέσαντες υποψήφιοι ή δουλευτές κλπ., να μην μπορούν να εκλεγούν στο Δ.Σ. γεωργικών συνεταιριστικών οργάνωσεων επί 3 χρόνια (άρθρο μόνο ν. 4640/30) και οι έμμισθοι υπάλληλοι των συνεταιρισμών να μην μπορούν να θέσουν υποψηφιότητα και να εκλεγούν δουλευτές στην περιφέρεια που υπηρέτησαν επί 3 χρόνια (άρθρο 21 ν. 5289/31).

Με τις διατάξεις αυτές καταβλήθηκε προσπάθεια αποτροπής της κομματικοποίησης των συνεταιρισμών, το οποίο ως ένα σημείο έγινε δυνατό μέσα στα πλαίσια δυνατοτητας ψυχολογικής επιβολής μιας νομοθετικής ρύθμισης.

Αργότερα όμως, στην περίοδο της δικτατορίας του 1936, εφαρμόσθηκε ο α.ν. 1154) 38 περί Εθνικής Συνομοσπονδίας Συνεταιρισμών Ελλάδος (ΕΣΣΕ), που έθεσε το συνεταιριστικό κίνημα κάτω από την απόλυτη κηδεμονία της δικτατορικής κυβέρνησης. Επαρμβατικό καθεστώς ίσχυσε και κατά την κατοχή. Τελικά οι αιρετές διοικήσεις των συνεταιριστικών οργάνωσεων, επαγγέλθηκαν με το ν. 389) 45, που διέτασσε και την άμεση διενέργεια εκκαθάρισης των μητρώων και εκλογών.

Όμως λίγο έπειτα, με την εφαρμογή των κριτηρίων «νεομισφροσύνης» για το Δημόσιο, ο α.ν. 516) 48 (άρθρο 1 παρ. 1) και το Ψήφισμα ΜΘ) 48, ακατέστησαν και

από το συνεταιριστικό κύκλο την ιδιότητα του «νομιμόφρονα» (κυρίως μη κομμουνιστή) στα μέλη των Δ.Σ. και Ε.Σ., στους υπαλλήλους και τους νομικούς συμβούλους των γεωργικών συνεταιριστικών οργανώσεων, διατάξεις που επανήλθαν σε ισχύ με τη νέα δικτατορία του 1967, σε χειρότερη μορφή, επεκτεινόμενες και στους γενικούς διευθυντές των συνεταιριστικών εταιριών και τους αντιπροσώπους των συνεταιρισμών στις ανώτερες οργανώσεις τους, με τον α.ν. 31) 67 (άρθρο 6 παρ. 12 και 11) που έθεσε κάτω από αυθαίρετη κρίση τα στελέχη και συγχρόνως αντικατέστησε τα αιρετά Δ.Σ. και Ε.Σ. των συνεταιρισμών με άλλα διοριζόμενα από το Νομάρχη και τον Υπουργό Γεωργίας (άρθρα 1—10). Οι τελευταίες αυτές ρυθμίσεις συμπληρώθηκαν με τον α.ν. 283) 68.

Με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας το 1974, τα ν. δ. 66 και 149) 74, επανέφεραν τις πριν το 1967 αιρετές διοικήσεις των συνεταιρισμών και διέταξε την προκήρυξη εκλογών.

Ο ν. 921) 79, που ψηφίστηκε αργότερα και αντικατέστησε τον ν. 602) 14 ως προς τους γεωργικούς συνεταιρισμούς, δεν περιέλαβε διατάξεις ανάλογες με τις προαναφερθείσες των ν. 4640 και 5289, που δικαιολογία τους είχαν (κατά τη θέση τους) τη μη κομμουνικοποίηση των συνεταιρισμών.

Προβλήματα όμως κομματικοποίησης παρουσιάστηκαν αργότερα (το 1982) με την επιβολή από τον ν. 1257) 82 της διεξαγωγής των αρχαιρεσιών στους γεωργικούς Συνεταιρισμούς (σε όλες τις βαθμίδες τους) κατά συνδυασμούς και με ξεχωριστά ψηφοδέλτια (άρθρο 8 παρ. 2) με μόνη εξαίρεση τους πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς με λιγότερα από 100 μέλη, που μπορούσαν να έχουν ενιαίο ψηφοδέλτιο, εκτός αν το Καταστατικό τους όριζε διαφορετικά (άρθρο 8 παρ. 1).

Κάτω από ένα έντονο κλίμα κομματικοποίησης, οι συνεταιρισμοί μέσα σε σύντομο διάστημα απέκτησαν 161.763 νέα μέλη, τα περισσότερα από τα οποία εγγράφηκαν από τις ίδιες οικογένειες (γυναίκες, παιδιά) και μόνο για να πάρουν μέρος στις αρχαιρεσίες, όπως τους επέτρεψε το άρθρο 14 του ίδιου νόμου. Από στοιχεία προκύπτει ότι δεν πήραν μετέπειτα — κατά το 1983 τουλάχιστον — μέρος στις εργασίες των συνεταιρισμών, ενώ αμφίβολος παραμένει και ο χαρακτηρισμός πολλών άλλων νεοεγγραφέντων σαν ενεργών μελών, αφού δεν υπάρχουν στοιχεία για τη συχνότητα της συμμετοχής τους πέραν της μιας φορές (27).

Αποτέλεσμα αυτών των αρχαιρεσιών, που η ημερομηνία τους ορίσθηκε κατά κρατική επιταγή και κατά παράβαση της συνεταιριστικής αρχής της αυτοδιοίκησης, κοινή για όλους συνεταιρισμούς, με αντίστοιχες παρατάξεις ή μειώσεις θητείας, δημοκρατικά εκλεγμένων διοικήσεων των συνεταιρισμών (άρθρ. 15 ν. 1257/82 σε συνδ. με άρθρ. 65 ν. 1270/82), ήταν ότι οι συνεταιρισμοί υπήρξαν η πρώτη οικονομική οργάνωση - εταιρεία στην Ελλάδα (αλλά και παγκοσμίως, όπως θα φανεί παρακάτω) που τα αποτελέσματά των αρχαιρεσιών τους ανακοινώθηκαν και κατανεμήθηκαν κατά πολιτικά κόμματα (!)

Η ομαδοποίηση αυτή των εκλογών και τα υποχρεωτικά κομματικά ψηφοδέλτια ήταν ελληνική πρωτοτυπία για κομματισμό, υπό το πρόσχημα της δημοκρατικότητας. Το Διεθνές Γραφείο Εργασίας και η Διεθνής Συνεταιριστική Ένωση, με έγγραφέ τους προς την ΠΑΣΕΓΕΣ (28), τόνισαν ότι σε καμία άλλη νομοθεσία, καταστατικό ή πρακτική είναι γνωστή η ομαδοποίηση σε χωριστούς συνδυασμούς και μάλιστα από νομική υποχρέωση, ότι δεν επιβάλλονται πουθενά στον κόσμο ανταγωνιστικά ψηφοδέλτια στους συνεταιρισμούς και δεν είναι συνηθισμένο γ'

αναπτύσσονται πολιτικές φραγές σ' αυτούς, ακόμη και εκεί που υπάρχουν πολιτικές διασυνδέσεις.

Η κατάσταση αυτή να διορθωθεί, χειροτέρευσε με το ν. 1541) 85, που εισήγαγε το σύστημα των συνδυασμών γενικά για όλους τους συνεταιρισμούς, καθιερώνοντας την κομματικοποίηση των εκλογών τους, όπως καταγγέλλθηκε και στη Βουλή (29).

Οι αντιδράσεις όμως από διάφορες πλευρές και τα βλαβερά αποτελέσματα από την εφαρμογή, οδήγησαν σε προσπάθειες αναθεώρησης και κάμψης της μονολιθικότητας της ρύθμισης αυτής. Έγινε προσπάθεια τροποποίησης του νόμου με την ίδια την εγκύκλιο εφαρμογής του (Εγκ. Υπ. Γεωργίας αρ. 31533) 21.6.85 σ. 46, 47), που χωρίς να στηρίζεται στην ισχύουσα παραπάνω νομοθεσία, εισήγαγε τη δυνατότητα διεξαγωγής των εκλογών και με ενιαίο ψηφοδέλτιο (30). Αργότερα ο ν. 1667/1986 για τους αστικούς συνεταιρισμούς (άρθρ 5 παρ. 7) επιτρέπει το ενιαίο ψηφοδέλτιο σε συνεταιρισμούς, με λιγότερα από 100 μέλη, αλλά και στους άλλους, εφόσον το προβλέπει το Καταστατικό τους. Και πάλι όμως οι ρυθμίσεις αυτές δεν αποθαρρύνουν την κομματικοποίηση.

Ας σημειωθεί ότι από την προϊσχύουσα νομοθεσία και ο ν. 602) 14 (άρθρ. 44 παρ. 4) και η πράξη 60) 1944 της ΠΕΕΑ (άρθρ. 21 παρ. 3) και το σχέδιο Νόμου της Επιτροπής του 1970 (άρθρ. 40 παρ. 2) για όλους τους συνεταιρισμούς και το ν.δ. 227) 73 (άρθρ. 25 και 42 παρ. 6) και ο ν. 921/79 (άρθρ. 25 παρ. 5) για τους γεωργικούς συνεταιρισμούς, αλλά και το π.δ. 17) 84 (άρθρ. 16 παρ. 2 εδ. 3) και το τώρα ισχύον π.δ. 93) 87 (άρθρ. 11 παρ. 3 εδ. 3) για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, το μόνο που προβλέπουν είναι η μυστικότητα για τη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών, αφήνοντας την επιλογή ενιαίου ή μη ψηφοδελτίου στο καταστατικό, με αποτέλεσμα να μην είχε παρουσιαστεί μέχρι το 1982 περίπτωση διεξαγωγής τους με ξεχωριστά (κομματικά κατά βάση) ψηφοδέλτια.

Μέσα στα πλαίσια διευκόλυνσης της κομματικής αναμέτρησης, ορίστηκε για μία ακόμη φορά το 1985, η ταυτόχρονη διεξαγωγή των αρχαιρεσιών κατά βαθμό σ' όλες τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις (άρθρ. 76 παρ. 1 ν. 1541/85) και τρεις φορές παρατάθηκε η προθεσμία διεξαγωγής τους με αντίστοιχη παράταση της θητείας των διοικητικών συμβουλίων, κατά παράδοση και της αρχής της αυτοδιοίκησης όπως προαναφέρθηκε (άρθρ. 76 παρ. 1 ν. 1541/85, αρθ. 32 παρ. 1 ν. 1644) 86, αποφ. Υπ. Γεωργίας 53214) 22.12.86).

Οι εγκύκλιοι δε του Υπ. Γεωργίας με αρ. 31533) 85 και της ΠΑΣΕΓΕΣ με αρ. 8) 87 ορίζουν, κατά παρέκκλιση από την μέχρι τώρα εκλογική νομοθεσία, ότι διαφορές των ψηφοδελτίων ως προς το σχήμα, μέγεθος, γραφή, δεν δημιουργούν ακυρότητα (!) δημιουργώντας κατ' αυτό τον τρόπο πεδίο γοethίας για όλους.

Ακόμη, με το σύστημα των 3 κατανομών των εδρών — ενισχυμένης αναλογικής — (άρθρ. 28 ν. 1541/85, άρθρ. 5 ν. 1667/86) μπορεί να αποκλεισθεί, έστω και αν υπολείπεται ελάχιστα του εκλογικού μέτρου σε αριθμό ψήφων, μεμονωμένος — και επομένως πιθανότατα ανεξάρτητος — υποψήφιος, ενώ θα μπορεί να εκλεγεί άλλος από τους συνδυασμούς που θα μετέχουν στην β' και γ' κατανομή, έστω και αν έχει λιγότερες ψήφους (30).

Η αυθαίρετη δε εξουσία (γιατί στηρίζεται σε μεταβλητών ορίων πραγματικά περιστατικά) του πρωτοφανούς στα συνεταιριστικά χρονικά διαχωρισμού των μελών σε τακτικά, τα οποία και μόνον έχουν δικαίωμα να εκλέγονται και ειδικά, τα οποία συνεχώς θα στερούνται αυτό το δικαίωμα, από το Δ.Σ. των συνεταιρισμών,

όπως ορίζει η εγκύκλιος με αρ. 8) 17.2.85 της ΠΑΣΕΓΕΣ, δημιουργεί ένα ακόμα πρόσφορο πεδίο κοιμηματικών συναλλαγών (31).

Η ΠΑΣΕΓΕΣ όμως, κεντρική ιδεολογική οργάνωση των γεωργικών Συνεταιρισμών, που κατά το Καταστατικό της έχει σαν αποστολή της, μεταξύ των άλλων, και τη διαφύλαξη της εφαρμογής των συνεταιριστικών αρχών (άρθρ. 2 παρ. 2β) και ιδιαίτερα της αρχής της κοιμηματικής ουδετερότητας (άρθρ. 3 παρ. 2) έχει καθήκον και πρέπει να ανακόψει το καταστροφικό ρεύμα κοιμηματικοποίησης των συνεταιρισμών, γιατί η κατάσταση εξελίσσεται σε κρίσιμη.

Πράγματι, χωρίς να ενθουμούνται τα αποτελέσματα από παλαιότερες σε ανώμαλες περιόδους αναγκαστικής υποταγής των Συνεταιρισμών σε πολιτικές επιταγές και ενώ οι συνεταιρισμοί των άλλων χωρών της ΕΟΚ ασχολούνται με την αντιμετώπιση «της πρόκλησης του 1992», (χρονιά ενοποίησης της αγοράς), οι δικοί μας συνεταιρισμοί, κινούνται μέσα σ' ένα κλίμα οξύτητας και αθεβαιότητας, όπου τους έχουν οδηγήσει οι παραπάνω άστοχες διατάξεις, καταναλώνουν τις δυνάμεις τους, είτε στις κοιμηματικές αναμετρήσεις, είτε στην αντιμετώπιση των συνεπειών ακατάλληλων νομοθετικών ρυθμίσεων, μαχόμενοι για την επιβίωσή τους, με αποτέλεσμα, αυξανόμενη αδραναιοποίησή τους.

Επιδεικνύεται τώρα και με το ελληνικό παράδειγμα, ότι η απερισκεπτη παρέκκλιση από την αρχή της ουδετερότητας των συνεταιρισμών, έχει καταστροφικές συνέπειες διχασμού και εξασθένησης της συνεταιριστικής κίνησης.

Υποσημειώσεις:

- 1) Δ. Μαυρόγιαννης, Το Κοινωνικό Δικαίωμα του Συνεταιρισμού, 1981 σ. 70.
- 2) Α. Σίδερης, Θέματα Συνεταιρισμών 1976, σ. 2939 επ.
- 3) W. P. WATKINS, COOPERATIVE PRINCIPLES TODAY AND TOMORROW, 1986 σ. 93.
- 4) A. BONNER, BRITISH COOPERATION, 1970 σελ. 326 - WATKINS ο.π.
- 5) Π. Αξελίδη, Αγροτικό Συνεταιριστικό Κίνημα στην Ελλάδα, 1975 σ. 217. Του ιδίου, Συνεταιρισμός και Μαρξισμός, 1981 σελ. 72 - 73.
- 6) JOLOGE, COOP. COLLEGE PAPERS, LOUGHBOROUGH, 1967 σ. 68 WATKINS, ο.π. M. ABRAHAMSEN, COOPERATIVE BUSINESS ENTERPRISE, 1976 σ. 64. H.S. WHITNEY, UN. WISC, 8TH COOP. SEM. 1967.
- 7) I.C.A., REPORT ON COOP. PRINCIPLES, 1962 σ. 26.
- 8) CH. GIDE (βλ. P. LAMBERT, STUDIES IN SOCIAL PHILOSOPHY OF COOPERATION 1960 σ. 86). BONNER, ο.π. Ν. Κολύμβας, Συνεταιριστική Πορεία, 1986 τ. 2 σ. 69 επ.
- 9) ABRAHAMSEN, ο.π. H.H. BAKKEN, WISC. LAW REVIEW 1954, σ. 567. H. H. MUNKNER, SIX LECTURES ON COOP. LAW, 1978 σ. 25.
- 10) BAKKEN, WHITNEY, ABRAHAMSEN, Μαυρόγιαννης ο.π. Αριστ. Κλήμης, Τι είναι και τι δεν είναι Συνεργατισμός, 1980. Επίσης οι M. COLOMBAIN, L. COUTANT, G. DAVIDOVIC.
- 11) ABRAHAMSEN, ο.π. BAKKEN, ο.π. E.P. ROY, COOPERATIVES, 1981 σ. 254 επ. I.C.A. REFORMULATION OF COOP. PRINCIPLES, 1964.
- 12) Νομοθεσίες Σακατάσουαν Καναδά, Γαλλίας, Γερμανίας, Αυστρίας, Ελβετίας, Ολλανδίας, Ιταλίας, Δανίας, Σουηδίας, ΗΠΑ, Ιαπωνίας, Τουρκίας, Ισπανίας, Τσεχοσλοβακίας, Αργεντινής κλπ., ιδίως ως προς το β' σκέλος της Αρχής.
- 13) ROY ο.π. LAMBERT ο.π.
- 14) και 15) I.C.A., REFORMULATION ο.π.

- 16) Δ.Σ.Ε. έγγραφο από 16.4.82, Θέματα Συνεταιρισμών 1982 σ. 5147.
- 17) F.C. HELM, ECONOMICS OF COOP. ENTERPRISE, 1968 σ. 16. Ινστιτούτο Συνεταιριστικών Μελετών (I.E.C.), Οι Συνεταιριστικές Αρχές, Χθες, Σήμερα, Αύριο (μτφρ. 1982) σ. 114, 120. L. VALKO, ESSAYS ON MOD. COOP., 1964 σ. 32-33. Α. Γεωργακόπουλος, Εγχειρίδιο Εμπ. Διπ., Εταιρείες σελ. 6, 17, 31, 249επ., 284.
- 18) B.I.T. (D. MAYROGIANNIS) CONSULTATION EN LEGISLATION COOPERATIVE, MADAGASCAR, 1986 σελ. 5.
- 19) I.E.C. ο.π. σελ. 21. Το 1910 η Σοσιαλιστική Διεθνής αναγνώρισε την αυτονομία του Συνεταιριστικού Κινήματος (W. BRIGANTI, Θέματα Συνεταιρισμών, 1983 σελ. 5745 επ.). Ν. 3) 1971 της Ουγγαρίας άρθρο 5.
- 20) R. LOUET, REV. ET. COOP. τ. 12)1984 σ. 123 επ. ICA, REFORMULATION, ο.π. I.E.C. ο.π. σελ. 86. BRIGANTI ο.π.
- 21) LOUET ο.π. BRIGANTI ο.π.
- 22) Αδελιθής, Μαρξισμός ο.π. σελ. 74.
- 23) Βλ. MUNKNER, ο.π.
- 24) G. LASSERRE, REV. ET. COOP. τ. 19)77 σελ. 73, 75.
- 25) WATKINS ο.π.
- 26) ICA, REFORMULATION, ο.π. Αδελιθής, Μαρξισμός ο.π., που όμως υποστηρίζει ότι από το 1957 το κόμμα αυτό αφομοιώθηκε στο Εργατικό κόμμα.
- 27) Ε.Φ.Σ., 70 χρόνια, 1985 σελ. 18 με στοιχεία από την ετήσια έκθεση του ΑΤΕ 1983.
- 28) Δ.Σ.Ε. ο.π. Δ.Γ.Ε. έγγραφο από 18.8.82, Αγρ. Κόσμος, Μάιος 1982, σελ. 20: Στα νησιά Μπαρμπάντος και τη Γαλλία συναντώνται ξεχωριστά ψηφοδέλτια, αλλά κατά κατηγορίες συνεταιρισμών στην ανάδειξη κοινών οργάνων.
- 29) Πρακτικά Βουλής, Συνεδρίαση 7Α' 16.3.87 σελ. 4602, 4619.
- 30) Γ. Στρογγύλης, εφημ. Αγροτική, Μάρτιος 1987.
- 31) Πρακτικά Βουλής ο.π. σελ. 4602, 4616.

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

ΣΤΟΥΣ ΠΑΡΑΛΗΠΤΕΣ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ

Η ταχυδρόμηση των τευχών μας γίνεται έπειτα από έλεγχο (1 τεύχος κάθε τρίμηνο). Τυχόν μη παραλαβή οφείλεται σε τοπικές συνθήκες.

Σε περίπτωση μη παραλαβής τεύχους παρακαλούμε να μας το ζητάτε αμέσως με **ε π ι σ τ ο λ ή** σας. (Το 1ο τεύχος έχει εξαντληθεί).

Μη ξεχνάτε να εμβάσετε την ετήσια εισφορά σας, για να γίνεται δυνατή η αντιμετώπιση των εξόδων για έκδοση του περιοδικού.

Μεγάλες συνεταιριστικές μορφές

Θ. Τ Ζ Ω Ρ Τ Ζ Α Κ Η Σ

16 χρόνια από το θάνατό του

Τον Αύγουστο 1987 συμπληρώθηκαν 16 χρόνια από το θάνατο του μεγάλου ιδεολόγου συνεταιριστή Θ. Τζωρτζάκη που δίδαξε επί πολλές δεκαετίες, με τα κείμενα και το παράδειγμά του, τον ορθόδοξο συνεταιριστικό τρόπο ζωής και δραστηριότητας. Το περιοδικό μας επρόκειτο κάτι να γράψει, όχι μόνο για να τον τιμήσει, αλλά για να κερδίσουν και οι σημερινοί νέοι από τη διδασκαλία και το παράδειγμά του.

Το γεγονός ότι μέσα στον Αύγουστο φέτος, έφυγε από κοντά μας και ένας άλλος αγροτικός - συνεταιριστικός ηγέτης, ο Αλ. Μπαλατζής (για τον οποίο γράφουμε σε άλλες σελίδες) μας έκανε να προτιμήσουμε να μεταφέρουμε στις σελίδες μας κείμενο που ο Αλέξ. Μπαλατζής είχε γράψει το 1972 για τον Θ. Τζωρτζάκη στην ειδική τιμητική έκδοση «Μνήμη Θεοδώρου Τζωρτζάκη - Συνεργάται, μαθηταί, φίλοι Αφιερώνουν».

Το κείμενο όχι μόνο έχει στοιχεία ιστορικά και αξιολόγησης, αλλά και είναι ένα δείγμα γραφής από τα λίγα που έχει αφήσει ο Αλ. Μπαλατζής.

★

Έπέρασε ένας χρόνος από τότε που μας άφησε ο Θεόδωρος Τζωρτζάκης. Η πρωτοποριακή του δράση και η ήγαιική του φυσιογνωμία συνεδέθησαν στενά με την ιστορίαν του συνεταιριστικού μας κινήματος.

Η μεγάλη του προσφορά εις τον Έλληνικόν Συνεργατισμόν, τὸ ἔργον και ἡ μνήμη του δὲν πρόκειται νὰ λησιμονηθοῦν. Τὸ δὲν τὸ θὰ παραμείνη, πάντα, ζωντανόν, μεταξύ των νεωτέρων γενεῶν τῶν ἑλλήνων συνεταιριστῶν.

Μὲ συγκίνηση ἀναπολῶ τὴν πρώτην μας γνωριμίαν, τὸ 1927, πὸ συνδέεται καὶ μὲ τὰ ἰδικά μου πρώτα βήματα εις τὴν συνεταιριστικὴν κίνησιν. Ἀρχίσαμε τὴν συνεργασίαν μας τὸ 1930, ἀπὸ τὴν Πανελλήνιον Σύσκεψιν τῶν Ἐνώσεων Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, ὑπὸ τὴν ἰδιότητά μου ὡς προέδρου τῆς Ἐνώσεως Γ. Συνεταιρισμῶν Ἐάνθης, εις τὴν ὁποίαν (Σύσκεψιν) ὁ Τζωρτζάκης ὑπεδείχθη ὡς ὑπαψήφιος σύμβουλος τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων εις τὴν ἀρτυσυστατον Ἀγροτικὴν Τράπεζαν.

Συνεργάσθηκα, ἐν συνεχείᾳ, μαζί του εις τὸ Γραφεῖον Συνεργαζομένων Ἐνώσεων Συνεταιρισμῶν καὶ τὸ 1935 ὑπεστήριξα ἀποφασιστικὰ τὴν πρότασιν του (*), νὰ ἰδρυθῆ ἡ Πανελλήνιος Συνομοσπονδία Ἐνώσεων Γεωργικῶν Συνεταιρισμῶν, τῆς ὁποίας ἐξελέγην Πρόεδρος.

Ὁ ἀείμνηστος Τζωρτζάκης, ἀναλαβὼν τὴν Διεύθυνσίν της, ὑπῆρξε ἡ ψυχὴ καὶ ἡ κινητήριος δύναμις της. Τὸ 1936 ἀπεχώρησα τῆς προεδρείας ἐπειδὴ ἐπολι-

(*) Για τὴν ιστορικὴ ἀριθμία δὲν ἐπρόκειτο γιὰ «πρότασι» του το 1935, ἀλλὰ γιὰ ἔργο ζωῆς που ἀνάλαβε ὁ Θ. Τ. ἀπὸ το 1926 καὶ το ἔφερε σε πέρας το 1934 με τὴν υπογραφή του καταστατικῶ ἀπὸ τὴς Ἐνώσεις καὶ τὴν ἐγκρισή του ἀρχῆς του 1935 ἀπὸ τὸς κρατικοὺς ἀριότους. Ἡ πρώτη Γ.Σ. τῆς Συνομοσπονδίας ἐγένετο τὸ Μάρτιο 1935 ὁπότε ὁ Αλ. Μπαλατζῆς ἐκλέχτηκε πρῶτος Πρόεδρος καὶ ὁ Θ. Τζωρτζάκης πρῶτος Διευθυντής της. (Σημ. Α.Ν. Κλζ).

τεύθην. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 1937 ἀνεκόπη καὶ ἡ δρᾶσις τοῦ Τζωρτζάκη, λόγῳ τῶν δημιουργηθησῶν τότε πολιτικῶν συνθηκῶν (***) καὶ ὀλίγον θραδύτερον ἀπεχώρησεν.

Τὸ ἔργον τοῦ ὑπῆρξε δημιουργικόν. Λιτός, ἀκούραστος, θαθὺς γνώστης τῶν συνεταιριστικῶν θεμάτων, ἐδοθήθη καὶ ἐξυπηρέτησε ὅλας τὰς συνεταιριστικὰς ὀργανώσεις. Παντοῦ ἐνέπνεε τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ τὸν σεβασμὸν.

Ἐπηκολούθησε μακρὰ διακοπὴ (δικτατορία Μεταξᾶ, Κατοχὴ, 1937-1944); τῆς ὑπευθύνου ἀγαμίζεως μας εἰς τοὺς Συνεταιρισμούς. Εἰς τὰς παραμονὰς τῆς ἀπελευθερώσεως, μαζί με τὸν Τζωρτζάκη καὶ με ἄλλους ἐκλεκτοὺς συνεταιριστὰς (Ἰ. Ἀφεντάκη, Ἰ. Ζουρίδη, Χ. Παπαχρίστου, Εὐρ. Τζουμέρτην, Ἄνδρ. Σιθρόπουλον κ.λπ.) συνειργάσθημεν διὰ νὰ προγραμματίσωμεν καὶ παρασκευάσωμεν τὴν ἀναδίωσιν καὶ ἀναδιοργάνωσιν τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων ἐπὶ ἐλευθέρων δημοκρατικῶν βάσεων.

Ἡ κατοχὴ ἐτελείωσε, ἀλλὰ ἄφησε τὴν Ἑλλάδα εἰς κατάστασιν ἀναρχίας καὶ χάους, με ἀποσυντεθειμένην τὴν ἐθνικὴν παραγωγὴν μας καὶ κατερειπωμένους τοὺς συνεταιρισμούς.

Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, ὁ Θ. Τζωρτζάκης ἀνέλαβε εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀνωτέρου Συνεταιριστικοῦ Συμβούλου, με Διοικητὴν τὸν φωτισμένον συνεταιριστὴν καὶ ἐπιστήμονα, τὸν Καθηγητὴν κ. Τέλην Σίδερην. Ἡ Τράπεζα, τὴν περίοδον αὐτὴν, ἀγκάλιασε στοργικὰ τὸ ἐξουθενωμένον ἐκ τῆς κατοχῆς συνεταιριστικὸν μας κίνημα καὶ ἐν συνεργασίᾳ με τὴν ΠΑΣΕΓΕΣ, τὸ ἐβοήθησαν ἀποτελεσματικὰ εἰς τὴν ἐπὶ ὕγιων βάσεων καὶ δημοκρατικῶν ἀρχῶν ἀναδιοργάνωσίν του. Ἀτυχῶς, δυσμενεῖς καὶ πάλιν πολιτικαὶ συνθηκαὶ ἠνάγκασαν τὸν Τζωρτζάκη νὰ ἀποχωρήσῃ συντόμως τῆς Ἀγροτικῆς Τραπεζῆς.

Εὐτυχῶς, ἡ Διοίκησις τῆς Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., παρὰ τὴν ἐπελθούσαν κυβερνητικὴν μεταβολὴν, τὸ 1946, κατώρθωσε νὰ ἐξουδετερώσῃ τὰς πολλαπλὰς κομμουνικὰς παρεμβάσεις τῆς νέας Διοικήσεως τῆς Ἀγρ. Τραπεζῆς καὶ τοῦ Ὑπουργείου Γεωργίας. Αἱ συνεχεῖς προσπάθειαι τῶν ἀντιδραστικῶν στοιχείων, κατὰ τὴν ἀνώμαλον ἐκείνην ἐσωτερικῶς περίοδον, νὰ καταλάβουν τὴν διοίκησιν τῆς Συνομοσπονδίας, ἀπέτυχον. Διεσώθη ἡ ἀνεξαρτησία καὶ ἡ δημοκρατικὴ διοίκησις τῶν Συνεταιριστικῶν Ὀργανώσεων.

Ὁ Τζωρτζάκης, εὐθὺς μετὰ τὴν ἀποχώρησίν του ἀπὸ τὴν Τράπεζαν, ἀνέλαθεν εἰς τὴν Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. τὸ ἀξίωμα τοῦ Ἀνωτέρου Συνεταιριστικοῦ Συμβούλου, διὰ νὰ συνεχίσῃ τὴν γόνιμον διὰ τοὺς συνεταιρισμούς δρᾶσιν του.

Ὡς πρόεδρος τῆς Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., ἀπὸ τῆς ἀπελευθερώσεως μέχρι τοῦ 1950, εἶχα τὴν εὐτυχίαν νὰ συνεργασθῶ καὶ πάλιν στενὰ καὶ δημιουργικὰ μαζί του.

Ἄλλοι εἶναι ἀρμοδιώτεροι ἐμοῦ νὰ ἐμιλήσουν διὰ τὸ γενικώτερον ἔργον του, διὰ τὴν μεγάλην του προσφορὰν εἰς τοὺς συνεταιρισμούς καὶ εἰς τὴν Συνεταιριστικὴν Ἐκπαίδευσιν. Διὰ τὸ τόσον φροντισμένον ἀπὸ ἀπόψεως γραμμῆς καὶ περιεχομένου περιοδικὸν «Ὁ Συνεταιριστής», ποῦ ἦτο δημιούργημα τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός του. Τὸν «Συνεταιριστὴν», ποῦ ἐμόρφωσε, ἐθέριμανε καὶ ἐνεψύχωσε, ἐπὶ δεκα-

(**) Ὁ Αλ. Μπαλατζής γράφοντας τὸ 1972, στα χρόνια τῆς νέας δικτατορίας τοῦ 1967, δὲν μπορούσε νὰ επεκταθῆι γιὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ νὰ ἐξάρει τὴν ἡρωικὴ στάση τοῦ Θ. Τζωρτζάκη γιὰ τὴ διατήρησιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς συνεταιριστικῆς κινήσεως ἀπὸ ἐξωτερικὴ ἐπέμβαση. (Σημ. Α. Ν. Κλς).

ετηρίδας ολοκλήρους, τούς στρατευμένους "Ελληνας Συνεταιριστάς.

Προσωπικώς, ως Πρόεδρος τής Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., τής Κ.Υ.Δ.Ε.Π. και τής Σ.Ε.Κ.Ε., εύρισκα πάντοτε εις τὸ πρόσωπον τοῦ Τζωρτζάκη τὸν θερμὸν καὶ ἀποτελεσματικὸν παραστάτην καὶ καθοδηγητήν, πρὸς ἀντιμετώπισιν τῶν ποικίλων προβλημάτων πού ἀπησχόλουν τὸ συνεταιριστικὸν κίνημα καὶ τὸν ἀγροτικὸν κόσμον. Ἡ γνώσις τῶν ζητημάτων, ἡ πνευματικὴ τοῦ ἀκτινοβολία αὐτοῦ τὸ μεγάλο τοῦ κύρος, ἀπετέλεσαν μεγάλην πηγὴν ἠθικῆς καὶ ἰδεολογικῆς δυνάμεως, εἰς τὴν διάθεσιν τοῦ διαρκῶς μαχομένου καὶ σταθερῶς ἀνερχομένου συνεταιριστικοῦ κινήματος. Καὶ μετὰ τὴν ἀποχώρησίν μου ἐκ τῶν συνεταιριστικῶν ὀργανώσεων, λόγῳ τῆς ἐκλογῆς μου, ἀπὸ τὸ 1950, ὡς βουλευτοῦ, ὁ σεβασμὸς μου πρὸς τὸν ἐξαιρετὸν φίλον καὶ συνεργάτην καὶ ἡ συνεργασία μας διετηρήθησαν ἀμείωτοι.

Προσωπικότητες ὅπως ὁ Τζωρτζάκης, μὲ τὸν πνευματικὸν καὶ ἠθικὸν ἐξοπλισμὸν, τὸν συνεπῆ καὶ ἀσυμβίβαστον χαρακτήρα, τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ ἡγετικὴν ἀκτινοβολίαν, εἶναι κάτι τὸ σπάνιον εἰς τὸν τόπον μας. Ὁ Τζωρτζάκης ὑπῆρξεν εὐκρινῆς φίλος τοῦ λαοῦ, συνδεδεμένος μὲ τὸν "Ελληνα ἀγρότην, μὲ εὐρείας καὶ προοδευτικᾶς κοινωνιστικᾶς πεποιθήσεις. Ἀφοσιώθη εἰς τὴν προσπάθειαν, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῶν πτωχῶν καὶ ἀδυνάτων μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας, θυσιάσας καὶ φιλοδοξίας καὶ συμφέροντα, χάριν τῶν πεποιθήσεών του αὐτῶν.

Ἰδιαίτερος εἰς τὴν σημερινὴν ἐποχὴν, τὸ παράδειγμα τοῦ Τζωρτζάκη φωτίζεται καὶ ἀποβαίνει περισσότερον διδασκτικόν. Προσφέρεται, ὄχι μόνον ὡς παράδειγμα διὰ τοὺς συνεταιριστάς, ἀλλὰ καὶ δι' ὅλους τοὺς "Ελληνας πατριώτας, οἱ ὅποιοι δὲν ἐπιδιώκουν «νά θολευθοῦν», νὰ ὑπηρετήσουν τὸ ἄτομον, ἀλλὰ μὲ ἀνιδιοτέλειαν τὰ ἀληθῆ συμφέροντα τοῦ Κοινωνικοῦ συνόλου.

ΑΛΕΞ. ΜΠΑΛΑΤΖΗΣ

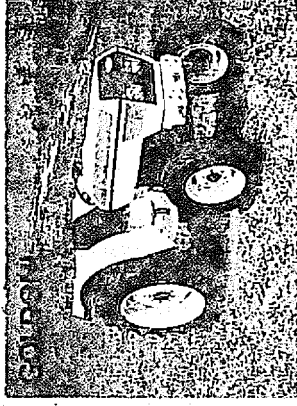
Εκεῖνοι που φεύγουν: ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΟΥΤ

Στους παλαιότερους συνεταιριστὲς ὁ Σπ. Σαμούτ (που σὲ μεγάλη ηλικία, πνίγηκε αὐτὸ το καλοκαίρι στὴν πατρίδα του τὴν Κεφαλλονιά ὅπου ἔκανε θαλάσσια μπάνια) εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὴ μεγάλη βοήθεια που πρόσφερε στὴν ἐλληνικὴ συνεταιριστικὴ κίνηση κατὰ τὴν ὑπηρεσία του στὴ Βρετανικὴ Οικονομικὴ Αποστολή (1946 καὶ ἔπειτα) ὡς γραμματέας καὶ διεκρινέας του συνεταιριστικοῦ μέλους τῆς κ.

Σμθ. Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὄχι μόνον βοήθησε καὶ τὴ γεωργικὴ καὶ τὴν καταναλωτικὴ κίνηση, ἀλλὰ καὶ ἐγένε αὐτὸς συνεταιριστής, πρόσφερε δὲ ὑπηρεσίες καὶ ἀργότερα ὡς ιδιώτης (κείμενα του νομίζω ὅτι ἔχουν δημοσιευτεῖ καὶ στο περ. <ο Συνεταιριστής>).

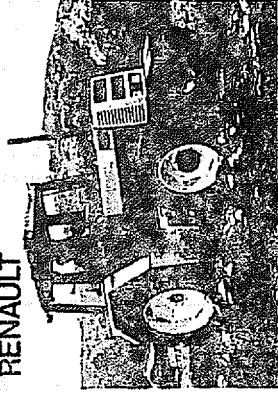
Σὲ ἄλλῃ σελίδα μας δημοσιεύουμε φωτογραφία του σὲ συνεταιριστικὴ ἀσκήψη (σελ. 135).

20.000 Τρακτέρ

**έχουν πουληθεί από τη
ΣΠΕΚΑ
και οργάνωσαν σήμερα
την Ελληνική γη**

RENAULT

120
εξουσιοδοτημένοι
αντιπρόσωποι της ΣΠΕΚΑ
είναι στη διάθεσή σας
για κάθε εξυπηρέτηση.

Επισκεφθείτε την Έκθεσή μας.
Εκεί, θα μπορείτε να διαλέξετε από τις
4 μάρκες τρακτέρ που αντιπροσωπεύουμε.
Το τρακτέρ που θα καλύπτει τις δικές σας
ανάγκες.

Με την εγγύηση της ΣΠΕΚΑ,
της μεγαλύτερης Ελληνικής
Εμπορικής και Τεχνικής
Συνεταιριστικής Επιχείρησης.

ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΟΙ ΕΙΣΑΓΟΓΕΙΣ

ΣΠΕΚΑ Α.Ε.

ΑΘΗΝΑ - Σολομού 55-57, Τηλ 51 45 913
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - Γιαννιτών 113 Τηλ 515.800
ΛΑΡΙΣΑ - Τέρμα οδού Σοκρατους, Τηλ 237.268

σέβεται τον αγρότη

Θ Ε Σ Ε Ι Σ — Α Π Ο Ψ Ε Ι Σ ΤΟΥ Δ. Σ. ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΦΙΛΩΝ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ ΠΡΟΣ ΑΠΟΦΥΓΗ

Οι εκλεγέντες στη διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ έχασαν μια σπάνια ευκαιρία να δείξουν αυτοί πρώτοι ότι προτάσσουν το συνεταιριστικό συμφέρον έναντι οποιουδήποτε άλλου, ώστε να τους μιμηθούν και τα απλά μέλη των συνεταιρισμών. Χρειάστηκε ένας μήνας διαβουλεύσεων και κομματικών συζήτησεων για να μπορέσει το Διοικητικό Συμβούλιο να συγκροτηθεί σε σώμα. Στον τύπο, συμπολιτευόμενο και αντιπολιτευόμενο, γράφηκαν πράγματα απίστευτα για παρασκηνιακές συζήτησεις, που καταρριχιάζουν το κύρος του συνεταιριστικού θεσμού. Αντί να είναι και να φαίνεται ο θεσμός που ενώνει τους συνεταιριστές όλων των αποχρώσεων, που είναι ανεξάρτητος και που στηρίζεται στη δύναμη των μελών του, ο συνεταιριστικός θεσμός παρουσιάστηκε κοι-

ματικά υποδουλωμένος και κατευθυνόμενος από εξωσυνεταιριστικά κέντρα.

Θα χρειαστεί πολύ κόπος και πολύς χρόνος αλλά και χειροπιαστά παραδείγματα για να πεισθεί ο απλός συνεταιριστής και ο μέσος πολίτης ότι η συνεταιριστική ηγεσία δεν είναι ετερόφωτη. Μια ομόφωνη πρότασή της για κατάργηση των κομματικών συνδυασμών, που έχουν με το νόμο επιβληθεί στους συνεταιρισμούς, θα αποτελούσε αναλαμπή αισιοδοξίας για το μέλλον. Από όλες τις πλευρές, με ελάχιστες εξαιρέσεις, που δεν θα πάψουν να υπάρχουν, ψιθυρίζεται ότι το σύστημα των συνδυασμών ενεργεί διαλυτικά. Καιρός είναι να λεχθεί και φωναχτά και κυρίως από τη συνεταιριστική ηγεσία που πρέπει να αφογκράζεται το σφυγμό των μελών.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Γράφηκε στον τύπο ότι ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ, στις ανακοινώσεις που έκανε μετά την ανάληψη των καθηκόντων του, αναφέρθηκε και στο θέμα της αγροτικής πίστης λέγοντας ότι οι συνεταιρισμοί θα αναλάβουν πρωτοβουλία για την ίδρυση συνεταιριστικής τράπεζας.

Η ανακοίνωση αυτή προξένησε πολλές σκέψεις. Μήπως δεν συμφωνεί η νέα Διοίκηση της ΠΑΣΕΓΕΣ με τη διακηρυγμένη θέση του κυβερνώντος κόμματος για τη μετατροπή της ΑΤΕ σε συνεταιριστική τράπεζα; Η μήπως έχει πληροφορίες ότι η υπόσχεση αυτή δεν πρόκειται να τηρηθεί μετά την αποτυχημένη πρό-

ταση του 1983, όταν είχε διανεμηθεί προσχέδιο νόμου και αποσύρθηκε εσπευσμένα;

Η ιδέα ίδρυσης συνεταιριστικής τράπεζας, είχε επαναφερθεί στο προσκήνιο όταν γινόταν στη Βουλή η συζήτηση για το νόμο 921) 79. Η ιδέα είχε κατηγορηθεί από την τότε αντιπολίτευση ως εξωπραγματική. Σήμερα επαναφέρεται στο προσκήνιο από τη συνεταιριστική ηγεσία που προφανώς τη θεωρεί εφικτή. Οι συγκεκριμένες πρωτοβουλίες που θα πάρει, θα δείξουν, πιστεύουμε, στο εγγύς μέλλον το βαθμό της προεργασίας της για ένα τόσο σοβαρό εγχείρημα.

ΤΑ ΧΡΕΗ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Μετά τους πειραματισμούς και την κομματική αντιπαράθεση στους Συνεταιρισμούς, έφθασε η ώρα του ... λογαριασμού, που σημαίνει χρέη των συνεταιρισμών και ρύθμισή τους. Όμως, το δυσάρεστο στην εξέλιξη αυτή, δεν είναι μόνο η επαιτεία στην οποία οδηγήθηκαν οι συνεταιρισμοί. Είναι πρώτιστα η σπίλωση του κύρους του συνεταιριστικού θεσμού που, ίσως, δεν ήταν και προηγουμένως σε ζηλευτά ύψη, αλλά είχε κάποια αναγνώριση και ενέπνεε κάποια εμπιστοσύνη.

Στη σημερινή κατάσταση των πραγμάτων, που κάθε οικονομικό θέμα θεωρείται ότι κρύβει και ένα σκάνδαλο, οι συνεταιρισμοί θρῖσκονται σε αδυναμία να πείσουν την κοινή γνώμη ακόμη και για τις περιπτώσεις εκείνες που δεν είναι υπαίτιοι για τα χρέη που έχουν συσσωρευθεί. Π.χ. η παρέμβασή τους για αγορά προϊόντων που έμεναν αξιόπητα, έγινε ύστερα από εντολές του δημοσίου και ή-

ταν εκ των προτέρων γνωστό ότι αυτές οι παρεμβάσεις θα δημιουργούσαν ζημιές. Το λάθος των υπευθύνων των συνεταιριστικών οργανώσεων ήταν ότι δεν φρόντισαν να διασφαλίσουν τις συνεταιριστικές οργανώσεις με συμφωνίες με το δημόσιο για την κάλυψη των ανοιγμάτων. Εφάρμοσαν μια κοινωνική πολιτική του Κράτους χωρίς το Κράτος να επιδαρυνθεί το κόστος της.

Από την άλλη πλευρά είναι λάθος να υποστηρίζεται ότι όλες οι ζημιές των συνεταιριστικών οργανώσεων οφείλονται σε αυτή την αιτία και ότι κάθε ζημιά εξηγείται με το επιχείρημα της «κοινωνικής λειτουργίας» των συνεταιρισμών. Αν θέλουμε να έχουμε υπεύθυνες διοικήσεις στους συνεταιρισμούς δεν πρέπει να τις αναλλάσουμε χωρίς συζήτηση από κάθε ευθύνη. Αν θέλουμε να αναστηλώσουμε το κύρος των συνεταιρισμών, πρέπει να λέμε τα σύκα σύκα.

ΔΕΞΙΟ ΚΑΙ ΑΡΙΣΤΕΡΟ ΜΠΟΥΚΑΛΙ ΠΟΡΤΟΚΑΛΑΔΑΣ

Ένα πετυχημένο σκίτσο είναι συχνά πιο εύγλωτο από πολλές σελίδες.

Σε δύο μικρά σκίτσα του Γ.Σ. στο περιοδικό «Αντί» παρουσιάζονται δύο μπουκάλια πορτοκαλάδας. Το πρώτο γέρνει προς τα δεξιά και είναι το δεξιό. Το δεύτερο γέρνει προς τα αριστερά και είναι το αριστερό. Το πρώτο αποτελεί την πορτοκαλάδα που έφτιαξαν δεξιοί και το δεύτερο την πορτοκαλάδα που έφτιαξαν αριστεροί. Οι πορτοκαλάδες όμως είναι πορτοκαλάδες, όπου κι αν γέρνει το μπουκάλι.

Τί περισσότερη ειρωνεία χρειάζονται οι συνεταιρισμοί που φτιάχνουν πορτοκα-

λάδες, ή λάδια ή ό,τι άλλο; Θα εξακολουθήσουν να φτιάχνουν δεξιές και αριστερές πορτοκαλάδες; Θα εξακολουθήσουν να ζουν στον περασμένο αιώνα;

Πραγματικά, τον περασμένο αιώνα στην Ιρλανδία, όταν ο μεγάλος συνεταιριστής Πλάνκετ προπαγάνδιζε τη συνεταιριστική ιδέα, ένας από το ακροατήριο σηκώθηκε για να υποστηρίξει με πάθος ότι ο συνεταιρισμός που θα ιδρύσουν «πρέπει να παράγει δούτυρο με βάση τις ορθές εθνικιστικές αρχές»!

Στην ιστορία του συνεργατισμού αυτό αποτελεί ανέκδοτο. Δεν είναι όμως ανέκδοτο για την Ελλάδα του 1987.

ΠΙΚΡΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ

ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το περιοδικό μας για να εξασφαλίσει τη συνέχεια της συνεταιριστικής σκέψης πάνω σε βασικά προβλήματα, καθώς και για να ενημερώνει σωστά τους νεότερους συνεταιριστές σε θέματα γεγονότων (ιστορίας), θα αναδημοσιεύει τακτικά χρήσιμα παλαιότερα κείμενα που μπορεί να βοηθούν στην επίλυση και σύγχρονα προβλημάτων. Επίσης θα δημοσιεύει και ιστορικές φωτογραφίες. Σήμερα αναδημοσιεύουμε στη συνέχεια πολύ ενδιαφέρον κείμενο του Αριστ. Ν. Κλήμη, γραμμένο το 1984.

Πολλά γράφονται τους τελευταίους μήνες για τους συνεταιρισμούς, τα περισσότερα από ανθρώπους που γνωρίζουν το Συνεταιρισμό (ως θεωρία και εφαρμογή) μόνον από το ξεφύλισμα μερικών ξένων ή ελληνικών βιβλίων και από πρόχειρη και κακή αφομοίωση γνώσεων σχετικών π.χ. με την ελευθερία εισόδου και εξόδου («ανοιχτής πόρτας») με την ισότητα ψήφων, με την ανάπτυξη του στις διάφορες χώρες, κλπ. Και πολλά γίνονται και πολλά θα γίνουν από μαθητευόμενους μάγους.

Δυστυχώς η ελληνική συνεταιριστική κίνηση πληρώνει τώρα ακριβώς την αμέλειά της (και μερικές φορές την αντίδρασή της) όσον αφορά την τόνωση του πνευματικού και επιστημονικού τομέα της. Αν μάλιστα δεν υπήρχαν και μερικοί «τρέλλοι ιδεολόγοι» που θυσιάστηκαν στην υπηρεσία του πνευματικού μέρους του Συνεργατισμού, η κατάσταση θα ήταν πολύ χειρότερη.

Γενικά υπάρχει άγνοια και ημιμάθεια στον θεωρητικό και γενικά στον επιστημονικό συνεταιριστικό τομέα, τον οποίο παλαιότερα υπηρέτησαν ιδεολογικά εξέχουσες προσωπικότητες, χωρίς όμως να θρίσκουν την απαιτούμενη ανταπόκριση και τον στοιχειώδη σεβασμό για την προσφορά τους.

Είναι λοιπόν περιεργό το ότι ταλαιπωρείται η συνεταιριστική πρόοδος του τόπου από την αμάθεια και τη διαστρέ-

βλωση, όταν και πρόσωπα που υπηρετούν σε θέσεις - κλειδιά δεν γνωρίζουν σε βάθος τα συνεταιριστικά, ενώ είναι αρμόδια να κατευθύνουν, να αποφασίζονται, να διδάσκουν;

Ποιά σοβαρή μελέτη έγινε από την κίνηση για να διατυπωθούν σωστά και να γίνουν γνωστά στο ελληνικό κοινό τα σχετικά με αυτή την ταλαίπωρη συνεταιριστική αρχή της «ανοιχτής πόρτας» που πιπιλίζουν διάφοροι, ώστε να περιοριστούν οι συγχύσεις που μπορεί να προκαλέσουν τη διάλυση της γεωργικής συνεταιριστικής κινήσεως όταν θα εφαρμόζονται σε αυτή κανόνες που θεοσημοθετήθηκαν για τους συνεταιρισμούς των καταναλωτών;

Μελετήθηκε ποιά είναι η πραγματική έννοια και η έκταση εφαρμογής της αρχής «ένας άνθρωπος - μία ψήφος» στους γεωργικούς συνεταιρισμούς και ποιά τα αποτελέσματα από τη σωστή ή κακή εφαρμογή της;

Πού και πότε συζητήθηκαν αυτά επιστημονικά στα επιτελεία των κεντρικών και περιφερειακών συνεταιριστικών οργανώσεων; Πότε υπήρξε ο διάλογος για να μεταδοθεί η πείρα των παλαιών στην ορμή των νέων; Ποιές τέτοιες μελέτες υποστηρίχθηκαν;

Είναι λυπηρό ότι η συνεταιριστική κίνηση πληρώνει τώρα και θα πληρώνει επί χρόνια — ίσως πολύ ακριβώς — την αδιαφορία της για το πνευματικό υπό-

βαθρο και τον παραγκωνισμό των ανθρώπων εκείνων που μπορούσαν να κάνουν μεγαλύτερο και σπουδαιότερο έργο υποδομής.

Όσο υπάρχει ακόμα καιρός ας προσέξουν οι υπεύθυνοι και αρμόδιοι. Η άγνοια και η ημιμάθεια οδηγούν σε εκτροπές, αφού έτσι επιτρέπεται να λέγονται και να γράφονται και να ακούγονται (χωρίς αντίδραση) τα πλέον απίθανα και τα πλέον ασυνάρτητα, από πολιτικούς και δημοσιογράφους, από αρμόδιους και αναρμόδιους, που αυτοσχεδιάζουν και αποφαίνονται.

Ακόμα και τα τελευταία κρίσιμα χρόνια δεν είδαμε καμία ενεργοποίηση στον πνευματικό τομέα. Ίσως επειδή είναι μακράς αποδόσεως και δεν δίνει άμεσες λύσεις. Προτιμήθηκε η προσφυγή της συνεταιριστικής κινήσεως στην προστασία κομμάτων και στα δημοσιογραφικά τους όργανα (που γράφουν πολλά τα πρόχειρα και προκλητικά και βέβαια μόνον ό,τι συμφέρει στο κόμμα που υποστηρίζουν, χωρίς γνώση και χωρίς αντικειμενικότητα).

Αυτός δεν είναι ο σωστός τρόπος άμυνας μπροστά σε τυχόν άδικες ή εχθρικές ή αμελέτητες κλπ. ενέργειες άλλων κομμάτων. Ο σωστός δρόμος είναι η σωστή αντικειμενική διαφώτιση που και αυτή δεν μπορεί να θεωρείται ότι γίνεται με κείμενα «ναι μεν αλλά...» τύπου πιστοποιητικών που τίποτα δεν πιστοποιούν, αλλά έχουν κάποια ζωηρή σφραγίδα.

Πού είναι το πνευματικό - επιστημονικό - συνεταιριστικό Συμβούλιο; Πού είναι οι γόνιμες συνεταιριστικές συζητήσεις; Πού είναι η αλληλοσυμπλήρωση θεωρίας, πράξεως, πείρας, σπουδών; Πού είναι η αλληλοσυμπλήρωση αιρετών και επιστήμης; Πού είναι τα φωτισμένα κείμενα για τη διαφώτιση του κόσμου;

Το ότι κάποιος αγρότης ή «αγρότης» ξεκίνησε από αντιπρόσωπος του Συνε-

ταιρισμού του χωριού του στην Έγωση και από εκεί αντιπρόσωπος της Ενώσεως σε Κεντρική Οργάνωση στην οποία και εκλέχτηκε Σύμβουλος ή Πρόεδρος, αυτό δεν σημαίνει ότι ο άξιος σεβασμού αυτός αιρετός που κατέχει τα προβλήματα του χωραφιού και του χωριού απόκτησε αμέσως και θεωρητικές και πανελλήνιες και διεθνείς συνεταιριστικές γνώσεις που του δίνουν και το αλάθητο του Πάπα στο να χαράζει γραμμές συνεταιριστικής πολιτικής.

Και το ότι κάποιος είναι καλός νομικός ή οικονομολόγος ή κοινωνιολόγος κ.ο.κ., δεν σημαίνει ότι είναι και καλός πρακτικός ή θεωρητικός συνεταιριστής και μπορεί να κατευθύνει συνεταιριστικές υπηρεσίες ή οργανώσεις.

Αλλά και το ότι κάποιος διάβασε ή διαβάξει ή γράφει συνεταιριστικά και αυτό δεν σημαίνει ότι μπορεί να είναι καλύτερος πάντα από τους προηγούμενους και ότι μπορεί να τους αντικαταστήσει.

Μόνο ένας συνδυασμός όλων αυτών γύρω από στρογγυλό τραπέζι και μόνο μια μελετημένη και προγραμματισμένη επαφή προς τις ανάγκες και τα ρεύματα κάθε εποχής, είναι δυνατό να αποτελεί το έργο το απαραίτητο στην καλή πλεύση και πορεία της συνεταιριστικής κινήσεως ώστε να αποφεύγονται οι κλυδωνισμοί και οι κίνδυνοι θυσίσεως.

Ρεύματα αντίθετα και άνεμοι αντίθετοι θα υπάρχουν πάντα στη συνεταιριστική κίνηση — αφού είναι κίνηση οικονομικοκοινωνική και θίγει καταστάσεις και συμφέροντα. Και το μόνο εξασφαλιστικό έργο, τα μόνα πτερύγια για ασφαλή πλεύση, είναι η συνεταιριστική γνώση και συνείδηση, η απόκτηση των οποίων δεν γίνεται με την έκφραση της καλής θελήσεως και με λόγια. Αλλά γίνεται με εφαρμογή, με πρακτικά μέσα σε μακροχρόνια εφαρμογή, τέτοια που δεν έχει να παρουσιάσει (στην πραγμα-

Ο ΝΕΟΣ ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ ΤΗΣ ΑΤΕ

κ. ΘΕΟΔ. ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ

Από τις 24 Ιουλίου, Διοικητής της ΑΤΕ τοποθετήθηκε ο Καθηγητής κ. Θεόδωρος Δημόπουλος, σε αντικατάσταση του κ. Β. Καφίρη, του οποίου έληξε η πενταετής θητεία. Ο κ. Δημόπουλος είναι Οικονομολόγος. Πριν από την τοποθέτησή του στην ΑΤΕ ήταν Διευθυντής του Μεσογειακού Αγρονομικού Ινστιτούτου, που λειτουργεί από πέρυσι στα Χανιά και προσφέρει μεταπτυχιακές σπουδές σε Γεωπόνους, Δασολόγους και Οικονομολόγους, με προσανατολισμό τις υποτροπικές καλλιέργειες και τη γεωργική ανάπτυξη.

Στην ομιλία του κατά την ανάληψη των καθηκόντων του, ο κ. Δημόπουλος αναφέρθηκε και στους συνεταιρισμούς. Η σχετική περικοπή είναι η ακόλουθη:

«Δεν χρειάζεται να τονισθεί από μένα, η αποστολή του Συνεταιριστικού Κινήματος. Μπορεί και πρέπει να γίνει ο μοχλός ανάπτυξης της ελληνικής υπαίθρου. Πρέπει να συνενώσει όλες τις μικρές διάσπαρτες, παραγωγικές δυνάμεις, σε ένα διάλυμα της ίδιας φοράς και πολλαπλής ισχύος, σε μια συνισταμένη κοινών προσπαθειών, τόσο στη σφαίρα της παραγωγής, όσο και κυρίως, της μεταποίησης και εμπορίας. Βέβαια, η κοινωνία αναλαμβάνει αλληλέγγυα με τους αγρότες της, κάλυψη ζημιών από θεομηνίες και άλλα γεγονότα, που δεν υπόκεινται σε έλεγχο ή έγκαιρη πρόβλεψη. Έχει επίσης την υποχρέωση να στηρίξει το συνεταιριστικό κίνημα στα πρώτα του βήματα για ν' αποκτήσει τη συγκρότηση και την πείρα σε ένα χώρο που του ήταν άγνωστος σχεδόν, μέχρι πρόσφατα. Η αλληλεγγύη όμως αυτή δεν μπορεί να επεκτείνεται και στα ελλείμματα που προέρχονται από προφανώς αλόγιστη διαχείριση πόρων. Ο μακροχρόνιος στόχος του συνεταιριστικού κινήματος δεν είναι να αποσπά πλεονάσματα που παράγουν οι εργαζόμενοι άλλων τομέων, αλλά αναπτύσσοντας τις παραγωγικές δυνάμεις, να δημιουργεί πλεονάσματα που να καρπώνονται οι παραγωγοί και η κοινωνία ολόκληρη».

τικότητα) η ελληνική συνεταιριστική κίνηση, παρόλο που θα ήταν δυνατό, και μάλιστα με τα οικονομικά μέσα που υπάρχουν και ξοδεύτηκαν τα τελευταία χρόνια. Πού είναι το Κεντρικό Συνεταιριστικό Συμβούλιο, με συμμετοχή αιρετών και επιστημόνων, που μελετά και χαράζει κατευθύνσεις;

Δεν υπάρχει διάθεση κριτικής στα παραπάνω, αλλά μόνο έκφραση λύπης και πόνου. Και κυρίως επιδίωξη για να συνειδητοποιήσουν οι αιρετοί αρμόδιοι των Κεντρικών Οργανώσεων και των Ενώσεων την ανάγκη να προσέξει η ελ-

ληνική συνεταιριστική κίνηση για τον πνευματικό και επιστημονικό της εξοπλισμό, τομέα όπου υστερεί σε επικίνδυνο βαθμό. Και να συνειδητοποιήσουν ότι χρειάζεται χάραξη συνεταιριστικής πολιτικής (θασισμένης πάνω σε μελέτες και γνώσεις) και συστηματική παρακολούθηση και καθημερινός αγώνας, με απόρριψη του «ο σκοπός αγιάζει τα μέσα» και με εμμονή στις συνεταιριστικές γραμμές και διαδικασίες, χωρίς εξάρτηση από οποιοδήποτε κομματικές επιδράσεις.

(«Θέματα Συνεταιρισμών» 1981 σελ. 59-18)

ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

φτιάχνει το σήμερα χτίζει το αύριο!

Η Αγροτική Τράπεζα σήμερα υλοποιεί τα όνειρα και τις ελπίδες του λαού μας. Η προοπτική μιας Ελλάδας οικονομικά και πολιτιστικά αναπτυγμένης είναι κυρίαρχικός στόχος της Αγροτικής Τράπεζας. Για την επιτυχία του στόχου αυτού η Αγροτική Τράπεζα κινεί, χωρίς κερδοσκοπική αντίληψη, τα χρήματα όλων μας, δυναμικά και αποδοτικά για όλους τους Έλληνες.

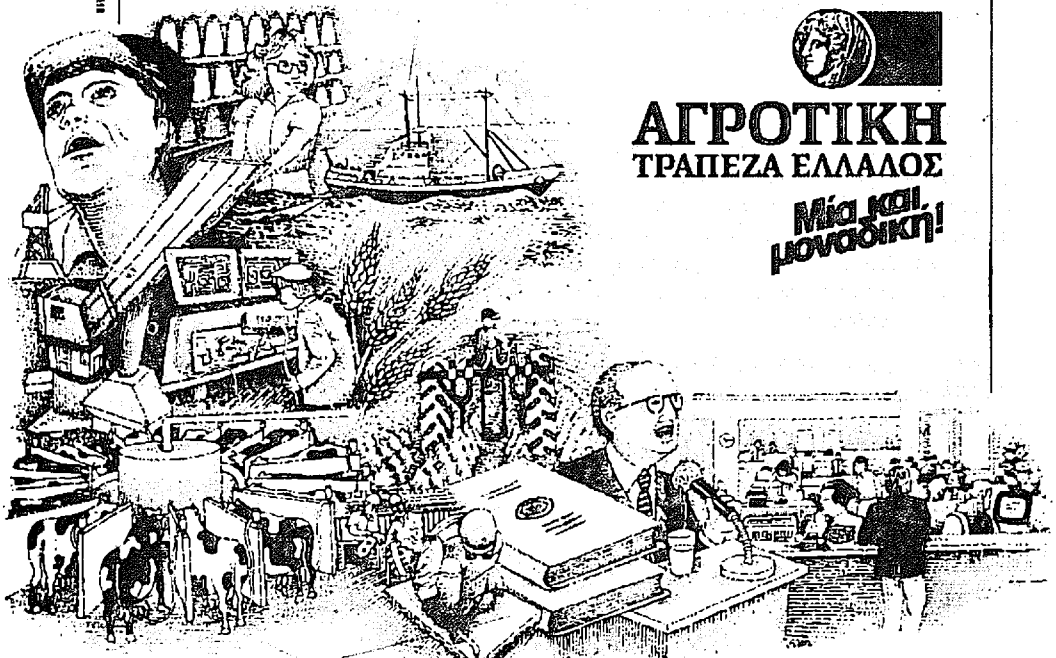
Έτσι, η Αγροτική Τράπεζα εκσυγχρονίζει και βιομηχανοποιεί την παραδοσιακή γεωργική παραγωγή. Ίδρύει Συνεταιριστικές Βιομηχανίες

που τις στελεχώνει με ειδικούς, ενώ παράλληλα παρέχει προηγμένη τεχνολογική στήριξη και χορηγεί δάνεια με νέα Αντίληψη για την Αγροτική Πίστη.

Αλλά η συμμετοχή της και σε άλλους παραγωγικούς τομείς της δημόσιας ζωής της χώρας είναι σημαντική και ουσιαστική, όπως σημαντική και ουσιαστική είναι η παρέμβασή της και στον αγώνα για την πολιτιστική ανάπτυξη της χώρας.

Αυτή είναι η Αγροτική Τράπεζα, σήμερα!

BBDO Advertising

**ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ**

**Μία και
μοναδική!**

Η ΝΕΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΣΥΜΒΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ

Μεταξύ της ΠΑΣΕΓΕΣ ως εκπροσώπου των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων και της ΟΣΥΓΟ ως εκπροσώπου του προσωπικού, υπογράφηκε και ισχύει από 1.1.1987 η νέα Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Οι όροι που συμφωνήθηκαν είναι:

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι

Το Προσωπικό των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων κατανέμεται σε Κύριο, που περιλαμβάνει το Διοικητικό και Τεχνικό Προσωπικό και σε Βοηθητικό Προσωπικό.

α) Στο Διοικητικό Προσωπικό υπάγονται όλοι όσοι κατέχουν απολυτήριο Μέσης Εκπαίδευσης ή πτυχίο Ανωτέρας ή Ανωτάτης Σχολής και δεν ανήκουν στο Τεχνικό Προσωπικό. Το Διοικητικό Προσωπικό περιλαμβάνει το Λογιστικό Προσωπικό, το Διαχειριστικό και τις Δακτυλογράφους.

Το Λογιστικό Προσωπικό εξελίσσεται στους παρακάτω βαθμούς: Δόκιμος, Βοηθός, Γπολογιστής, Λογιστής Γ', Λογιστής Β', Λογιστής Α', Τμηματάρχης Δ', Τμηματάρχης Γ', Τμηματάρχης Β', Τμηματάρχης Α', Διευθυντής.

Οι Διαχειριστές και Δακτυλογράφοι, που πρέπει υποχρεωτικά να είναι κάτοχοι απολυτηρίου Μέσης Εκπαίδευσης, εξελίσσονται στους παρακάτω βαθμούς:

Δόκιμος	Διαχειριστής ή Δακτυλογράφος
Βοηθός	»
Δ'	»
Γ'	»
Β'	»
Α'	»
Δ'	Αρχιδιαχειριστής ή Αρχιδακτυλογράφος
Γ'	»
Β'	»
Α'	»

Κατ' εξαίρεση οι διαχειριστές (αποθηκάριοι) που υπηρετούσαν την 11.3.1983 στις Γεωργικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις και δεν ήταν κάτοχοι απολυτηρίου Μέσης Εκπαίδευσης, υπάγονται στην κατηγορία αυτή.

β) Στο Τεχνικό Προσωπικό υπάγονται οι Τεχνικοί απόφοιτοι Μέσων Τεχνικών Σχολών ή

Ανωτέρας Εκπαίδευσης Σχολών (ΚΑΤΕΕ, ΤΕΙ) καθώς και οι πτυχιούχοι Ανωτάτης Τεχνικής Εκπαίδευσης (Χημικοί, Πολιτικοί Μηχανικοί, Μηχανολόγοι, Γεωπόνοι κλπ.).

Το Τεχνικό Προσωπικό εξελίσσεται στους παρακάτω βαθμούς:

Δόκιμος	Χημικός ή Πολ. Μηχ. ή Γεωπόνος
Βοηθός	»
Δ'	»
Γ'	»
Β'	»
Α'	»
Δ' Προ)μενος	»
Γ'	»
Β'	»
Α'	»
Διευθυντής	»

γ) Στο Βοηθητικό Προσωπικό υπάγονται οι Κλητήρες, Φύλακες, Πρακτικοί Μηχανικοί, Ηλεκτρολόγοι, Χειριστές Μηχανημάτων, Εμπειροτεχνίτες, Οδηγοί κλπ. Όλοι οι παραπάνω, πρέπει να είναι απόφοιτοι τουλάχιστον στοιχειώδους εκπαίδευσης και από αυτούς οι πρακτικοί μηχανικοί, ηλεκτρολόγοι, κλπ. θα πρέπει να κατέχουν δίπλωμα της ειδικότητάς τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙ

Τα κατώτατα όρια των βασικών μηνιαίων μισθών του προσωπικού των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων που καθορίστηκαν με την από 7.8.1986 προηγούμενη Σ.Σ.Ε. του Προσωπικού των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων, διαμορφώνονται από 1.1.1987 ανάλογα με τα χρόνια πραγματικής υπηρεσίας του εργαζόμενου, σύμφωνα με τους παρακάτω πίνακες.

Όσο το κύριο όσο και το βοηθητικό Προσωπικό εξελίσσονται στους μεν τρεις πρώτους βαθμούς κάθε δύο χρόνια στους δε υπόλοιπους βαθμούς κάθε τρία χρόνια.

Μισθολογικά Κλιμάκια Βασικού Μισθού. Κύριο Προσωπικό.

Χρ.	Βασικός μισθός	Διοικητικό Προσωπικό			Τεχνικό Προσωπικό (Χημικοί, Πολ. Μηχ/κοί, Μηχανολόγοι, Γεωπόνοι, Τεχν/γοί, Απ. ΚΑΤΕΕ, ΤΕΙ)			
		Λογιστ.	Διαχειρ.	Δακτυλ.	Δόκιμος	Χημικός	Πολ. Μηχ.	Γεωπόνος
1	28.829	Δόκιμος	Δόκιμος	Διαχ. ή Δακτ.	Δόκιμος			
2	28.829							
3	29.973	Βοηθός	Βοηθός	»	Βοηθός	»	»	»
4	29.973							
5	31.117	Υπ)οτής	Δ'	»	Δ'	»	»	»
6	31.117							
7	32.261	Λογιστ. Γ'	Γ'	»	Γ'	»	»	»
8	32.261							
9	33.634							
10	33.634	» Β'	Β'	»	Β'	»	»	»
11	34.549							
12	34.549							
13	36.036	» Α'	Α'	»	Α'	»	»	»
14	36.036							
15	37.294							
16	37.294	Τμ. Δ'	Δ' Αρ)στής ή Αρ)φος		Δ' Προϊστ.	»	»	»
17	38.438							
18	38.438							
19	39.697	» Γ'	Γ'	»	Γ'	»	»	»
20	39.697							
21	40.841							
22	40.841	» Β'	Β'	»	Β'	»	»	»
23	42.099							
24	42.099							
25	43.243	» Α'	Α'	»	Α'	»	»	»
26	43.243							
27	44.616							
28	44.616	Διεθοντής						
29	45.417							
30	45.417							
31	46.218							
32	46.218							
33	47.133							
34	47.133							
35 & άνω	47.934							
		Οι πτυχιούχοι που εντάσσονται κατά το χρόνο της πρόσληψής τους στο βαθμό του Λογιστή Γ' μετά την εξάντληση της κλίμακας της τριακονταπενταετίας αμείβονται σύμφωνα με τα κατωτέρω κλιμάκια:						
					38	48.734		
					39	49.535		
					40	49.535		
					41	50.336		
					42	50.336		
36	47.934				43	51.137		
37	48.734							

Χρόν.	Βασικός μισθός	Βοηθητικό		Προσωπικό.	
		Κλητήρες - Φύλακες		Πρακτικοί (Μηχ/γοι - Ηλεκτρ/γοι - Οδηγοί Χειριστές Μηχ/των - Εμπειροτεχνίτες)	
1	26.541	Δόκιμος Κλητ. ή Φύλακας		Δόκιμος Μηχ/κός Ηλ/γος ή Εμπειρ/της	
2	26.541				
3	27.685	Βοηθός	»	Βοηθός	»
4	27.685				
5	28.829	Δ'	»	Δ'	»
6	28.829				
7	29.744	Γ'	»	Γ'	»
8	29.744				
9	31.002				
10	31.002	Β'	»	Β'	»
11	31.803				
12	31.803				
13	33.176	Α'	»	Α'	»
14	33.176				
15	34.320				
16	34.320	Δ'	Αρχικλ. ή Αρχιφύλ.	Δ'	Αρχιμηχ. ή Αρχιηλεκτ. ή Αρχιεμπ.
17	35.350				
18	35.350				
19	36.494	Γ'	»	Γ'	»
20	36.494				
21	37.523				
22	37.523	Β'	»	Β'	»
23	38.667				
24	38.667				
25	39.697	Α'	»	Α'	»
26	39.697				
27	40.955				
28	40.955				
29 & 30	41.756				
31 & 32	42.142				
33 & 34	43.358				
35 & άνω	44.044				

Οι παραπάνω βασικοί μισθοί προορίζονται σύμφωνα με τα αναγνωρισμένα χρόνια υπηρεσίας του μισθωτού στην Οργάνωση, ανεξάρτητα από το βαθμό που κατέχει σήμερα.

Οι πτυχιούχοι Ανωτάτων Σχολών κατά την πρόσληψή τους θα εντάσσονται στο βαθμό του Λογιστή Γ' και θα παίρνουν το βασικό μισθό του 7ου χρόνου στην περίπτωση που ανήκουν στο Διοικητικό Προσωπικό και στο βαθμό του Χημικού Γ' ή Πολιτικού Μηχανικού Γ' ή Γεωπόνου Γ' αν ανήκουν στο Τεχνικό Προσωπικό.

Οι πτυχιούχοι Ανωτέρων Σχολών (ΚΑΤΕΕ, ΤΕΙ κλπ.) θα εντάσσονται στο βαθμό του Βοηθού και θα παίρνουν το βασικό μισθό του 4ου χρόνου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΙΙ

Ε π ι δ ό μ α τ α

1. Επίδομα γάμου

Στους παραπάνω βασικούς μισθούς χορηγείται επίδομα γάμου 10% και επίδομα τέκνων 8% για καθένα από τα δύο πρώτα παιδιά, 7% για το τρίτο παιδί, 10% για το τέταρτο και 15% για καθένα από πέντε και πάνω.

Το επίδομα τέκνου θα χορηγείται και στα δύο φύλα μέχρι τη συμπλήρωση των 22 χρόνων, εφόσον αυτά δεν εργάζονται και είναι άγαμα.

Και για τα δύο φύλα το επίδομα τέκνων θα δίνεται μέχρι τα 25 χρόνια συμπληρωμένα,

εφόσον σπουδάζουν σε Ανώτατες Σχολές (Πανεπιστημιακές ή άλλες ισότιμες Σχολές ημεδαπής ή αλλοδαπής) ή σε άλλες Ανώτερες Σχολές της ημεδαπής τις αναφερόμενες στο Β. Δ. με αριθ. 412)71 ή σε οποιαδήποτε άλλη Δημόσια Ανώτερη Σχολή της ημεδαπής και μέχρι ηλικίας 28 ετών, εφόσον παρακολουθούν μεταπτυχιακές σπουδές στην ημεδαπή ή αλλοδαπή. Επίσης στην περίπτωση που συνεχίζουν μεταγυμνασιακές σπουδές σε αναγνωρισμένες από το Κράτος Ανώτερες Ιδιωτικές Σχολές, εφόσον η φοίτηση σ' αυτές παρέχει δικαίωμα αναβολής κατάταξης στο στράτευμα.

Το παραπάνω επίδομα χορηγείται και στα δυο φύλα απεριόριστα σε χρόνο, εφόσον είναι αποδεδειγμένα απόλυτα ανίκανα για οποιαδήποτε εργασία, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα από τους Κανονισμούς του ΙΚΑ, στερούνται δικιών τους προσόδων για τη συντήρησή τους και η διατροφή τους βαρύνει το μισθωτό.

Τα πιο πάνω δυο επιδόματα δικαιούνται και τα δυο φύλα, χωρίς κανένα περιορισμό.

2. Επίδομα Πολυετίας

Στους βασικούς μισθούς χορηγείται επίδομα πολυετίας (χρονοεπίδομα), που καθορίζεται ως εξής:

Με τη συμπλήρωση τριών (3) χρόνων πραγματικής υπηρεσίας (50)ο στο βασικό μισθό, το οποίο προσαξάνεται με 10)ο για κάθε χρόνο πραγματικής υπηρεσίας και μέχρι τη συμπλήρωση των 28 χρόνων υπηρεσίας, που φθάνει στο 30)ο το οποίο και αποτελεί το ανώτατο όριο.

3. Επίδομα Σπουδών

α) Στους κατέχοντες Διδακτορικό Δίπλωμα χορηγείται επίδομα με ποσοστό 30)ο επί του βασικού μισθού.

β) Στους κατέχοντες MASTER ή μεταπτυχιακό τίτλο Συνεταιριστικής Σχολής του εξωτερικού, χορηγείται επίδομα σε ποσοστό 25)ο επί του βασικού μισθού.

γ) Στους πτυχιούχους Ανωτάτων Σχολών ημεδαπής ή αναγνωρισμένων ισότιμων Σχολών της αλλοδαπής, χορηγείται επίδομα σε ποσοστό 20)ο επί του βασικού μισθού.

δ) Στους απόφοιτους Ανωτέρων Σχολών ημεδαπής (KATEB, TRI) ή αναγνωρισμένων ισότιμων Σχολών της αλλοδαπής, χορηγείται επίδομα σε ποσοστό 10)ο επί του βασικού μισθού. Σε περίπτωση που η φοίτηση είναι του-

λάχιστον τριετής, χορηγείται επίδομα σε ποσοστό 15)ο επί του βασικού μισθού.

ε) Στους απόφοιτους της Συνεταιριστικής Σχολής, ενός έτους φοίτησης και 3 μηνών φοίτησης χορηγείται επίδομα σε ποσοστό 5)ο και 3)ο αντίστοιχα επί του βασικού μισθού.

4. Επίδομα Ξένης Γλώσσας

Χορηγείται επίδομα ξένης γλώσσας 10)ο στο βασικό μισθό με την προϋπόθεση ότι ο εργαζόμενος κατέχει δικαιολογητικά και χρησιμοποιεί την ξένη γλώσσα για τις ανάγκες της Οργάνωσής του σε μόνιμη βάση. Τυχόν υφιστάμενες παροχές ή τυχόν προσμέτρηση του προσόντος αυτού κατά την πρόσληψη, συμψηφίζονται με το 10)ο.

Σε περίπτωση κατοχής διπλωμάτων σε περισσότερες από μια γλώσσες, το επίδομα χορηγείται μόνο μια φορά.

5. Επίδομα Ταμειακό - Διαχειριστικό

Χορηγείται επίδομα ταμείου 5% και διαχείρισης 5% σε όσους διεξάγουν αποδεδειγμένα ταμειακές ή διαχειριστικές εργασίες. Τα παραπάνω επιδόματα υπολογίζονται στο βασικό μισθό.

6. Επίδομα Μηχανογράφησης

Χορηγείται στους χειριστές ηλεκτρονικών υπολογιστών (II/Y) και στους χειριστές εισαγωγής στοιχείων (μηχανογράφησης) επίδομα μηχανογράφησης 7% επί του βασικού μισθού.

7. Επίδομα ανθυγιεινής εργασίας

Χορηγείται επίδομα ανθυγιεινής εργασίας 10% πάνω στο βασικό μισθό σε όσους και για όσο χρόνο εργάζονται αποδεδειγμένα και με πλήρες ωράριο απασχόλησης μέσα στους εξής χώρους:

α) Αποθήκες και πρατήρια γεωργικών φαρμάκων, φυκτικούς θαλάμους, σταύλους.

β) Σ' εγκαταστάσεις παρασκευής ή ανάμιξης ή ανασκευασίας ή αποθήκευσης γεωργικών φαρμάκων και ζωοτροφών.

γ) Σε παρασκευή ή εφαρμογή ψεκαστικών υλικών, όπως και σε εργασία μέσα σε περιοχές διενέργειας ψεκασμών ή πειραματισμού φυτοφαρμάκων.

δ) Σε απολυμάνσεις και απεντομώσεις χώρων.

ε) Σε βιομηχανίες επεξεργασίας, μεταποίησης, τυποποίησης της φυτικής και ζωϊκής παραγωγής στα παρακάτω εργοστάσια:

Κονσερβοποιεία, Βιολογική, Επεξεργασίας Γάλακτος, Καπνεργαστήρια και Καπνεργαστήρια, Ξηραντήρια Αραβοσίτου, Πυρηνελαιουργεία και Σπορελαιουργεία και Εργαστήρια Επεξεργασίας Ορούχης και σε παρόμοια εργαστήρια για πειραματικούς και εκπαιδευτικούς σκοπούς.

- στ) Σε χημικά εργαστήρια
- ς) Σε αποθήκες λιπασμάτων
- η) Σε οινοποιεία
- θ) Σε σταφιδοεργαστήρια
- ι) Σε κέντρα σποροπαραγωγής
- ια) Σε κέντρα συγκέντρωσης και φορτοεκφόρτωσης δημητριακών
- ιβ) Σε συνεργεία επισκευής γεωργικών μηχανημάτων
- ιγ) Σε χώρους μηχανογράφησης και
- ιδ) Στις καθαριστρίες, εφόσον ακολουθούν την παρούσα Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

Το επίδομα αυτό δεν επαυξάνεται σε όσους απασχολούνται ταυτόχρονα σε δύο ή περισσότερους ανθυγιεινούς χώρους.

8. Επίδομα Ισολογισμού

Οι Α.Σ.Ο. δύνανται να χορηγούν επίδομα Ισολογισμού σε όλο το προσωπικό τους που έχει συμπληρώσει ένα χρόνο υπηρεσίας στην Οργάνωση, ίσο τουλάχιστον προς τις αποδοχές ενός 15ηθήμερου και όχι κάτω από 30.000 δραχ. Σε όσους από το προσωπικό δεν έχουν συμπληρώσει ένα χρόνο υπηρεσίας την 31 Δεκεμβρίου, χορηγείται αναλογικό κλάσμα με το χρόνο υπηρεσίας τους. Το επίδομα αυτό καταβάλλεται το πρώτο τετράμηνο κάθε χρόνου.

9. Ειδικό Επίδομα

Χορηγείται ειδικό επίδομα με ποσοστό 5% πάνω στο βασικό μισθό στο προσωπικό των SUPER MARKETS, Πρατηρίων γεωργικών φαρμάκων, Πρατηρίων καυσίμων ως και λοιπών Πρατηρίων, λόγω της εξάημερης απασχόλησής τους. Το ίδιο επίδομα χορηγείται σ' όλους τους μισθωτούς που εργάζονται 6 ημέρες.

Ο εργαζόμενος που συγκεντρώνει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις να πάρει δυο επιδόματα, δηλ. διαχειριστικό και ταμειακό, δικαιούται να λαμβάνει μόνο το ένα. Στην περίπτωση που δικαιούται να λαμβάνει επίδομα ανθυγιεινής εργασίας και ένα ή δύο από τα προαναφερόμενα (διαχειριστικό - ταμειακό), θα παίρνει υποχρεωτικά το επίδομα ανθυγιεινής εργασίας και ένα από τ' άλλα δύο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ IV

1. Αναγνώριση στρατιωτικής θητείας

Αναγνωρίζεται μέχρι 2 χρόνια η στρατιωτική θητεία (που υπηρέτησε ή εξαγόρασε ο μισθωτός) σαν χρόνος πραγματικής υπηρεσίας τόσο του κληρωτού, όσο και η εφεδρική, ανεξάρτητα αν έγινε πριν ή μετά την πρόσληψη του υπαλλήλου σε Συνεταιριστική Οργάνωση, ακόμα ανεξάρτητα αν εργαζόταν οπουδήποτε αλλού.

2. Πενθήμερη εβδομαδιαία εργασία - θερινό ωράριο

Σ' όλες τις εργασίες καθιερώνεται το μειωμένο ωράριο εργασίας κατά τους θερινούς μήνες (Ιούνιος - Ιούλιος - Αύγουστος) κατά μισή (½) ώρα την ημέρα υποχρεωτικά.

Εξαιρούνται της υποχρεωτικής πενθήμερης εβδομαδιαίας εργασίας:

- α) Όλοι οι μισθωτοί που εργάζονται στα καταστήματα πώλησης τροφίμων και προϊόντων ευρείας κατανάλωσης (SUPER MARKETS).
- β) Οι εργαζόμενοι στα πρατήρια γεωργικών φαρμάκων.
- γ) Οι εργαζόμενοι στα πρατήρια σπυροκομπευτικών και καυσίμων.

Οι μισθωτοί που εργάζονται στις δραστηριότητες αυτές, θα απασχολούνται συνολικά εβδομαδιαία, τόσες ώρες όσες και οι λοιποί μισθωτοί της ίδιας Συνεταιριστικής Οργάνωσης.

3. Άδεια γάμου - μητρότητας - τοκετού, γονική μέριμνα

α) Η άδεια γάμου καθορίζεται σε 5 εργάσιμες μέρες με πλήρεις αποδοχές.

β) Για τις μητέρες υπαλλήλους καθορίζεται μειωμένο ωράριο εργασίας κατά 2 ώρες την ημέρα τα 2 πρώτα χρόνια και κατά 1 ώρα την ημέρα τα 2 επόμενα χρόνια ηλικίας του παιδιού. Το ίδιο μειωμένο ωράριο ισχύει και για το διαζευγμένο σύζυγο όταν υπάρχει απόφαση Δικαστηρίου ότι παραχωρείται σ' αυτόν η επιμέλεια του παιδιού.

γ) Η συνολική διάρκεια της άδειας τοκετού ορίζεται στους τέσσερεις (4) μήνες συνολικά, από τους οποίους οι δύο (2) χορηγούνται υποχρεωτικά πριν από την πιθανή ημερομηνία του τοκετού και οι υπόλοιποι δύο (2) μετά τον τοκετό.

δ) Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις υποχρεούνται να καταβάλλουν στις υπαλλή-

λήλους τους που βρίσκονται σε άδεια τοκετού τη διαφορά μεταξύ του παταβαλλομένου από τον ασφαλιστικό φορέα ποσού και των αποδοχών τους, ολόκληρο δε το ποσό των αποδοχών τους μέχρι και τη συμπλήρωση του χρονικού διαστήματος της άδειας που προβλέπει η σύμβαση αυτή.

ε) Χορηγείται γονική άδεια στον εργαζόμενο σύζυγο ή στη σύζυγο μέχρι και ένα (1) χρόνο χωρίς απαλοχές, εφόσον έχουν παιδιά που παρουσιάζουν σοβαρή πνευματική ή σωματική αναπηρία διαπιστωμένη από την υγειονομική επιτροπή του ΠΚΑ. Κατά τη διάρκεια της παραπάνω άδειας όλες οι ασφαλιστικές εισφορές καλύπτονται από τον εργοδότη.

4. Εκτός έδρας εργασία

Οι εργαζόμενοι στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις όταν εξέρχονται εκτός της έδρας τους για εκτέλεση υπηρεσίας της Οργάνωσης και κατόπιν εντολής αυτής, δικαιούνται οδοιπορικών εξόδων και ημερησίας αποζημίωσης (σης προς το 1)25 του μισθού τους (βασικού και υποχρεωτικών προσαυξήσεων και επιδομάτων) μετά διανυκτέρευση εκτός έδρας. Η ημερησία αυτή αποζημίωση σε καμμία περίπτωση δεν υπολείπεται των 4.000 δραχ. την ημέρα εφόσον οι εργαζόμενοι διανυκτερεύσουν εκτός έδρας.

Σε περίπτωση μη διανυκτέρευσης εκτός έδρας δικαιούνται οδοιπορικών εξόδων και του μισού της παραπάνω αποζημίωσης (1/50), εφόσον μεταβούν σε περιοχή άλλου Δήμου ή Κοινότητας και καλύψουν κατά την κίνησή τους τουλάχιστον 30 χλμ. συνολικά από την έδρα τους για εργασία διαρκείας τουλάχιστον 4 ωρών (συνυπολογιζομένου του χρόνου μετάβασης και επιστροφής), πλην αν διεξάγει έμμεση εργασία σε αγρούς στην περιοχή άλλου Δήμου ή Κοινότητας, οπότε δεν απαιτείται η συνδρομή του παραπάνω όρου των 30 χλμ. Από την παραπάνω ρύθμιση εξαιρούνται τα πολεοδομικά συγκροτήματα Αθήνας, Πειραιά και Θεσσαλονίκης, για τα οποία η εκτός έδρας αποζημίωση καταβάλλεται για χιλιομετρικές αποστάσεις που προβλέπονται από τους εσωτερικούς κανονισμούς των αντιστοίχων Α.Σ.Ο.

5. Χιλιομετρική αποζημίωση

Σ' αυτούς που κάνουν χρήση Ι.Χ. αυτοκινήτου τους κατά τις μετακινήσεις για υπηρεσιακούς λόγους, χορηγείται αποζημίωση ίση προς το 20% της τιμής του λίτρου της βενζίνης ΣΥ-

ΡΕΡ, κατά διανυδμένο χιλιόμετρο.

6. Φοιτητική - Σπουδαστική άδεια.

Χορηγείται φοιτητική άδεια δύο (2) εβδομάδων το χρόνο στους φοιτητές που υπηρετούν στις Συνεταιριστικές Οργανώσεις, με πλήρεις αποδοχές. Η άδεια χορηγείται για φοίτηση μέχρι 6 χρόνια για την απόκτηση του πτυχίου και μέχρι 9 χρόνια για μεταπτυχιακές σπουδές. Επίσης σ' όσους εργαζόμενους φοιτούν σε νυκτερινά γυμνάσια ή λύκεια και η συνεχής παρακολούθηση αποδεικνύεται με σχετική βεβαίωση, χορηγείται σπουδαστική άδεια κατά τη διάρκεια των εξετάσεων δύο (2) εβδομάδων το χρόνο με πλήρεις αποδοχές.

7. Εκπαιδευτική άδεια

Οι Α.Σ.Ο. χορηγούν στο προσωπικό τους, μετά από αιτιολογημένη απόφαση του Διοικητικού τους Συμβουλίου, το οποίο δύναται να κρίνει κατά περίπτωση, εκπαιδευτική άδεια μεταπτυχιακές σπουδές στο εσωτερικό ή το εξωτερικό.

Κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής άδειας ο υπάλληλος καλύπτεται ασφαλιστικά από την Α.Σ.Ο. και του καταβάλλονται πλήρεις αποδοχές, ή και μεγαλύτερες αν αυτό είναι αναγκαίο.

Ο υπάλληλος υποχρεώνεται μετά την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου, να εργαστεί στην Α.Σ.Ο. τουλάχιστον για πέντε χρόνια. Σε περίπτωση που ο εργαζόμενος δεν τηρήσει τον παραπάνω όρο, υποχρεούται να επιστρέψει, άλλως η Α.Σ.Ο. να εισπράξει, το συνολικό ποσό των παραπάνω αποδοχών, σύμφωνα με τις διατάξεις περί εισπράξεως δημοσίων εσόδων. Εάν οι σπουδές του εργαζόμενου δεν είναι επιτυχείς η Α.Σ.Ο. έχει δικαίωμα ανάκλησης της εκπαιδευτικής άδειας.

8. Συνδικαλιστική άδεια

Σ' αυτούς που κάνουν χρήση συνδικαλιστικών αδειών που προβλέπονται από το Ν. 1264)82 χορηγούνται πλήρεις αποδοχές. Ειδικά για τους αντιπροσώπους στην ΟΣΥΓΟ η συνδικαλιστική άδεια για τη συμμετοχή τους στα συνέδρια αυξάνεται κατά δύο (2) ημέρες, πέρα από τη διάρκεια του συνεδρίου, για μετάβαση και επιστροφή απ' αυτό.

9. Καταναλωτικά δάνεια

Οι Α.Σ.Ο. δύναται να χορηγούν καταναλωτικά δάνεια στο προσωπικό τους στο ύψος των ακαθάρσιων αποδοχών ενός μήνα και που δεν

μπορούν να υπερβαίνουν τις 100.000 δρχ. Απαραίτητη προϋπόθεση για τη χορήγηση του δανείου είναι να υπηρετεί ο εργαζόμενος τουλάχιστον ένα (1) χρόνο στην Οργάνωση. Το δάνειο εξοφλείται σε 12 μηνιαίες άτοκες δόσεις.

10. Ασφάλιση έναντι θανάτου και ατυχημάτων

Οι Α.Σ.Ο. δύνανται να ασφαλίζουν το προσωπικό τους έναντι θανάτου και ατυχημάτων.

11. Προώθηση αποφοίτων μέσης εκπαίδευσης.

Μετά από πέντε (5) χρόνια υπηρεσίας στους αποφοίτους μέσης εκπαίδευσης, χορηγείται μισθολογική και βαθμολογική προώθηση κατά ένα (1) χρόνο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ V

A. Αναγνώριση προϋπηρεσίας

α) Ο καθορισμός των βασικών μισθών του μόνιμου και μη μόνιμου προσωπικού, γίνεται με βάση την πραγματική υπηρεσία του υπαλλήλου στη συνεταιριστική οργάνωση που προσφέρει τις υπηρεσίες του, η οποία προσυμφωνείται με την πραγματική υπηρεσία σε καθήκοντα υπαλλήλου, σε οποιαδήποτε άλλη Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση κάθε βαθμού, σε κοινοπραξίες αυτών, σε Κοινοπραξίες του Ν. 3874) 1958, σε Συνεταιριστικές Εταιρίες, καθώς και στο Δημόσιο και στις Τράπεζες, ανεξάρτητα αν η προϋπηρεσία ήταν με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Στους αποφοίτους της Συνεταιριστικής Σχολής ο χρόνος φοίτησής τους σ' αυτή αναγνωρίζεται σαν χρόνος προϋπηρεσίας, ανεξάρτητα αν πραγματοποιήθηκε πριν ή μετά την πρόσληψη στη Συνεταιριστική Οργάνωση. Αναγνωρίζεται η προϋπηρεσία στον ιδιωτικό τομέα μέχρι 3 χρόνια, επίσης σε καθήκοντα υπαλλήλου, εφόσον προκύπτει από στοιχεία του ΙΚΑ ή άλλου Ταμείου, ότι ήταν ασφαλισμένος. Αναγνωρίζεται ως προϋπηρεσία μέχρι τρία (3) χρόνια, ο χρόνος πραγματικής υπηρεσίας που έχει υπηρετήσει ο εργαζόμενος στην αλλοδαπή και σε καθήκοντα μόνο υπαλλήλου. Τυχόν αναγνωριθείσα μεγαλύτερη προϋπηρεσία εξακολουθεί να ισχύει.

Επίσης αναγνωρίζεται σαν χρόνος προϋπηρεσίας και ο χρόνος φυλακής και εξορίας, που πραγματοποιήθηκε για πολιτικούς λόγους και έχει αρμοδίως αναγνωρισθεί.

Τέλος, στους οικονομολόγους που συμμετείχαν και επεράτωσαν το πρόγραμμα που πραγ-

ματοποιήθηκε σε υλοποίηση της υπ' αριθ. 57) 23.10.81 εγκυκλίου της ΠΑΣΕΓΕΣ σε συνδυασμό με την υπ' αριθ. 55682) 4.9.84 απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, αναγνωρίζεται σαν χρόνος προϋπηρεσίας ο χρόνος που διήρκεσε αυτό το πρόγραμμα (δύο χρόνια).

β) Αν ο υπάλληλος κριθεί με απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της Οργάνωσής του στάσιμος, ο χρόνος της στασιμότητάς του δεν θεωρείται σαν χρόνος πραγματικής υπηρεσίας, για τέσσερα (4) συνεχή χρόνια.

Η διάταξη αυτή δεν επηρεάζει τα συντάξιμα χρόνια.

γ) Μερικά υπαλλήλων που έχει αναγνωρισθεί η προϋπηρεσία τους μόνο για τη χορήγηση πολυετίας, θα παίρνει την παροχή που προκύπτει από την πολυετία αυτή, επί πλέον από τη Συλλογική Σύμβαση Εργασίας.

B. Τριακονταπενταετία

Οι εργαζόμενοι στις Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις απολύονται αυτοδίκαια αμέσως μόλις συμπληρώσουν τριακονταπενταετή πραγματική συντάξιμη υπηρεσία.

Τρεις μήνες τουλάχιστον πριν από τη συμπλήρωση των 35 ετών πραγματικής υπηρεσίας του υπαλλήλου, εκδίδεται και κοινοποιείται σ' αυτόν από την Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση έγγραφο με το οποίο βεβαιώνεται ο πραγματικός χρόνος υπηρεσίας που συμπληρώνει ο υπάλληλος με τη λήξη του τριμήνου αυτού. Σε περίπτωση που ο ενδιαφερόμενος αμφισβητεί τη βεβαιούμενη με το πιο πάνω έγγραφο πραγματική υπηρεσία, μπορεί για την άρση της αμφισβήτησής αυτής, να καταθέσει μέσα σε 10 μέρες από την κοινοποίηση του εγγράφου αίτησή του στο Διοικητικό Συμβούλιο, το οποίο εκδίδει υποχρεωτικά εντός διμήνου σχετική πράξη του, με την οποία καθορίζεται η συνολική πραγματική υπηρεσία του υπαλλήλου.

Για τις λοιπές περιπτώσεις πραγματικής υπηρεσίας η προθεσμία του δεκαήμερου αρχίζει από την ημέρα αυτοδίκαιης λύσεως της υπαλληλικής σχέσης.

Γ. Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή.

Στους σύμφωνα με τα παραπάνω διαμορφούμενους μισθούς θα προστίθεται και η Αυτόματη Τιμαριθμική Αναπροσαρμογή (Α.Τ.Α.) με τον τρόπο και το ποσοστό που θα καθορίζεται από την κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οι-

νομίας και Οικονομικών, που ορίζεται στην παρ. ΙΙ της με αριθ. 9019/295)82 απόφαση του Υπουργού Οικονομικών.

Η ΑΤΑ θα χορηγείται αμέσως μετά την έκδοση των οικείων αποφάσεων. Σε καμία περίπτωση δεν θα παίρνει υπάλληλος αποδοχές κατώτερες από το σύνολο των αποδοχών που έπαιρνε με τη συλλογική σύμβαση εργασίας του 1986 συμπεριλαμβανομένων των Α.Τ.Α.

Η παρούσα συλλογική σύμβαση εργασίας, αφορά όλο το προσωπικό των Α.Σ.Ο. και της ΠΑΣΕΓΕΣ τόσο το μόνιμο όσο και το έκτακτο. Τυχόν καταβαλλόμενες υψηλότερες αμοιβές ή πρόσθετες παροχές από άλλη αιτία διατηρούνται καθώς επίσης εξακολουθούν να ισχύουν διατάξεις των παλαιότερων συλλογικών συμβάσεων εργασίας ή των διαιτητικών αποφάσεων που αφορούν θέματα που δεν ρυθμίζονται διαφορετικά ή δεν τροποποιούνται με την παρούσα.

Η παρούσα συλλογική σύμβαση εργασίας εφαρμόζεται επίσης υποχρεωτικά και στους εργαζόμενους στα ΣΟΥΠΕΡ ΜΑΡΚΕΤ, οι οποίοι εντάσσονται στα μισθολογικά κλιμάκια ανάλογα με τα τυπικά τους προσόντα.

Δ. Αποζημίωση Ν. 2112/1920

Για τον υπολογισμό της αποζημίωσης του Ν. 2112)1920 θα λαμβάνεται υπόψη η προϋπηρεσία του μισθωτού και σαν έκτακτο, που διανύθηκε με σύμβαση ορισμένου ή αορίστου χρόνου.

Ε. Επιτροπή για την ανάπτυξη του Συνεταιριστικού Κινήματος. Ενίσχυση προγραμμάτων επιμόρφωσης και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Μέσα σ' ένα εξάμηνο από την υπογραφή της νέας Σ.Ε. συγκροτείται επιτροπή με εκπροσώπους της ΠΑΣΕΓΕΣ και της ΟΣΥΓΟ, η οποία θα μελετά και θα εισηγηθεί προς τα αρμόδια όργανα, προτάσεις για την ανάπτυξη του Συνεταιριστικού Κινήματος και την αύξηση της παραγωγικότητας, καθώς επίσης και για τη βελτίωση των εργασιακών σχέσεων.

Χορηγείται στην ΟΣΥΓΟ από τις Α.Σ.Ο. ό-

λων των βαθμίδων και κατηγοριών ποσό χιλίων (1.000) δραχμών το χρόνο ανά υπάλληλο για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων επιμόρφωσης (συνεταιριστικά, συνδικαλιστικά κλπ.) καθώς και για τη διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων. Η διαχείριση των χρημάτων γίνεται με ευθύνη της ΟΣΥΓΟ, που αποδίδει λογαριασμό στην ΠΑΣΕΓΕΣ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ VI

Μεταβατική διάταξη:

Όσοι από το προσωπικό των Α.Σ.Ο. συμπληρώνουν 35 χρόνια συντάξιμης υπηρεσίας την 30 Ιουνίου 1989 και ύστερα και επιθυμούν να αποχωρήσουν από την υπηρεσία πρόωρα με την συγκατάθεση του εργοδότη τους μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1987, παίρνουν ολόκληρη την αποζημίωση του Ν. 2112)1920, όπως τροποποιήθηκε εφόσον έχουν τις προϋποθέσεις που ορίζουν οι ισχύουσες διατάξεις προγενέστερων Σ.Σ.Ε. του προσωπικού των Α.Σ.Ο. (30ετή τουλάχιστον συντάξιμη υπηρεσία) για να λάβουν το 75ο ο της αποζημίωσης του Ν. 2112)1920, όπως τροποποιήθηκε σε περίπτωση οικειοθελούς αποχώρησής τους.

Για την εφαρμογή της παρούσας διάταξης χρειάζεται αίτηση του μισθωτού και αποδοχή της από το Δ.Σ. της Οργάνωσης.

Επίσης χορηγείται το 100% της αποζημίωσης του Ν. 2112)1920 στις γυναίκες με ανήλικο παιδί, που αποχωρούν με 15ετή υπηρεσία

Ακόμα χορηγείται υποχρεωτικά το 100% της συνταξιοδότησης του μισθωτού λόγω αναπηρίας σωματικής ή πνευματικής σε ποσοστό 67% που να είναι διαπιστωμένη από την υγειονομική υπηρεσία του ΙΚΑ.

Τέλος το 100% της αποζημίωσης του Ν. 2112)1920 χορηγείται υποχρεωτικά σε περίπτωση θανάτου του μισθωτού στους κληρονόμους του.

Η ισχύς της παρούσας αρχίζει από την 1.1.1987 και λήγει την 31.12.1987.

Μη ξεχνάτε να εμβάσετε την ετήσια εισφορά σας για το περιοδικό που στηρίζεται αποκλειστικά σ' αυτήν.

ΔΙΕΘΝΗ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΝΕΑ (από το ICA NEWS)

• Οι Συνεταιρισμοί στηρίζουν νέα Τράπεζα.

ΒΟΥΔΑΠΕΣΤΗ: Μια νέα Τράπεζα, η UNIC-BANK, ιδρύθηκε τον Ιανουάριο 1987 στη Βουδαπέστη ως πρώτη κοινή επένδυση με τη Διεθνή Χρηματοδοτική Εταιρεία (IFC) που είναι θυγατρική της Διεθνούς Τράπεζας. Το 55ο ο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει σε Ουγγρικούς φορείς, κυρίως σε γεωργικούς, καταναλωτικούς και βιομηχανικούς συνεταιρισμούς. Συμμετέχουν επίσης οι συνεταιριστικές τράπεζες της Γερμανίας και της Αυστρίας.

Η νέα τράπεζα προβλέπεται να αναλάβει ποικίλες δραστηριότητες, όπως η κυκλοφορία ομολογιών, η καθιέρωση ειδικών προγραμμάτων ατομικών καταθέσεων και η αγορά συναλλάγματος, αλλά το ενδιαφέρον της θα στραφεί κυρίως στη χρηματοδοτική υποστήριξη κοινών επενδυτικών προγραμμάτων και στη χορήγηση τραπεζικών εγγυήσεων σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά της Ουγγαρίας.

• Δερυφερικό πείραμα.

ΤΑΣΚΑΤΟΓΝ: Το Συνεταιριστικό Κολλέγιο του Καναδά άρχισε ένα πείραμα για τη μετάδοση προγραμμάτων εκπαίδευσης και πληροφόρησης μέσω του δρυφόρου ANIC-B. Το πείραμα ενισχύεται οικονομικά από συνεταιριστικές οργανώσεις του Καναδά και βρίσκεται στο στάδιο συλλογής πληροφοριών για την αξιολόγηση του προγράμματος με τη συνεργασία του Κέντρου Συνεταιριστικών Σπουδών.

• Έκθεση του Γενικού Γραμματέα του ΟΗΕ για τους Συνεταιρισμούς.

Ο Γεν. Γραμματέας του ΟΗΕ Σαβιέ Πιρέζ ντε Κουεγιάρ, παρουσίασε στο Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του ΟΗΕ (ECOSOC) έκθεση αναφερόμενη στους συνεταιρισμούς. Στην έκθεση αναφέρεται ότι δεν υπάρχουν λεπτομερή στοιχεία για την παγκόσμια συνεταιριστική κίνηση, αλλά από στοιχεία της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης (ICA) φαίνεται ότι το 1985 υπήρχαν 740.000 οργανώσεις - μέλη με 500 εκατομ. φυσικά πρόσωπα σε περισσότερες από 70 χώρες. Από τους συνεταιρισμούς αυ-

τούς το 1)3 είναι γεωργικοί και το 1)4 πισταίτικοι.

Στην έκθεση τονίζεται η ανάγκη ενδυνάμωσης των διασυνεταιριστικών σχέσεων μεταξύ χωρών, και παροχής βοήθειας μεταξύ συνεταιριστικών κινήσεων διαφόρων χωρών, από τις αναπτυγμένες συνεταιριστικές οργανώσεις προς τις αδελφές οργανώσεις αναπτυσσόμενων χωρών χωρίς διαμεσολάθηση κυβερνήσεων ή κρατικών φορέων.

Η 24σέλιδη έκθεση κλείνει με μια σειρά από προτάσεις προς τις χώρες - μέλη του ΟΗΕ που αφορούν τη διεύρυνση του ρόλου των γεωργικών, αποταμιευτικών, χειρουργικών και άλλων μορφών οργανώσεων στην παραγωγή, εμπορία και κατανάλωση ειδών διατροφής, την ενδυνάμωση των συνεταιρισμών για την υποβοήθηση της ανάπτυξης αστικών περιοχών και τη διερεύνηση τρόπων αύξησης της συμμετοχής των γυναικών, των νέων, των αναπήρων και των ηλικιωμένων στη συνεταιριστική ανάπτυξη. Σύμφωνα με την έκθεση, η κρατική ενίσχυση πρέπει να έχει μορφή που προωθεί τη δημιουργία δυναμικών και αυτοδύναμων συνεταιρισμών, ενδυναμώνει διασυνεταιριστικές δραστηριότητες και ενθαρρύνει προγράμματα εκπαίδευσης και πληροφόρησης για την αύξηση της ενημέρωσης του κοινού για τους συνεταιρισμούς.

Η έκθεση συμπεραίνει ότι υπάρχουν αρκετές ενδείξεις ότι οι συνεταιρισμοί αποτελούν πολύτιμους φορείς προώθησης κοινωνικής και οικονομικής ανάπτυξης και επίτευξης πιο δίκαιης κατανομής του εισοδήματος.

Σχολιάζοντας την έκθεση, ο εκπρόσωπος της Διεθνούς Συνεταιριστικής Ένωσης στον ΟΗΕ κ. W. CAMPBELL, εξέφρασε την ικανοποίησή του για την εξαιρετική κοινωνική ανάλυση και τόνισε την ανάγκη να αποτραπέχουν οι κυβερνήσεις από τον άμεσο έλεγχο των συνεταιρισμών, για να μπορέσουν οι συνεταιρισμοί να γίνουν αυτοδύναμοι και ανεξάρτητοι, καθώς και την ανάγκη για διασυνεταιριστική βοήθεια.

Ελπίζουμε να δημοσιεύσουμε ολόκληρη την έκθεση σε άλλο τεύχος μας.

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΙΔΗΣΕΙΣ

— Συζήτηση για τους Συνεταιρισμούς στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Με την με αρ. Α2-12)87 έκθεση του κ. Αυγερινού που εγκρίθηκε από την Ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, καλείται η Επιτροπή Ε.Κ. να προωθήσει την διάδοση των συνεταιρισμών στις λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες της Κοινότητας, αναγνωρίζοντας τη συμβολή τους στη γεφύρωση του χάσματος μεταξύ Βορρά και Νότου στα πλαίσια της επιδιωκόμενης σύγκλισης των οικονομιών των Κρατών - Μελών.

Ιδιαίτερα συζητήθηκε η ίδρυση ενός «Ευρωπαϊκού Ταμείου Εγγυήσεων», που θα διευκολύνει την καλύτερη επιδίωξη επενδύσεων των συνεταιρισμών και την πρόβασή τους στους Κοινοτικούς χρηματοδοτικούς μηχανισμούς. Επανήλθε δε και πάλι στο προσκήνιο το θέμα επεξεργασίας «ευρωπαϊκού κώδικα συνεταιρισμών» που να εναρμονίζει τις σχετικές εθνικές διατάξεις.

Ο αρμόδιος Επίτροπος κ. MOSAR υπογράμμισε το ρόλο του συνεταιριστικού κινήματος στην περιφερειακή ανάπτυξη, τονίζοντας όμως, απηχώντας ίσως, παλιές εσφαλμένες αντιλήψεις, ότι δεν δέχεται την «προνομαχική μεταχείριση» προς τους συνεταιρισμούς σε βάρος άλλων μορφών εταιριών.

Στην Έκθεση του Εισηγητού οι συνεταιρισμοί παρουσιάστηκαν σαν ένας «ιδανικός φορέας» περιφερειακής ανάπτυξης, επειδή έχουν την δυνατότητα να κινητοποιήσουν δυναμικά όλους τους φυσικούς, κοινωνικούς και οικονομικούς πόρους της περιφέρειας, δημιουργώντας συγχρόνως θέσεις απασχόλησης και επανεπενδύονται τα κέρδη στον τόπο πραγματοποίησής τους. Αντιτινέφεται με αυτόν τον τρόπο η μεταναστευτική ροή προς όφελος της επαρχίας, αντίθετα απ' ό,τι συμβαίνει με τις κλασικές περιφερειακές πολιτικές, που στόχο έχουν την παροχή κινήτρων σε ιδιώτες, οι οποίοι όμως διαστίζουν ν' αναλάβουν επενδυτικούς κινδύνους στις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές.

(Πηγή: Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τ. 6/10.7.1987).

— Νέος Διευθυντής στη Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης.

Με απόφαση του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ, τοποθετήθηκε Διευθυντής της Συνεταιριστικής Σχολής Θεσσαλονίκης ο κ. Χρίστος Καμενίδης, Καθηγητής του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ο κ. Καμενίδης προέρχεται από τους υποτρόφους της ΣΕΚΕ. Είναι γεωργοοικονομολόγος,

με σπουδές στα Πανεπιστήμια της Οξφόρδης και του Μίσιγκαν. Μεταξύ των μαθημάτων που διδάσκει στο Πανεπιστήμιο περιλαμβάνεται και η Συνεταιριστική Οικονομία. Επί πολλά χρόνια δίδασκε στη Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης και είναι από τα ενεργά μέλη του Συνεταιρισμού καταναλωτών «Ο Καταναλωτής CONSUM» Θεσσαλονίκης, στη διοίκηση του οποίου προσφέρει τις υπηρεσίες του.

Με την ίδια απόφαση του Δ.Σ. της ΠΑΣΕΓΕΣ, τα καθήκοντα Προϊσταμένου του Παραρτήματος της ΠΑΣΕΓΕΣ στη Θεσσαλονίκη, ανατέθηκαν στον κ. Κυριάκο Μάλαμα, στέλεχος της ΠΑΣΕΓΕΣ με μακρόχρονη υπηρεσία στο Παράρτημα και στη Σχολή.

Ο μέχρι τώρα Διευθυντής Σχολής κ. Στ. Κατσανίδης διορίστηκε Καθηγητής του ΤΕΙ Θεσσαλονίκης και παράλληλα ασκεί καθήκοντα Συμβούλου του Υπουργού Β. Ελλάδος κ. Στ. Παπαθεμελή.

— Ημερίδα Συνεταιριστικής Ανάπτυξης στη Δ.Ε.Θ.

Στα πλαίσια της Διεθνούς Έκθεσης Θεσσαλονίκης, η ΠΑΣΕΓΕΣ διοργάνωσε Ημερίδα Συνεταιριστικής Ανάπτυξης, την 11.9.1987, στην οποία ο Πρόεδρος της ΠΑΣΕΓΕΣ κ. Η. Σείτανίδης και ο Γενικός Διευθυντής της κ. Β. Σαχπάτζης, παρουσίασαν αντίστοιχα τα θέματα:

— Νέοι στόχοι και προσανατολισμοί της Συνεταιριστικής Κίνησης στην Ελλάδα.

— Η συνεταιριστικοποίηση της Αγροτικής Πίστης.

— Μαθήματα Συνεταιριστικής Σχολής Θεσσαλονίκης.

Συνεχίζεται στη Συνεταιριστική Σχολή Θεσσαλονίκης το πρόγραμμα τριμήνης συνεταιριστικής εκπαίδευσης υπαλλήλων συνεταιριστικών οργανώσεων. Το πρόγραμμα θα διαρκέσει από 21 Σεπτεμβρίου έως 18 Δεκεμβρίου και σ' αυτό μπορούν να προταθούν να συμμετάσχουν συνεταιριστικοί υπάλληλοι που έχουν προσληφθεί μέχρι 31.12.1985. Η διάρκεια φοίτησης αναγνωρίζεται ως χρόνος υπηρεσίας και στους σπουδαστές καλύπτονται τα έξοδα διαμονής, οδοιπορικά και ημερήσια αποζημίωση. Στους απόφοιτους χορηγείται επίδομα σπουδών 3ο)ο επί του βασικού μισθού.

— Μορφωτικές ανταλλαγές συνεταιρισμών.

Μεταξύ της ΠΑΣΕΓΕΣ και των αντίστοιχων συνεταιριστικών οργανώσεων Τσεχοσλοβακίας

Ν Ε Α Β Ι Β Λ Ι Α

Σταύρος Θεοφανίδης: «Αγροτική Οικονομία», Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα 1986 (σελ. 604).

Ένα πανεπιστημιακό εγχειρίδιο, όπως αυτό του καθηγητή της Παντείου κ. Στ. Θεοφανίδη, μπορεί ταυτόχρονα να είναι ευρύτερα χρήσιμο και εύρηστο, αλλά ακόμη και ενδιαφέρον και ευχάριστο.

Ο τόμος αυτός αποτελεί μια συνοπτική αλλά συστηματική παρουσίαση του αντικειμένου ενός ολόκληρου επιστημονικού κλάδου, ο οποίος στις πιο εξειδικευμένες γεωπονικές σχολές διδάσκεται αναλυτικά ως αντικείμενο δέκα περίπου χωριστών μαθημάτων. Θέματα οικονομικής ανάλυσης της παραγωγής, ανάλυσης τιμών, οργάνωσης γεωργικών εκμεταλλεύσεων, συγκριτικής γεωργίας, συνεταιριστικής οικονομίας, αγροτικής πολιτικής, εμπορίας γεωργικών προϊόντων και γεωργικής ανάπτυξης, εξετάζονται με τρόπο συνεκτικό και επαγωγικό που καλλιεργεί τον προβληματισμό και τη μάθηση.

Ο συγγραφέας έχει φροντίσει να δώσει στο περιεχόμενο το αντίδοτο του μεγάλου όγκου. Με τον καθαρό τρόπο έκφρασης των νοημάτων — όχι τόσο συνηθισμένο στη σημερινή εποχή — με την επεξήγηση των όρων που χρησιμοποιούνται, με τη χρησιμοποίηση επιλεγμένων ζωντανών παραδειγμάτων και με τη συνεχή σύνδεση προς την πραγματικότητα, κατορθώνει να διατηρεί αμείωτο το ενδιαφέρον του αναγνώστη. Χρησιμοποιώντας την καθηγητική του πείρα, δίνει κάθε φορά το περίγραμμα όσων πρόκειται να ακολουθήσουν και τονίζει με διαφορετικά στοιχεία τον πυρήνα της συζήτησης.

Η εξοικείωση του συγγραφέα προς το γεω-

γικό τομέα και τα προβλήματά του, είναι προφανής, όπως προφανές είναι στο βιβλίο το ενδιαφέρον του γι' αυτόν και για τους αγρότες που τον υπηρετούν. Το βιβλίο αυτό αξίζει να μελετηθεί όχι μόνο από τους φοιτητές της Παντείου για τους οποίους προορίζεται, αλλά και από όσους άλλους ενδιαφέρονται να εισχωρήσουν στην προβληματική του γεωργικού τομέα και να έχουν μια συνολική εικόνα της θεωρητικής ανάλυσης και της πολιτικής για τον τομέα αυτόν.

Κ.Α.Π.

Κων)νος Χ. Σιφνιώτης: «Σημειώσεις σε θέματα Συνεταιριστικής Οικονομίας», Αθήνα 1987 σελ. 53 (πολυγρ.).

Ο κ. Σιφνιώτης, επίκουρος καθηγητής της Παντείου ΑΣΠΕ, στο περιληπτικό αυτό κείμενό του, δίνει ένα χρήσιμο γραπτό βοήθημα στους φοιτητές, ώστε να απομειώσουν καλύτερα όσα διδάσκονται προφορικά.

Με σαφήνεια και επιστημονική αντικειμενικότητα γίνεται συνοπτική έκθεση για διάφορες θεωρίες και απόψεις γύρω από το θέμα του συνεργατισμού σ' όλες του τις μορφές, ώστε οι φοιτητές να αποκτήσουν γνώσεις για το θεσμό αυτό.

Πρέπει να αναφέρουμε, ότι — όπως σημειώνει ο κ. Σιφνιώτης — οι Σημειώσεις του αυτές, διανέμονται στους φοιτητές της Παντείου μαζί με το έργο του Αν. Καθηγητή της Γεωπονικής Κ. Παπαγεωργίου «Αγροτικοί Συνεταιρισμοί». Είναι αυτό μια αξιόπαινη επιστημονική συνεργασία μεταξύ ειδικών καθηγητών από εκείνες που δεν είμαστε συνηθισμένοι να βλέπουμε στα Ανώτατα Εκπαιδ. Ιδρύματα.

Είναι χαρακτηριστικά, για το πνεύμα της επιστημονικής αντικειμενικότητας που χαρα-

και Ουγγαρίας, έχει συμφωνηθεί ανταλλαγή συνεταιριστών 10ήμερης διάρκειας. Από 20 Έλληνες συνεταιριστές θα μεταθούν στις αντίστοιχες χώρες και ίσος αριθμός συνεταιριστών από την Τσεχοσλοβακία και την Ουγγαρία θα φιλοξενηθεί στην Ελλάδα.

— Πληροφόρηση για επιδοτήσεις και άλλες ενισχύσεις.

Με εγκύκλιό του προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δημοσίου, προς την ΠΑΣΕΓΕΣ και την ΑΤΕ, ο Υπουργός Γεωργίας τις καλεί να δραστηριοποιηθούν, ώστε να φθάσουν σύντομα στους

παραγωγούς οι πληροφορίες που αφορούν τις επιδοτήσεις, εξισωτικές αποζημιώσεις κλπ.

— Πριμοδότηση στους παραγωγούς βοδινού κρέατος.

Οι παραγωγοί που διατηρούν για πάχυνση στην εκμετάλλευσή τους αρσενικά βοοειδή ως την ηλικία των 9 μηνών τουλάχιστον, παίρνουν πριμοδότηση 25 ECU για κάθε ζώο και μέχρι 50 ζώα για κάθε εκμετάλλευση το χρόνο. Για την είσπραξη της επιδότησης πρέπει να υποβληθεί αίτηση και δικαιολογητικά που καθορίζονται στην με αρ. 180549)22.5.87 Απόφαση του Υπουργού Γεωργίας.

κτηρίζει το κείμενο και των σωστών συνεταιριστικών απόψεων του συγγραφέα μέσα στη σημερινή κοιμματικοποίηση των συνεταιρισμών στη Χώρα μας, όσα αναφέρει στην αρχή του τεύχους. Γράφει:

«Βρέθηκα στη Σουηδία λίγο πριν από τις εκλογές... Σε μια από τις συζητήσεις που είχα με ανώτερα στελέχη του Καταναλωτικού Συνεταιριστικού Κινήματος της Σουηδίας, ρώτησα εάν και πόσο θα επηρεάσει το συνεταιριστικό κίνημα το αναμενόμενο εκλογικό αποτέλεσμα. Η απάντηση που μου δόθηκε ήταν: «Δεν γνωρίζομαι ποιος θα είναι ο επόμενος Πρωθυπουργός της Σουηδίας, μπορούμε όμως να σε διαβεβαιώσουμε ότι όποιος από τους τέσσερις και να βγει θα είναι ένα από τα μέλη του συνεταιρισμού μας».

Και προσθέτομε εμείς τώρα: Υπάρχει καλύτερο μάθημα από αυτό σήμερα;

Για το κείμενο του αυτό, ο κ. Σιφνιώτης γράφει ότι «αφιερώνεται στο Νικόλαο Κολύμπα, ένα από τα πιο αγνά και λαμπρά στελέχη του Συνεταιριστικού Κινήματος της Ελλάδας που μ' έκανε ν' αγαπήσω και να ασχοληθώ με το Συνεργατισμό». Είναι αυτό ακόμα ένα μάθημα στη νεότητά.

Ελπίζομε ότι ο οικονομολόγος Κ. Σιφνιώτης θα ασχοληθεί μελλοντικά ακόμα περισσότερο με τη θεωρία και διδασκαλία του Συνεργατισμού, ώστε να έχουμε από αυτόν και εκτενέστερη συγγραφική προσφορά, για να διευρυνθεί ο κύκλος των 4-5 νεώτερων επιστημόνων που ασχολούνται σήμερα στη διδασκαλία και συγγραφή με τα συνεταιριστικά και από τη δραστηριότητα των οποίων πολλά πρέπει να ωφεληθεί η Ελληνική συνεταιριστική κίνηση που τα τελευταία χρόνια έχει χάσει μεγάλο μέρος από τον πνευματικό της εξοπλισμό, καθώς έχασε τον Τζωρτζάκη, τον Καλιτσουνάκι, τον Σίδηρι, τον Ευελπίδη, τον Πάνο και άλλους θεωρητικούς υποστηρικτές του.

A. N. Κλς

Γ. Μυρτάκη: «Ο Νόμος 1541)1985 - Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις», Πρώτο μέρος, Αθήνα 1987 (σελ. 198).

Η έκδοση αυτή του δικηγόρου Νομικού Συμβούλου της «Ελαιουργικής» Γ. Μυρτάκη, αποτελεί ένα πολύτιμο βοήθημα για τις συνεταιριστικές οργανώσεις και για τους ασχολούμενους με θέματα της νομοθεσίας τους. Αποτελεί μια

οργανωτική κατ' άρθρο παρουσίαση του Νόμου 1541)85, των αρκετών τροποποιήσεων που έχει υποστεί κατά την πρώτη διετία εφαρμογής του, των Προεδρικών Διαταγμάτων που έχουν εκδοθεί προς εφαρμογή διατάξεών του, των Υπουργικών Αποφάσεων και των αποφάσεων της ΠΑΣΕΓΕΣ κατ' εξουσιοδότηση του νόμου, καθώς και των ερμηνευτικών εγκυκλίων του Υπουργείου Γεωργίας και της ΠΑΣΕΓΕΣ. Στο τέλος κάθε άρθρου παραθέτονται επεξηγηματικές σημειώσεις και γνώμες για τα θέματα που αναφέρονται στο άρθρο.

Το υλικό που έχει περιληφθεί στον τόμο αυτόν, είναι αυτό που υπήρχε ως τον Απρίλιο 1987. Στο δεύτερο τόμο θα περιληφθεί η μέχρι τώρα νομολογία που είναι επίσης σημαντική, εξαιτίας των πολλών προσφυγών στα δικαστήρια.

Βοηθήματα αυτού του είδους είναι ιδιαίτερα χρήσιμα, όπως είχε αποδειχθεί στο παρελθόν με τις εργασίες των Οικονομολόγου - Κλημνη, που επιπρόσθετα χρησιμοποιούσαν ερμηνευτικά, επί της ουσίας, τις συζητήσεις στη Βουλή και τις διατάξεις νομοθεσιών άλλων χωρών. Με την εργασία του κ. Γ. Μυρτάκη, όσοι χρειάζεται να ανατρέξουν στη νομοθεσία για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, θα μπορούν να προσφεύγουν στην έκδοση αυτή αντί στα αρκετά επιμέρους κείμενα, που δεν είναι πάντοτε ή εύκολα διαθέσιμα.

K. A. Π.

«Δελτίον Εθνικού Συμβουλίου Ελλάδος της Ευρωπαϊκής Κινήσεως για την ενότητα της Ευρώπης», τεύχος 4/1986.

Με πολύ ενδιαφέροντα κείμενα όπως:

Ε. Σαβδόπουλου, Ειρήνη και Πανευρώπη.

Σ. Αγαπητίδη, Η πορεία της ΕΟΚ προς την πλήρη ενοποίηση.

Δ. Δελιάνη, Η εξωτερική οικονομική πολιτική της ΕΟΚ.

Και άλλα πολύ ενδιαφέροντα.

Το κείμενο του συνεργάτη μας ομ. Καθηγητή Σ. Αγαπητίδη, καλύπτει τις σελ. 21 - 32, αναφέρεται στον Οργανισμό Οικονομικής Συνεργασίας και Αναπτύξεως, τις διάφορες άλλες διεθνείς οικονομικές Οργανώσεις και την ΕΟΚ για την οποία μιλά αναλυτικά, ώστε να αποτελεί το κείμενο αυτό ένα πολύ χρήσιμο συνοπτικό οδηγό για σωστή ενημέρωση.

A. N. Κλς

ΝΕΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΣΤΗΝ ΠΑΣΕΓΕΣ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ

Κατά τις εκλογές του Ιουνίου, στην ΠΑΣΕΓΕΣ και στις κεντρικές συνεταιριστικές οργανώσεις, εκλέχτηκαν νέα Διοικητικά και Εποπτικά Συμβούλια. Οι νέες Διοικήσεις είναι οι ακόλουθες:

ΠΑΣΕΓΕΣ (Πανελλήνια Συνεμοσπονδία Ενώσεων Γεωργ. Συνεταιρισμών)

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Ηλίας Σεϊτανίδης (Ε. Γ. Σ. Καβάλας)
Α' Αντιπρόεδρος: Ηλίας Παπαδημητρίου (Ε.Γ.Σ. Λάρισας, Τυρνάβου, Αγιάς)
Β' Αντιπρόεδρος: Δημ. Γαϊτανίδης (Ε. Γ. Σ. Γιαννιτσών)
Γεν. Γραμματέας: Τζανέτος Καραμίχας (Ε.Γ.Σ. Λακωνίας)
Ταμίας: Βασ. Ζαρκινός (Ε.Γ.Σ. Καρδίτσας)
Μέλη: Γ. Δρυς (Ε.Γ.Σ. Κέρκυρας)
Ν. Λιόλιος (Ε.Γ.Σ. Αταλάντης)
Σ. Πολύζος (Ε.Γ.Σ. Φαρσάλων)
Β. Αργύρης (Ε.Γ.Σ. Ιωαννίνων)
Κ. Μαρκούλης (Ο.Γ.Σ. Θεσ/νίκης)
Δ. Βεργόπουλος (Ε.Γ.Σ. Καλαμάτας)
Στ. Γιαννακός (Ε.Γ.Σ. Τρικάλων)
Γ. Γκερμπεσιώτης (Ε.Γ.Σ. Καρδίτσας)
Απ. Σπυρούδης (Ε.Γ.Σ. Σουφλίου)
Γ. Κουτσαμποϊκίδης (Ε.Γ.Σ. Καστοριάς)
Κ. Χαϊδευτός (Ε.Δ.Σ. Αρναίας)
Δ. Νανάς (Ε.Γ.Σ. Αλμυρού)
Σ. Παρλαπάνης (Ο.Γ.Σ. Θεσ/νίκης)
Ι. Γκλαβάκης (Ε.Γ.Σ. Αριδαίας)
Ν. Μητσογιάννης (Ε.Γ.Σ. Λάρισας - Τυρνάβου - Αγιάς).
Στ. Ορφανός (Ε.Γ.Σ. Ηρακλείου)

Εποπτικό Συμβούλιο

Σ. Σαλιάκης (Ο.Γ.Σ. Θεσ/νίκης)
Αν. Κοζά (Ε.Γ.Σ. Γρεβενών)
Κ. Κώτσας (Ε.Γ.Σ. Καβάλας)
Β. Αντωνίου (Ε.Γ.Σ. Λάρισας - Τυρνάβου - Αγιάς)
Χρ. Χρυσογόνης (Ε.Γ.Σ. Γιαννιτσών)
Ε. Αγγελίδης (Ε.Α.Σ. Θεσ/κης «ΑΓΝΟ»)
Κ. Κικιώνης (Ε.Γ.Σ. Άρτας - Φιλιππιάδας)

ΚΥΔΕΠ (Κοινωνική Ε.Γ.Σ. Διαχείρισεως Γεωργικών Προϊόντων)

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Κ. Διαμαντής (Ο.Γ.Σ. Θεσσαλονίκης)
Α' Αντιπρόεδρος: Πολ. Βοϊτσίδης (Ε. Γ. Σ. Γιαννιτσών)
Β' Αντιπρόεδρος: Αθ. Μπαλής (Ε.Γ.Σ. Αρκαδίας)
Μέλη: Αθ. Τερζής (Ε.Γ.Σ. Πιερίας)
Β. Ζαχαρόπουλος (Ε.Γ.Σ. Καρδίτσας)
Στ. Σκουλάς (Ε.Γ.Σ. Χανίων)
Θ. Ζερβός (Ε.Γ.Σ. Γιαννιτσών)
Δ. Κόλλιας (Ε.Γ.Σ. Πατρών)
Β. Δημητρίου (Ε.Γ.Σ. Λάρισας)
Α. Δράκος (Ε.Γ.Σ. Σερρών)
Ηλ. Τζάκης (Ο.Γ.Σ. Θεσ/νίκης)
Στ. Ρομφαίας (Ε.Γ.Σ. Βόλου)
Ι. Στεργιάκης (Ε.Γ.Σ. Ρεθύμνης)
Αθ. Μανσόλας (Ε.Γ.Σ. Αταλάντης)
Ι. Ρίτσιος (Ε.Γ.Σ. Τρικάλων)

Εποπτικό Συμβούλιο

Αργ. Μιχαλούδης (Ε.Γ.Σ. Γιαννιτσών) Π. Τσουμάρης (Ε.Γ.Σ. Λάρισας)
Κ. Ηλιάδης (Ε.Γ.Σ. Σερρών) Ι. Φλώρος (Ε.Γ.Σ. Γιαννιτσών)
Ν. Δοξαριώτης (Ε.Γ.Σ. Λάρισας) Αφρ. Κουκουρέμπα (Ε.Γ.Σ. Μεσολογίου - Ναυπακτίας).
Ν. Τζιβελέκης (Ε.Γ.Σ. Λαγκαδά)

**ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ (Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση
Ελαιοπαραγωγών Ελλάδας)**

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Μ. Γαβαλάς (Ε.Γ.Σ. Ηρακλείου) Ταμίας: Χρ. Χριστοφιλόπουλος (Ε.Α.Σ. Μεσσηνίας)
Α' Αντιπρόεδρος: Ν. Χατζιδάκης (Ε.Γ.Σ. Σητείας) Μέλη: Δ. Λυμπέρης (Ε.Γ.Σ. Στυλίδας)
Β' Αντιπρόεδρος: Ν. Δασκαλάκης (Ε.Γ.Σ. Μυλοποτάμου) Στ. Παρασχάκης (Ε.Γ.Σ. Κυδωνίας - Μάλεμε)
Γραμματέας: Σπ. Μπομπολάκης (Ε.Γ.Σ. Σ. Κυδωνίας - Μάλεμε) Αθ. Ακριθούλης (Ε.Γ.Σ. Λάρισας)
Σ. Μπόϊκος (Ε.Γ.Σ. Κέρκυρας)

Εποπτικό Συμβούλιο

Αντ. Πετράκης (Ε.Γ.Σ. Σελίνου) Μ. Κονταξάκης (Ε.Γ.Σ. Ρεθύμνης)
Εμμ. Χριστοδουλάκης (Ε.Γ.Σ. Ρεθύμνου) Αντ. Κουκουτσάκης (Ε.Γ.Σ. Σελίνου)
Ευστρ. Γιαννετάκης (Ε.Γ.Σ. Χανίων)

**ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΚΗ (Κεντρική Ένωση Κτηνοτροφικών
Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας)**

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Σπ. Σταυρόπουλος (Ε.Γ.Σ. Ευβοίας)
Πατρών) Μέλη: Στ. Στοίλας (Ε.Γ.Σ. Σερρών)
Αντιπρόεδρος: Ι. Ιερωνυμίδης (Ε.Γ.Σ. Θ. Σερέτης (Ε.Γ.Σ. Σερρών)
Ηρακλείου) Ι. Τσιρώνης (Ε.Γ.Σ. Θηβών)
Συνυπ. Σύμβουλος: Ελ. Αρβανιτάκης (Ε.Γ.Σ. Γαστούνης)
Ν. Βουκελάτος (Ε.Γ.Σ. Ξηρομέρου)
Γ. Γραμματέας: Κ. Θήλυζας (Ε.Γ.Σ. Ν. Νασσιούλας (Ε.Γ.Σ. Λάρισας - Τυρνάβου - Αγιάς)

Εποπτικό Συμβούλιο

Αργ. Τσατσακούλιας (Ε.Γ.Σ. Ροδόπης) Αν. Αναστασιάδης (Ε.Α.Σ. Θεσσαλονίκης «ΑΓΝΟ»)
Ε. Παπανδρέου (Ε.Γ.Σ. Άρτας - Φιλippiάδας) Αθ. Ρωσσόπουλος (Ε.Γ.Σ. Κιλκίς)
Μ. Κισκινίδης (Ε.Γ.Σ. Πιερίας)

ΚΕΟΣ (Κοινοπραξία Συνεταιριστικών Οργανώσεων Σουλτανίνας)

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Π. Τσακίρης (Ε.Γ.Σ. Ηρακλείου) Γραμματέας: Γ. Βασιλάκης (Ε.Γ.Σ. Μονοφατείου)
Αντιπρόεδρος: Αν. Φούζας (Ε.Γ.Σ. Κιάτου) Μέλη: Κ. Λιούσκος (Α.Σ. Κρητών)
Κ. Βουκικλάκης (Ε.Π.Σ. Πεζών)

Εποπτικό Συμβούλιο

Γ. Καλαθιανάκης (Ε.Γ.Σ. (Μεσσαράς) νιάτικων)
Γ. Καραθίδας (Σ. Π. Σταφίδας Βελι- Κ. Μανουρή (Ε.Γ.Σ. Ηρακλείου)

**ΚΕΟΣΟΕ (Κεντρική Ένωση Οικοπενητικών
Συνεταιριστικών Οργανώσεων Ελλάδας)**

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Αντ. Μηλίδης (Ε.Γ.Σ. Καρύστου) Γ. Σφακιανάκης (Ε.Π.Σ. Πεζών)
Αντιπρόεδρος: Δημ. Δράκος (Ε. Γ. Σ. Αττικής) Μ. Σαφάκας (Ε.Γ.Σ. Πατρών)
Μέλη: Ν. Γρυμπαουλάκης (Ε.Γ.Σ. Καστελλίου Κισσάμου) Θ. Θεοδωρόπουλος (Οιν. Σ. Μεσσηνίας)
Γ. Γκίκας (Ε.Γ.Σ. Αττικής)

Εποπτικό Συμβούλιο

Αικ. Καντηφεδάκη (Ε.Γ.Σ. Ηρακλείου) Τρ. Πανταζόπουλος (Οιν. Σ. Μεσσηνίας)
Π. Παναγόπουλος (Οιν. Σ. Μεσσηνίας) Β. Μακρυνίκος (Ε.Γ.Σ. Καρδίτσας)
Μ. Σκοπελίτης (Ε.Γ.Σ. Θήρας)

ΣΥΚΙΚΗ (Κεντρική Συνεταιριστική Ένωση Συκοπαραγωγών Ελλάδας)

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Ηλίας Σαμπαζιώτης (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας) Μέλη: Αγγελής Σταθάκης (Σ. Ασωπού Λακωνίας)
Α' Αντιπρόεδρος: Β. Λάγιος (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας) Χρ. Μπουκουβάλας (Σ. Νεοχωρίου Γυθείου)
Β' Αντιπρόεδρος Αντ. Αρώνης (Σ. Παπαδιάνικων Λακωνίας) Αλ. Σκαρμούτσος (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας)
Γραμματέας: Αθ. Ηλιόπουλος (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας)

Εποπτικό Συμβούλιο

Δ. Κοντόπουλος (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας) Λακωνίας)
Δ. Παπαδάκης (Σ. Παπαδιάνικων Δ. Φατούρος (Ε.Γ.Σ. Μεσσηνίας)

ΣΚΟΠ (Κοινοπραξία Ε.Γ.Σ. Διαχειρίσεως Νηπών)

Διοικητικό Συμβούλιο

Πρόεδρος: Ανδρ. Παναγιωτόπουλος (Ε.Γ.Σ. Μεσολογγίου) Μέλη: Χρ. Αραφαηλίδης (Ε.Γ.Σ. Βέροιας)
Αντιπρόεδρος: Ε. Χανιωτάκης (Ε.Π.Σ. Πεζών) Εμμ. Ξυλινάς (Ε.Γ.Σ. Αργολίδας)
Γ. Παπαμιχαήλ (Ε.Γ.Σ. Ευβοίας)

Εποπτικό Συμβούλιο

Νικ. Γεωργόπουλος (Ε.Γ.Σ. Αργολίδας) Αλ. Κούκος (Ε.Γ.Σ. Λαγκαδά)
Αλ. Σπας (Ο.Γ.Σ. Θεσσαλονίκης)

Νέες διοικήσεις εξελέγησαν και σε ορισμένες συνεταιριστικές εταιρείες.

ΣΕΚΕ (Συνεταιριστική Ένωση Καπνοπαγωγών Ελλάδας)

Πρόεδρος: Ευάγγ. Κουρτίδης	Χ. Παυλίδης
Α' Αντιπρόεδρος Σ. Κυριακίδης	Α. Κοκτσίδης
Β' Αντιπρόεδρος: Κ. Νασσιούδης	Β. Παραλίκας
Διευθ. Σύμβουλος: Χρ. Κοντζονίδης	Ι. Υφαντίδης
Μέλη: Α. Καραγκιοζόπουλος	Α. Χατζησάρος
Δ. Γκαϊδατζόπουλος	

«ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ» Ασφαλιστική (Α.Ε.Ε. Γενικών Ασφαλειών)

Πρόεδρος: Ν. Κολύμβας	Ν. Μητσογιάννης
Αντιπρόεδρος Β. Ιλιαντζής	Στ. Καλογιάννης
Εντ. Σύμβουλος: Π. Λυκίδης	Χρ. Κιντζονίδης
Μέλη: Αθ. Μανσόλας	Απ. Σπυρούδης
Δ. Γρηγορούδης	

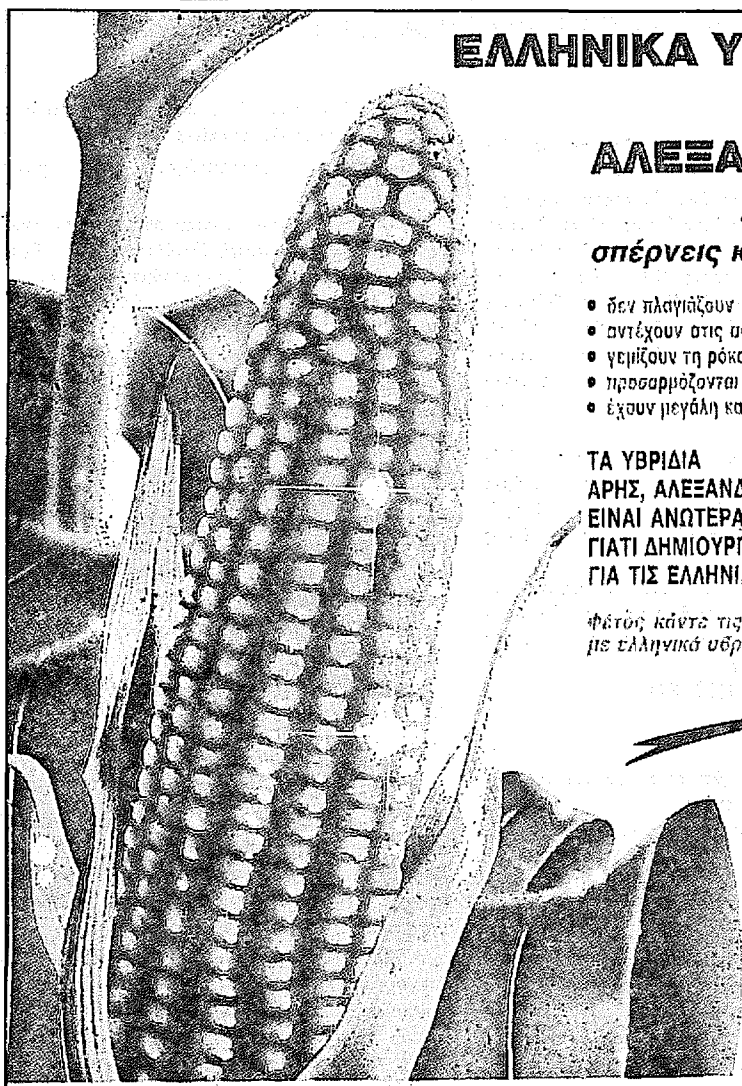

Παρακαλούνται όλες οι κεντρικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις, οι Ενώσεις Γ. Συνεταιρισμών και από τους Συνεταιρισμούς (όσοι επιθυμούν) να μας γνωρίσουν τη σύνθεση των σημερινών Διοικητικών και Εποπτικών Συμβουλίων τους, για δημοσίευση και συνεταιριστική αλληλογνωριμία.

**ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΣΑ ΣΗΜΕΙΩΣΗ
ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΤΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΕΣ**

Οι εργασίες να είναι όσο το δυνατό συνοπτικές και συνεκτικές και η έκτασή τους να μην ξεπερνά το ισοδύναμο 6 τυπωμένων σελίδων. Η Συντακτική Επιτροπή διατηρεί το δικαίωμα δημοσίευσης ή μη εργασιών που της παραδίδονται, καθώς και καθορισμού του χρόνου δημοσίευσης, ανάλογα με τις δυνατότητες. Κείμενα που δημοσιεύονται ή όχι δεν επιστρέφονται. Τα κείμενα πρέπει να είναι πολύ καθαρά.

Τα κείμενα που υπογράφονται ή για τα οποία αναφέρεται η προέλευσή τους, δεν απηχούν, κατ' ανάγκη και σ' όλα τα σημεία τους, και τις θέσεις της Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΥΒΡΙΔΙΑ

**ΑΡΗΣ
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΑΘΗΝΑ**

σπέρνεις και παίρνεις

- δεν πλαγιάζουν
- αντέχουν στις ασθένειες
- γεμίζουν τη ρόκα πάντοτε ως ειδικό
- προσαρμόζονται σ' όλα τα εδάφη
- έχουν μεγάλη και σταθερή απόδοση

**ΤΑ ΥΒΡΙΔΙΑ
ΑΡΗΣ, ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ, ΑΘΗΝΑ
ΕΙΝΑΙ ΑΝΩΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑ ΞΕΝΑ
ΓΙΑΤΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΑΝ ΕΙΔΙΚΑ
ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΣΥΝΘΗΚΕΣ**

*Φέτος κάντε τις σπορές σας
με ελληνικά υβρίδια καλαμποκιού*

Συμφέρουν

ΚΥΔΕΠ

Καρλόλου 27, Πλατεία Κυραίσκων, 104 37 Αθήνα, τηλ.: 51.46.212-51.46.312, τειλ.φ. 218315

ΤΑ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ

Η ΣΥΝΕΡΓΑΛ

Σύμφωνα με έγγραφο του Υπουργείου Γεωργίας:

«Η ΣΥΝΕΡΓΑΛ αποτελεί Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης και μέτοχοι της είναι ένδεκα (11) γαλακτοβιομηχανίες μετοχικού ενδιαφέροντος της ΑΤΕ και τρεις (3) Ενώσεις Γεωργικών Συνεταιρισμών. Ιδρύθηκε και διέπεται από τις διατάξεις του Ν. 3190)55 «Περί Εταιρειών Περιορισμένης ευθύνης» και σύμφωνα με την ισχύουσα για τους αγροτικούς συνεταιρισμούς νομοθεσία δεν αποτελεί συνεταιριστική οργάνωση.

Την ευθύνη για την παραγωγή, τις πωλήσεις και την εν γένει λειτουργία της, την έχει η διοίκησή της η οποία αποτελείται από πρόσωπα που υποδεικνύονται από τους εταίρους της.

Η εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας δεν καλύπτει τα θέματα οργάνωσης και λειτουργίας της, που απασχολούν τους εργαζόμενους σ' αυτήν υπαλλήλους».

(Πρακτ. Βουλής 3112/87)

ΟΙ Τ.Ο.Ε.Β.

Το σύστημα που ισχύει στις αρχαιρεσίες των ΤΟΕΒ είναι το ακόλουθο:

Σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 17, 20, 23, 26 του από 13.9.59 Β.Δ., όπως συμπληρώθηκε με το Β.Δ. 195)63 και σε συνδυασμό με τα άρθρα 10, 12, 16, 18 του Καταστατικού των ΤΟΕΒ ισχύουν τα ακόλουθα:

1. Τρεις μήνες πριν λήξει η θητεία των αντιπροσώπων η οποία είναι τετραετής, καλούνται στις έδρες των Κοινοτήτων τα μέλη του Οργανισμού σε Τοπικές Συνελεύσεις για να εκλέξουν τους αντιπροσώπους για τη Γενική Συνέλευση.

2. Οι ψήφοι των μελών καθορίζονται από τη διάταξη του άρθρου 17 του Β.Δ. από 13.9.59 και είναι ανάλογα με τα στρέμματα διαθέσιμα:

από	5	—	15	στρεμ.	1	ψήφος
»	15	—	30	»	2	ψήφοι
»	30	—	50	»	3	»
»	50	—	100	»	4	»
»	100	και άνω		»	5	»

Μέλη κάτω των πέντε στρεμ. συγκροτούν ομάδα και αποκτούν δικαίωμα ψήφου.

(Μελετάται η τροποποίηση της κλίμακας αυτής).

3. Ο αριθμός των αντιπροσώπων που εκλέγεται από κάθε Τοπική Συνέλευση καθορίζεται ανάλογα από την εξυπηρετούμενη έκταση σε σχέση με το σύνολο της περιοχής δικαιοδοσίας του ΤΟΕΒ (άρθρο 10 του Καταστατικού).

4. Η σύγκληση των Τοπικών Συνελεύσεων γνωστοποιείται από το Διοικητικό Συμβούλιο στους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς, Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Νομού και στους Δήμους και στις Κοινότητες και με τοιχοκόλληση.

5. Για να υπάρχει απαρτία στις Τοπικές Συνελεύσεις απαιτείται η παρουσία μελών που να εκπροσωπούν τουλάχιστον το μισό συν ένα του συνόλου των ψήφων του σχετικού κτηματολογικού καταλόγου. Σε αντίθετη περίπτωση η συνέλευση επαναλαμβάνεται την επόμενη ημέρα.

6. Εκλέγονται από τις Τοπικές Συνελεύσεις όσοι συγκεντρώνουν περισσότερες ψήφους κατά σειρά επιτυχίας και μέχρι του αριθμού των αντιπροσώπων (το σύνολο αυτών καθορίζεται στο Καταστατικό κάθε ΤΟΕΒ).

7. Σε περίπτωση που οι Τοπικές Συνελεύσεις δεν εκλέξουν αντιπροσώπους, δύναται ο Νομάρχης να ορίσει αυτούς ή να διατάξει την πρόοδο των εργασιών της Γενικής Συνέλευσης με όσους έχουν εκλεγεί.

8. Το απερχόμενο Διοικητικό Συμβούλιο ή η Υπηρεσία, καλεί την Γενική Συνέλευση με προσκλήσεις που στέλνονται σε κάθε αντιπρόσωπο, για την εκλογή των νέων μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

Κάθε αντιπρόσωπος έχει δικαίωμα μιας και μόνο ψήφου.

9. Για την απαρτία απαιτείται η παρουσία του μισού συν ένας επιπλέον αντιπρόσωπος επί του συνολικού αριθμού αυτών. Σε αντίθετη περίπτωση συνέχεται μετά μία εβδομάδα την ίδια ημέρα και ώρα χωρίς ιδιαίτερη πρόσκληση.

(Πρακτ. Βουλής σ. 2392/87)

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΣΥΡΟΥ

1922 - 1925

Του Ι. Α. Σολάρη(*)

Συμπληρώνονται εφέτος 65 χρόνια από τότε που ιδρύθησαν στη Σύρο οι πρώτοι Γεωργικοί Συνεταιρισμοί και η σκέψη μου τριγυρνά στην ιστορία τους. Γι αυτό και θα αναφερθώ, αυτή τη φορά, στις πρωτοβάθμιες Συνεταιριστικές Οργανώσεις της Σύρου.

Προ της ιδρύσεως της Ενώσεως Γ. Συνεταιρισμών Σύρου, το 1925, υπήρχαν στη Σύρο 6 Γεωργικοί Πιστωτικοί Συνεταιρισμοί: Γαλησσά, Πάγου, Φοίνικος, Βάρης, Ποσειδωνιάς και Μάννα, με έδρα τις ομώνυμες Κοινότητες. Οι Συνεταιρισμοί αυτοί ιδρύθηκαν κατόπιν των παρακάτω εγκριτικών αποφάσεων του Υπ. Γεωργίας.

Γ. Π. Σ.	Εγκριτική απόφαση Υπ. Γεωργίας
1. Φοίνικος Σύρου	59996) 30.7.1922
2. Γαλησσά Σύρου	59054) 4.8.1922
3. Πάγου Σύρου	59179) 4.8.1922
4. Βάρης Σύρου	65309) 25.9.1922
5. Ποσειδωνιάς Σύρου	81569) 12.10.1922
6. Μάννα Σύρου	13556) 1.3.1923

Μετά την ίδρυση της Ενώσεως Συνεταιρισμών, το 1925, ιδρύθησαν και άλλοι τρεις Συνεταιρισμοί, του Κινίου, της Άνω Σύρου και των Χρούσων, κατά τα έτη 1928, 1940 και 1947, αντιστοίχως.

Τρεις από τους παραπάνω πρώτους Συνεταιρισμούς (Γαλησσά, Πάγου και Φοίνικος) ίδρυσαν το 1923 το «Πρατήριο Γεωργικών Συνεταιρισμών» για την εξυπηρέτηση των Μελών τους σε είδη οικιακής και γεωργικής χρήσεως.

Για την κανονική λειτουργία του Πρατηρίου αποφασίστηκε, από τους παραπάνω 3 Συνεταιρισμούς, που τους εκπροσωπούσαν οι Αντώνιος Μ. Βουτσίνος, Ζάννης Γ. Πρίντζης και Αγγελής Στεφάνου, η τοποθέτηση ενός διευθυντού. Ως τοιούτον διώρισαν τον Θεμιστοκλή Γ. Μπογιατζόγλου, τελωνειακό υπάλληλο, για 3 χρόνια αντί δρχ. 900 μηνιαίως. Σε πίστωση των συμφωνηθέντων συνέταξαν οι συμβαλλόμενοι, στο συμβολαιογράφο Νικόλαο Π. Κουντούρη, το υπ' αριθ. 22254/7.11.1923 συμφωνητικό μίσθωσης υπηρεσίας, με το συνολικό ποσό των 33.900 δρχ. συμπεριλαμβανομένου και του χαρτοσήμου. Το συμφωνητικό υπέγραψε και ο Γεώργιος Αναϊρούσης, Βιομήχανος, ως εγγυητής για την περίπτωση ελλείμματος ή ατασθαλίας υπό του διαχειριστού του Πρατηρίου.

Ο Συνεταιρισμός Μάννα και οι λοιποί Συνεταιρισμοί δεν εδέχοντο να συμμετάσχουν στο Πρατήριο, εκτός εάν τον έλεγχο τούτου ανελάμβανε ο Συνεταιρισμός Μάννα. Τούτου γενομένου αποδεκτό υπό των ιδρυτών του «Πρατηρίου Γεωργικών Συνεταιρισμών», ο Συνεταιρισμός Μάννα και οι λοιποί Συνεταιρισμοί προσεχώρησαν αργότερα σ' αυτό οπότε εξασφαλίστηκε η ομαλή λειτουργία του Πρατηρίου.

Επειδή η παραπάνω συνεργασία των Συνεταιρισμών δεν είχε συνεταιριστική θάση, σύμφωνα με το Ν. 602, αποφασίστηκε από τους 7 Συνεταιρισμούς, συμπεριλαμβανομένου και του Συνεταιρισμού νήσου Μυκόνου και κατόπιν συστάσεως του τότε Επόπτου Συνεταιρισμών Εμμανουήλ Σκάρκου, η ίδρυση μιας δευτεροβάθμιου Οργανώσεως, οπότε το Πρατήριο υπήχθη με τα περιουσιακά του στοιχεία υπό την δικαιοδοσία της νεοσύστατης, τότε, Ενώσεως Γ. Συνεταιρισμών Κυκλάδων.

(*) Ο κ. Ι. Α. Σολάρης είναι επίτιμος Διευθυντής της Ε. Γ. Σ. Σύρου.

**ΤΑ ΚΕΡΔΟΦΟΡΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΤΩΝ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΣΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΣΑΣ**

ΣΕΚΟΒΕ

ΒΙΟΧΥΜ

**Ε.Γ.Σ. ΛΕΣΒΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΣΕΡΡΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΓΙΑΝΝΙΤΣΩΝ
Ε.Γ.Σ. ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

**Α.Ε.Β.Ε. ΚΕΡΚΥΡΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΗΛΕΙΑΣ - ΟΛΥΜΠΙΑΣ
Ε.Γ.Σ. ΝΑΞΟΥ
Ε.Γ.Σ. ΤΗΝΟΥ
Σ/σμός ΣΚΟΠΕΛΟΥ**

ΜΙΑ ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΠΟΙΚΙΛΙΑ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΥΨΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΟΣ

- Κονσέρβες
- Κατεψυγμένα Λαχανικά
- Χρυσή Πατάτα
- Τυριά
- Άλλαντικά
- Ελιές
- Ρύζι - Όσπρια
- Τουρσιά
- Λάδια - Πυρηνέλαια
- Χυμοί
- Κρασιά
- Δαμάσκηνα

**ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΓΙΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ
ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ**

Ελληνική Συνεταιριστική Εταιρία Διανομών - Εξαγωγών και Εισαγωγών Α.Ε.

Ακαδημίας και Γενναδίου 8 - Αθήνα 142 τηλ: 36.42.311-13

ΤΟ ΠΡ. ΔΙΑΤΑΓΜΑ 93/1987 ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ

ΦΕΚ Α/52/1987

Προεδρικό Διάταγμα υπ' αριθ. 93
Αναμόρφωση και ενσωμάτωση της νομοθεσίας για τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς, τρόπος οργάνωσης διοίκησης και λειτουργίας αυτών και πολεοδόμηση εκτάσεων οικοδομικών συνεταιρισμών και οικοδομικών οργανισμών.

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις του Ν. 1337/1983 (Φ.Ε.Κ. 33/Α) και ειδικότερα το άρθρο 42 (παρ. 1, 2 και 3).

2. Τις διατάξεις του Ν. 1577/1985 (Φ.Ε.Κ. 210/Α) και ειδικότερα το άρθρο 34 (παρ. 4).

3. Την υπ' αριθ. 729/1986 γνωμοδότηση του Συμβουλίου της Επικρατείας, με πρόταση των Υπουργών Υγείας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, Δικαιοσύνης, Γεωργίας και Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, αποφασίζουμε:

Α. Σύσταση - οργάνωση - διοίκηση - λειτουργία οικοδομικών συνεταιρισμών.

Άρθρο 1.

Ορισμός σκοπός

Οικοδομικός συνεταιρισμός είναι κάθε συνεταιρισμός που έχει από το Καταστατικό του, αποκλειστικό σκοπό την εξασφάλιση για τα μέλη του, κατοικιών σε αστικές ή παραθεριστικές περιοχές ή την εν γένει αναμόρφωση, ανάπτυξη και εξυγίανση περιοχών κατοικίας προς όφελος μόνο των μελών του.

Άρθρο 2.

Κατηγορίες οικοδομικών συνεταιρισμών

1. Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί διακρίνονται σε:

- α) Αστικών οικοδομικών συνεταιρισμούς.
- β) Παραθεριστικούς οικοδομικούς συνεταιρισμούς.

2. Αστικοί οικοδομικοί συνεταιρισμοί είναι:

α) Οι συνεταιρισμοί που έχουν σκοπό να αποκτήσουν τα μέλη τους κύρια κατοικία. Δικαίωμα συμμετοχής σε αστικούς οικοδομικούς συνεταιρισμούς έχουν μόνο όσοι πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 6 παράγραφοι 1 και 2 του παρόντος Π.Δ)τος και στερούνται κύ-

ριας κατοικίας στον τόπο μόνιμης διαμονής τους που βεβαιώνεται από τον ενδιαφερόμενο με υπεύθυνη δήλωση του Α.Ν. 105/69 και αποδεικνύεται με αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης, καθώς και όταν η κατοικία που διαθέτουν δεν πληρεί τις στεγαστικές τους ανάγκες, σύμφωνα με την παρ. 4 δεύτερο εδ. του άρθρου 1 της υπ' Γ. 622/61)1984 απόφασης του Υπουργού Χωροταξίας, Οικισμού και Περιβάλλοντος (Φ.Ε.Κ. 9B/1984).

β) Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που αποσκοπούν στην αναμόρφωση, ανάπτυξη και εξυγίανση διαμορφωμένων περιοχών κύριας κατοικίας εφόσον προβλέπονται από εγκεκριμένο Γ. Π.Σ. Δικαίωμα συμμετοχής σ' αυτούς τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς έχουν μόνο όσοι έχουν ιδιοκτησίες στην περιοχή.

3. Παραθεριστικοί οικοδομικοί συνεταιρισμοί είναι:

α) Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που έχουν σκοπό να αποκτήσουν τα μέλη τους παραθεριστική κατοικία.

Δικαίωμα συμμετοχής σε παραθεριστικούς οικοδομικούς συνεταιρισμούς έχουν μόνο όσοι στερούνται παραθεριστικής κατοικίας που βεβαιώνεται από τον ενδιαφερόμενο με υπεύθυνη δήλωση του Α.Ν. 105/1969 και αποδεικνύεται με αντίγραφο της φορολογικής δήλωσης.

β) Οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί που αποσκοπούν στην αναμόρφωση, ανάπτυξη και εξυγίανση διαμορφωμένων περιοχών παραθεριστικής κατοικίας, εφόσον οι περιοχές αυτές προβλέπονται από εγκεκριμένη ζώνη οικιστικού ελέγχου.

Δικαίωμα συμμετοχής σ' αυτούς τους οικοδομικούς συνεταιρισμούς έχουν μόνο όσοι έχουν ιδιοκτησίες στην περιοχή.

4. Τρόποι εξασφάλισης κατοικίας.

Όλοι οι οικοδομικοί συνεταιρισμοί μπορούν να εξασφαλίσουν κατοικία για τα μέλη τους με τους παρακάτω τρόπους:

α) Με παραγωγή κατοικιών από ενιαία κατασκευαστικό φορέα.

β) Με διανομή αυτοτελών οικοπέδων για την ανέγερση κατοικιών από τα μέλη.

γ) Με απ' ευθείας αγορά έτοιμων κατοικιών.

δ) Ως συνδυασμό των παραπάνω περιπτώσεων και με τις προϋποθέσεις των διατάξεων του παρόντος Π. Δ)τος.

Άρθρο 3.

Έδρα και επωνυμία του οικοδομικού συνεταιρισμού.

1. Έδρα του οικοδομικού συνεταιρισμού είναι ο δήμος ή η κοινότητα, όπου είναι εγκατεστημένη η διοίκησή του και αποτελεί το κέντρο των δραστηριοτήτων του.

2. Η επωνυμία του συνεταιρισμού είναι δηλωτική του σκοπού του και περιλαμβάνει υποχρεωτικά ολογράφως τις λέξεις «περιορισμένης ευθύνης» η μόνο τα στοιχεία «ΣΥΝ. ΠΕ».

Η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις δικαιοπραξίες καθώς και τις κάθε είδους συναλλαγές τις οποίες επιχειρεί ή στις οποίες συμμετέχει ο συνεταιρισμός. Στην επωνυμία δεν μπορούν να περιλαμβάνονται ονόματα συνταίρων ή άλλων φυσικών προσώπων.

Η επωνυμία πρέπει να διακρίνεται σαφώς από την επωνυμία άλλων συνεταιρισμών άλλως δεν γίνεται δεκτή.

Άρθρο 4.

Διαδικασία σύστασης οικοδομικών συνεταιρισμών

Η κίνηση της διαδικασίας για σύσταση οικοδομικών συνεταιρισμών γίνεται:

1. Από το δήμο ή την κοινότητα, είτε αυτεπάγγελτα, είτε μετά από κοινή αίτηση 25 τουλάχιστον ατόμων που ενδιαφέρονται να συνεταιριστούν για να αποκτήσουν κατοικία της ίδιας κατηγορίας, είτε μετά από έγγραφο του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

2. Από τους ενδιαφερομένους.

1. Κίνηση της διαδικασίας από το δήμο ή κοινότητα.

1. Ο δήμος ή κοινότητα ανεξάρτητα από το ποιος ζητά την κίνηση της διαδικασίας σύστασης οικοδομικού συνεταιρισμού συντάσσει έκθεση σκοπιμότητας δημιουργίας του οικοδομικού συνεταιρισμού στα διοικητικά του όρια, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, βασιζόμενη στο μέγεθος της οικιστικής ανάπτυξης και στις δυνατότητες της περιοχής προτείνονται εφόσον είναι δυνατόν, περιοχές κατάλληλες για οικιστική χρήση.

2. Εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη σύσταση οικοδομικού συνεταιρισμού ο δήμος ή η κοινότητα με ανακοίνωση που δημοσιεύεται ταυτόχρονα σε δύο ημερήσιες εφημερίδες Αθηνών ή της Θεσσαλονίκης και μια τοπική και για δύο συνεχείς ημέρες καθώς και με

τοιχοκόλληση στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα καλεί όσους ενδιαφέρονται να υποβάλλουν αιτήσεις συμμετοχής, στον ή στους προς σύσταση οικοδομικούς συνεταιρισμούς, εντός δύο (2) μηνών από την ημέρα της τελευταίας δημοσίευσης.

3. Μετά τη λήξη της παραπάνω προθεσμίας ο δήμος ή η κοινότητα:

α) Συγκεντρώνει τις αιτήσεις συμμετοχής που έχουν υποβληθεί και εάν πρόκειται για σύσταση περισσοτέρων του ενός οικοδομικού συνεταιρισμού, κατατάσσει τους ενδιαφερομένους ανάλογα με τον επιδιωκόμενο σκοπό και το είδος της κατοικίας που επιθυμούν ν' αποκτήσουν.

Προτεραιότητα συμμετοχής στον υπό ίδρυση οικοδομικό συνεταιρισμό, έχουν κατά πρώτον οι αρχικοί ενδιαφερόμενοι που υπέβαλαν την κοινή αίτηση στον Ο.Τ.Α. και κατά δεύτερον όσοι εκδήλωσαν ενδιαφέρον τηρούμενης χρονικής προτεραιότητας.

β) Με πρόσκληση που δημοσιεύεται όπως στην παράγραφο 1.2 του άρθρου αυτού καλεί όλους όσους εκδήλωσαν ενδιαφέρον σε συγκέντρωση που γίνεται είκοσι (20) ημέρες το πολύ μετά την τελευταία δημοσίευση. Η συγκέντρωση αυτή σκοπό έχει την ανάδειξη προσωρινής διοικούσας επιτροπής η οποία θα μεριμνήσει για τη σύνταξη και την υπογραφή του Καταστατικού του προς σύσταση οικοδομικού συνεταιρισμού κατά τις διατάξεις του παρόντος Π. Δ)τος.

Η επιτροπή αυτή αναδεικνύεται με απόφαση εκείνων που προσήλθαν στη συγκέντρωση. Η απόφαση λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των παρισταμένων.

4. Μέσα σε προθεσμία που δεν πρέπει να υπερβαίνει τους 3 μήνες από τη λήξη της προθεσμίας εκδήλωσης ενδιαφέροντος κατά την παρ. 1.2 ο δήμος ή η κοινότητα υποβάλλει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων για την έγκριση του Καταστατικού, φάκελλο ο οποίος περιέχει το πορακάτω στοιχεία:

α) Αποκόμματα των δημοσιεύσεων στις εφημερίδες της πρόσκλησης για εκδήλωση ενδιαφέροντος για τη σύσταση του οικοδομικού συνεταιρισμού ως και τα αποδεικτικά τοιχοκόλλησης της πρόσκλησης.

β) Τις αιτήσεις των ενδιαφερομένων με συνημμένα τα απαραίτητα δικαιολογητικά κατά περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις του αρ-

θρου 2 του παρόντος Π. Δ)τος.

γ) Αιτιολογημένη γνώμη για σύσταση ή μη του οικοδομικού συνεταιρισμού.

δ) Την έκθεση σκοπιμότητας της παραγράφου Ι.1 του άρθρου αυτού.

ε) Αντίγραφο της ανακοίνωσης πρόσκλησης σε συγκέντρωση της παραγράφου 1.3 του άρθρου αυτού ως και τα σχετικά αποκόμματα των Εφημερίδων καθώς και τα αποδεικτικά τοιχοκόλλησης.

στ) Το καταστατικό (σε 4 αντίτυπα δεόντως χαρτοσημασμένα κατά την ισχύουσα νομοθεσία) του προς σύσταση οικοδομικού συνεταιρισμού.

Εάν μετά την παρέλευση των 3 μηνών ο δήμος ή η κοινότητα δεν υποβάλλει στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων τα στοιχεία που προβλέπονται κατά τα παραπάνω δύναται ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων να ζητήσει τα στοιχεία αυτά και να προβεί στην έγκριση του καταστατικού του οικοδομικού συνεταιρισμού χωρίς τη γνώμη του οικείου δήμου ή κοινότητας.

II. Κίνηση της διαδικασίας από τους ενδιαφερομένους.

1. Άπρακτη παρέλευση της προθεσμίας.

Εφόσον ο δήμος ή η κοινότητα δεν κινήσει την κατά την ενότητα I του άρθρου αυτού διαδικασία μέσα σε προθεσμία 2 μηνών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης των ενδιαφερομένων είναι δυνατόν οι ενδιαφερόμενοι να υποβάλλουν την αίτησή τους και τα απαραίτητα κατά περίπτωση δικαιολογητικά, στην αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων.

Μετά από σχετική θεαίωση της Υπηρεσίας αυτής οι ενδιαφερόμενοι είτε ως ομάδα, είτε με εξουσιοδοτημένους εκπροσώπους τους, προβαίνουν σε όλες τις ενέργειες (δημοσιεύσεις, προσκλήσεις κλπ.) που περιγράφονται στην ενότητα I. Και στην περίπτωση αυτή ο δήμος ή η κοινότητα υποχρεούται στην τοιχοκόλληση στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα.

Οι αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος στην περίπτωση αυτή, υποβάλλονται στην κατά τα παραπάνω Υπηρεσία, η οποία και διαβιβάζει τον κατά την παρ. 1.4 του άρθρου αυτού φάκελλο του οικοδομικού συνεταιρισμού στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, για την έγκριση του καταστατικού.

2. Ιδιοκτήτες γης.

Στην περίπτωση που ομάδα 25 τουλάχιστον ιδιοκτητών γης ενδιαφέρεται για σύσταση οικοδομικού συνεταιρισμού με αποκλειστικό σκοπό την ανέπλωση, αναμόρφωση και εξυγίανση διαμορφωμένων περιοχών κατοικίας, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων με κοινή αίτησή τους το Καταστατικό που περιέχει όλα τα στοιχεία της παραγράφου 2 του άρθρου 5 του παρόντος.

3. Αγορά ετοιμών κατοικιών.

Στην περίπτωση που ομάδα 25 τουλάχιστον ατόμων ενδιαφέρεται για σύσταση οικοδομικού συνεταιρισμού με αποκλειστικό σκοπό την εξασφάλιση κατοικιών με απ' ευθείας αγορά ετοιμών κατοικιών, οι ενδιαφερόμενοι υποβάλλουν την κοινή αίτησή τους με τα απαραίτητα δικαιολογητικά και το καταστατικό τους στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων. Το Καταστατικό περιέχει όλα τα στοιχεία της παρ. 2 του άρθρου 5 του παρόντος πλην των στοιχείων της περίπτωσης ιζ.

III. Έγκριση καταστατικού.

Ο Υπουργός Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων αφού εκτιμήσει τα στοιχεία του φακέλλου και εξετάσει την πληρότητα του Καταστατικού εάν συμφωνεί για τη σύσταση του οικοδομικού συνεταιρισμού είτε εκδίδει απόφαση με την οποία εγκρίνει το Καταστατικό του, το οποίο αποδέχεται όπως έχει, είτε τροποποιεί κατά περίπτωση την πρόταση του δήμου ή της κοινότητας αν αυτό κρίνεται αναγκαίο μέσα στα πλαίσια της γενικότερης οικιστικής και στεγαστικής πολιτικής και σύμφωνα με τους γενικότερους αναπτυξιακούς στόχους.

Σε περίπτωση που τα υποβαλλόμενα κατά τα παραπάνω I και II στοιχεία είναι ελλιπή ή το Καταστατικό δεν είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του παρόντος θ)τος, ο φάκελλος επιστρέφεται στους ενδιαφερομένους είτε απ' ευθείας, είτε μέσω του Ο.Τ.Α., αντίστοιχα με υποδείξεις για τις αναγκαίες μεταβολές και συμπληρώσεις.

Άρθρο 5.

Τύπος, περιεχόμενο

και έγκριση καταστατικού.

1. Το Καταστατικό καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο στο οποίο γράφεται υποχρεωτικά η ημερομηνία της σύνταξης και υπογράφεται απ' όλα τα μέλη του Συνεταιρισμού, έτσι όπως

έχουν οριστικοποιηθεί σύμφωνα με τη διαδικασία ύστατης του άρθρου 4 του παρόντος Π. Δ)τος.

2. Το Καταστατικό πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά:

α) Την επωνυμία του Συνεταιρισμού.

β) Την έδρα του Συνεταιρισμού.

γ) Τον επιδιωκόμενο σκοπό και την κατηγορία του.

δ) Τον δήμο ή την κοινότητα στα όρια του οποίου βρίσκεται ή πρόκειται να αποκτηθεί η έκταση για την κάλυψη των συγκεκριμένων στεγαστικών αναγκών.

ε) Τα ονοματεπώνυμα, πατρώνυμα και διευθύνσεις κατοικίας του τελικού αριθμού των μελών του Συνεταιρισμού καθώς και την οικογενειακή τους κατάσταση.

στ) Τη διάρκεια του Συνεταιρισμού.

ζ) Τον καθορισμό του κεφαλαίου και τους πόρους του Συνεταιρισμού.

η) Τους όρους συμμετοχής, αποχώρησης και αποβολής των μελών του Συνεταιρισμού καθώς και ειδικότερα δικαιώματα και υποχρεώσεις τους.

θ) Τον ελάχιστο χρόνο δέσμευσης των συνεταιριζώντων.

ι) Το ύψος της αρχικής συνεταιριστικής μερίδας και τον τρόπο καταβολής της.

ια) Την έκταση της ευθύνης των μελών.

ιβ) Τον τρόπο οργάνωσης και διοίκησης του Συνεταιρισμού καθώς και τα όργανα διοίκησης.

ιγ) Τις προϋποθέσεις και τον τρόπο σύγκλησης της γενικής συνέλευσης.

ιδ) Τους όρους και προϋποθέσεις διάλυσης του Συνεταιρισμού.

ιε) Τους όρους και προϋποθέσεις τροποποίησης του Καταστατικού.

ιστ) Τον τρόπο δημιουργίας αποθεματικών.

ιζ) Γνώμη του Συμβουλίου του οικείου δήμου ή της κοινότητας για σύσταση Οικοδομικού Συνεταιρισμού.

3. Η Υπουργική απόφαση για την έγκριση του Καταστατικού του Οικοδομικού Συνεταιρισμού δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως περιέχει δε απαραίτητα τα εξής στοιχεία.

α) Την έδρα και την επωνυμία του Οικοδομικού Συνεταιρισμού.

β) Τον επιδιωκόμενο σκοπό και τον αριθμό των μελών του.

γ) Το μέγεθος της αρχικής συνεταιριστικής μερίδας και την έκταση ευθύνης των μελών.

δ) Τον αριθμό των άρθρων του Καταστατικού.

ε) Το δήμο ή την κοινότητα στα διοικητικά όρια του οποίου βρίσκεται ή πρόκειται να αποκτηθεί η έκταση ή οι κατοικίες για τη στεγαστική εξυπηρέτηση των μελών του Οικοδομικού Συνεταιρισμού.

4. Ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός αποκτά νομική προσωπικότητα από τη δημοσίευση στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως της Υπουργικής απόφασης για την έγκριση του Καταστατικού του.

5. Προκειμένου να τροποποιηθεί ή συμπληρωθεί το ισχύον καταστατικό Οικοδομικού Συνεταιρισμού κατά την παράγραφο 8 απαιτείται επίσης εγκριτική απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

6. Τα πρωτότυπα της απόφασης και του Καταστατικού φυλάσσονται στο Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, Κυρωμένα αντίγραφα τους στέλνονται στο συνεταιρισμό και στο Ειρηνοδικείο της έδρας του, καθώς και στον οικείο Ο.Τ.Α.

7. Το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, οι Ο.Τ.Α. και τα Ειρηνοδικεία, τηρούν γενικό μητρώο Οικοδομικών Συνεταιρισμών με ξεχωριστούς φακέλους για κάθε συνεταιρισμό με όλα τα απαραίτητα στοιχεία. Κάθε χρόνο ο φάκελος αυτός συμπληρώνεται με πίνακα ονομάτων και μεταβολών του καταστατικού καθώς και με πίνακα των ονομάτων των εκάστοτε μελών του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου με δείγμα της υπογραφής τους.

Την ευθύνη της καταθέσεως και του περιεχομένου των πινάκων αυτών έχει το Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού.

8. Για την τροποποίηση του Καταστατικού ή για τη συνέχιση της λειτουργίας του συνεταιρισμού που συστήθηκε για ορισμένο χρόνο, απαιτείται απόφαση της γενικής συνέλευσης των μελών του που λαμβάνεται με απόλυτη πλειοψηφία των εγγεγραμμένων μελών, ανεξάρτητα αν κατά τη λήψη της σχετικής απόφασης ορισμένα μέλη έχουν αποχωρήσει ή αποδώσει, εφόσον διαρκεί η διαχειριστική περίοδος. Η απόφαση συνέχισης της λειτουργίας του συνεταιρισμού λαμβάνεται ένα χρόνο τουλάχιστον πριν από τη λήξη της διάρκειάς του, όπως ορίζει το Καταστατικό.

9. Απαγορεύεται η μεταβολή του σκοπού και της κατηγορίας του Οικοδομικού Συνεταιρισμού με ποινή διάλυσης του, με την επιφύλαξη των

οριζομένων στο άρθρο 16 του παρόντος. Στην περίπτωση Οικοδομικού Συνεταιρισμού της παρ. 11.3 του άρθρου 4 του παρόντος απαγορεύεται επίσης η μεταβολή ως προς τον τρόπο στεγαστικής εξυπηρέτησης των μελών με παινή διάλυση.

10. Κάθε Συνεταιρισμός υποχρεούται να τηρεί δικό του βιβλίο όπου καταχωρούνται:

α) Κυρωμένα αντίγραφα του Καταστατικού του και της εγκριτικής απόφασης.

β) Κάθε τροποποίηση του Καταστατικού με μνεία της οικείας εγκριτικής απόφασης.

γ) Το όνομα, το επώνυμο, το επάγγελμα και τη διεύθυνση κατοικίας του κάθε μέλους.

δ) Την ημερομηνία εγγραφής, εξόδου και διαγραφής των μελών με μνεία των σχετικών αποφάσεων των αρμοδίων Καταστατικών οργάνων.

ε) Την εκάστοτε συγκρότηση των εκλεγμένων διοικητικών συμβουλίων.

στ) Στοιχεία οικοδομικών αδειών (ημερομηνία έκδοσης κλπ.).

Το βιβλίο του Οικοδομικού Συνεταιρισμού αρθριάζεται μονογράφεται κατά σελίδα και θεωρείται από τον κατά τόπο Ειρηνοδίκη ατελώς.

Με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων, μπορεί να ορίζονται και άλλα βιβλία που πρέπει να τηρούν οι Οικοδομικοί Συνεταιρισμοί καθώς και ο τρόπος τήρησης των βιβλίων και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

Άρθρο 6.

Μέλη του Οικοδομικού Συνεταιρισμού.

1. Μέλη του Οικοδομικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν:

α) Φυσικά πρόσωπα που έχουν συμπληρώσει το δέκατο όγδοο έτος της ηλικίας τους. Με το Καταστατικό μπορούν να ορίζονται και άλλες προϋποθέσεις ή κωλύματα για την απόκτηση της ιδιότητας του μέλους Οικοδομικού Συνεταιρισμού και

β) Νομικά πρόσωπα.

Η δήλωση για συμμετοχή στον Οικοδομικό Συνεταιρισμό δεν ανακαλείται μέχρι τη σύστασή του. Μετά τη σύσταση εφαρμόζονται οι διατάξεις του παρόντος άρθρου για έξοδο ή απόκλιση.

2. Δεν μπορούν να ζητήσουν τη σύσταση Οικοδομικού Συνεταιρισμού ούτε να αποκτήσουν την ιδιότητα μέλους του:

α) Πρόσωπα που έχουν την ιδιότητα μέλους άλλου Οικοδομικού Συνεταιρισμού της ίδιας κα-

τηγορίας, ή πρόσωπα που έχουν ήδη στην ιδιοκτησία τους κατοικία ή οικόπεδο που απέκτησαν ως μέλη Οικοδομικού Συνεταιρισμού της ίδιας κατηγορίας.

β) Πρόσωπα που υπήρξαν μέλη άλλου Οικοδομικού Συνεταιρισμού και που διαγράφηκαν επειδή δεν εκπλήρωσαν τις υποχρεώσεις τους και μέχρις ότου εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις αυτές.

γ) Πρόσωπα που θρίσκονται υπό δικαστική ή νόμιμη απαγόρευση ή τελούν υπό δικαστική αντίληψη ή έχουν καταδικαστεί τελεσίδικα για αδικήματα που συνεπάγονται τη διαγραφή μέλους του συνεταιρισμού σύμφωνα με την παρ. 6 του παρόντος άρθρου.

3. Μετά την ολοκλήρωση της διαδικασίας σύστασης του Οικοδομικού Συνεταιρισμού σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 4 και 5 του παρόντος απαγορεύεται η εγγραφή νέων μελών εκτός αν υπάρχει περίπτωση εξόδου, αντικατάστασης, θανάτου ή διαγραφής μέλους του συνεταιρισμού.

Εφόσον στην έκταση του Οικοδομικού Συνεταιρισμού σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τα πολεοδομικά πρότυπα του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων υπάρχει δυνατότητα κάλυψης στεγαστικών αναγκών πέρα από αυτές των εγγεγραμμένων μελών του Οικοδομικού Συνεταιρισμού, μετά από σχετική έγκριση του ΥΠ.ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ. και απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Οικοδομικού Συνεταιρισμού δύναται ο συνεταιρισμός να προβαίνει στην εγγραφή νέων μελών με τη διαδικασία που τηρείται στις περιπτώσεις αντικατάστασης μελών με ανάλογη τροποποίηση του Καταστατικού του.

4. Σχέσεις συνεταιρισμού και μελών.

α) Οι σχέσεις ανάμεσα στο συνεταιρισμό και τα μέλη του διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος Π. Δ)τος και του Καταστατικού. Οι διατάξεις του εμπορικού και αστικού δικαίου εφαρμόζονται συμπληρωματικά για τα θέματα που δεν ρυθμίζονται με το Δ)γμα αυτό.

β) Τα μέλη υποχρεούνται να προσάψονται και να εξυπηρετούν τα συμφέροντα του συνεταιρισμού και να μην προβαίνουν σε πράξεις που να ελάττουν τα συμφέροντά του.

γ) Η ιδιότητα του μέλους συνεπάγεται την υποχρέωση συμμετοχής και συνεργασίας στη λειτουργία και τις δραστηριότητες του συνεταιρισμού. Το καταστατικό προβλέπει διοικητικές κυρώσεις για τη μη εκπλήρωση των υποχρεώ-

σεων των μελών προς το Συνεταιρισμό.

5. Έξοδος μέλους.

α) Κάθε μέλος μπορεί να εξέλθει από το συνεταιρισμό ένα χρόνο μετά την ημερομηνία εγγραφής του, αλλά μόνο στο τέλος της συνεταιρικής χρήσης, με έγγραφη δήλωση που γίνεται προς τη διοίκηση του συνεταιρισμού και το αρμόδιο Ειρηνοδικείο τρεις μήνες τουλάχιστον πριν από την έξοδο. Το καταστατικό μπορεί να ορίσει μεγαλύτερο χρόνο πριν από την παρέλευση του οποίου δεν μπορεί να εξέλθει μέλος. Σε καμία περίπτωση ο χρόνος αυτός δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος από πέντε χρόνια.

β) Στην περίπτωση που η έξοδος μέλους γίνεται μετά τη διάθεση του συνεταιρικού κεφαλαίου για την υλοποίηση του σκοπού σύστασής του, ο οικοδομικός Συνεταιρισμός οφείλει να αντικαταστήσει το εξερχόμενο μέλος όπως περιγράφεται στην παρ. 8 του παρόντος άρθρου. Κατά τον ίδιο τρόπο μπορεί να γίνεται αντικατάσταση του μέλους που εξέρχεται πριν από τη διάθεση του συνεταιρικού κεφαλαίου.

γ) Το μέλος που εξέρχεται έχει δικαίωμα συμμετοχής και ψήφου στις γενικές συνελεύσεις μέχρι τη λήξη της χρήσης κατά την οποία εξέρχεται. Αν είναι μέλος του διοικητικού ή του εποπτικού συμβουλίου του συνεταιρισμού, παύει να μετέχει στις συνεδριάσεις τους από την ημερομηνία υποβολής της δήλωσης εξόδου.

δ) Το μέλος που εξέρχεται από τον συνεταιρισμό έχει δικαίωμα να ζητήσει την επιστροφή της μερίδας του. Εφόσον δεν έχει διατεθεί το συνεταιρικό κεφάλαιο, η συνεταιρική μερίδα επιστρέφεται αυτούσια όπως έχει καταβληθεί από τα μέλη και όπως ορίζεται από την παράγραφο 8β του παρόντος άρθρου καταβάλλεται δε εφ' άπαξ στο τέλος της οικονομικής περιόδου κάθε χρόνου.

Στην περίπτωση που το συνεταιρικό κεφάλαιο έχει ήδη διατεθεί και εφόσον δεν έχει γίνει η διανομή των μερίδων στα μέρη σύμφωνα με το παρόν, η επιστροφή της μερίδας γίνεται μετά την καταβολή στον Οικοδομικό Συνεταιρισμό της αντίστοιχης μερίδας απ τον αντικαταστάτη, όπως ορίζεται από την παρ. 8 του παρόντος άρθρου, καταβάλλεται δε στο εξερχόμενο μέλος εφ' άπαξ στο τέλος της οικονομικής περιόδου του χρόνου αντικατάστασης.

Αν δεν επαρκεί η συνεταιρική περιουσία για την κάλυψη των χρεών του συνεταιρισμού, που τυχόν υπάρχουν, το εξερχόμενο μέλος υποχρεούται να καταβάλλει στο συνεταιρισμό, οποιο-

δήποτε πρόθετο ποσό, που έχει αποφασισθεί από τη Γενική Συνέλευση. Η αγωγή του εξερχομένου μέλους για την πληρωμή της συνεταιρικής του μερίδας παραγράφεται μετά διετία από τη λήξη της προθεσμίας καταβολής.

6. Διαγραφή μέλους.

α) Η διαγραφή μέλους του συνεταιρισμού, γίνεται στις εξής περιπτώσεις:

αα) Όταν έχει καταδικασθεί με τελεσίδικη απόφαση ποινικού δικαστηρίου για απιστία, κλοπή, υπεξαίρεση, πλαστογραφία, παραχάραξη σφραγίδων, απάτη σε βάρος της περιουσίας του συνεταιρισμού ή του Δημοσίου.

αβ) Όταν αποδεδειγμένα ασκείται δραστηριότητα σε βάρος του σκοπού και των συμφερόντων του συνεταιρισμού.

αγ) Όταν καθυστερεί την καταβολή της συνεταιρικής μερίδας που οφείλει, ή μέρος αυτής ή συνδρομή ή άλλη εισφορά για χρόνο μεγαλύτερο από έξι (6) μήνες. Ένα μήνα πριν τη λήξη των έξι (6) μηνών ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός υποχρεούται να γνωστοποιήσει με συστημένη επιστολή του στο μέλος τη λήξη της προθεσμίας καθώς και τις επιβαλλόμενες από το παρόν Π. Δ) γγια και το καταστατικό κυρώσεις.

αδ) Όταν καθυστερεί την εξόφληση οποιασδήποτε οφειλής για την είσπραξη της οποίας άρχισε εναντίον του διαδικασία αναγκαστικής εκτέλεσης.

ε) Η διαγραφή μέλους γίνεται με κοινή απόφαση του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου του συνεταιρισμού, στην περίπτωση αα της παραγράφου αυτής. Στις περιπτώσεις αβ, αγ και αδ γίνεται με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Οικοδομικού Συνεταιρισμού μετά από αιτιολογημένη πρόταση του διοικητικού ή εποπτικού συμβουλίου.

Το μέλος που διαγράφεται δεν έχει το δικαίωμα να ζητήσει την εκκαθάριση του συνεταιρισμού.

Απαραίτητη προϋπόθεση για την έγκυρη λήψη απόφασης διαγραφής είναι να έχει κληθεί κατά τις γενικές διατάξεις το υπό διαγραφή μέλος προς απολογία και παροχή εξηγήσεων ενώπιον του διοικητικού και εποπτικού συμβουλίου σε τακτική ημέρα όχι αργότερα από ένα μήνα από την παραπάνω γνωστοποίηση.

Το μέλος δύναται να παραιτεί αυτοπροσώπως ή με πληρεξούσιο. Εάν σε διάστημα 1 μηνός από τη νόμιμη κοινοποίηση στον ενδιαφερόμενο της απόφασης για τη διαγραφή του αυτός δεν προσφύγει αρμοδίως κατά της απόφασης

αυτής, τότε ο συνεταιρισμός προβαίνει σε αντικατάστασή του, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 6 παρ. 8 του παρόντος.

γ) Δεν είναι δυνατή η επανεγγραφή μέλους στο συνεταιρισμό από τον οποίο διαγράφηκε.

7. Θάνατος μέλους.

Σε περίπτωση θανάτου του το μέλος θεωρείται ότι εξέρχεται από το συνεταιρισμό στο τέλος της διαχειριστικής περιόδου κατά την διάρκεια της οποίας επήλθε ο θάνατος. Στο ενδιάμεσο χρονικό διάστημα η συνεταιρική ιδιότητα του θανόντος συνεχίζεται στο πρόσωπο του κληρονόμου. Σε περίπτωση ανηλίκων ή περισσότερων του ενός κληρονόμου η άσκηση των δικαιωμάτων ή η εκπλήρωση των υποχρεώσεων απέναντι στο συνεταιρισμό, γίνεται από το νόμιμα οριζόμενο επίτροπο ανηλίκων ή από τον οριζόμενο εκπρόσωπο των συγγληρονόμων μέχρι τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.

Με το καταστατικό δύναται να οριστεί ότι μετά τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου, η συνεταιρική μερίδα του θανόντος μέλους και το τυχόν πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού του με το συνεταιρισμό περιέρχονται οριστικά σε έναν από τους νόμιμους κληρονόμους που ορίζεται από τους υπόλοιπους με έγγραφη δήλωση που κατατίθεται στο διοικητικό συμβούλιο του συνεταιρισμού μέσα σε έξι μήνες από το θάνατο του αρχικού συνταίρου. Μετά τη λήξη της προθεσμίας αυτής ο οικοδομικός συνεταιρισμός έχει το δικαίωμα να αντικαταστήσει το μέλος που πέθανε. Τυχόν αρνητικό υπόλοιπο παρακρατείται από τη συνεταιρική μερίδα.

8. Η για οποιοδήποτε λόγο αντικατάσταση μέλους οικοδομικού συνεταιρισμού με νέο διενεργείται ως εξής:

α) Ο Οικοδομικός Συνεταιρισμός προκειμένου να διαθέσει τη μερίδα του μέλους δημοσιεύει προκήρυξη σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο άρθρο 4 παρ. 1.2.

Δικαίωμα προτίμησης για την απόκτηση της μερίδας έχει ο οικείος Ο.Τ.Α. εφόσον εκδηλώσει ενδιαφέρον εντός της χρονικής προθεσμίας κατά την παρ. 1.2 του άρθρου 4, για στεγαστικούς σκοπούς, διαφορετικά η διάθεση της μερίδας γίνεται με κλήρωση μεταξύ εκείνων που εκδήλωσαν ενδιαφέρον, στο οικείο δημοτικό ή κοινοτικό κατάστημα.

Το διάστημα των 2 μηνών της παρ. 1.2 του άρθρου 4 παρατείνεται μέχρι ν' ανευρεθεί αντικαταστάτης.

α) Σε κάθε αντικατάσταση μέλους ο υπολογισμός της αξίας της συνεταιρικής μερίδας γί-

νεται με βάση το σύνολο όλων των μέχρι τη στιγμή εκείνη εισφορών οποιασδήποτε φύσης του μέλους προς τον οικοδομικό συνεταιρισμό. Η αξία της μερίδας προσαυξάνεται μόνο κατά το συμβατικό τόκο αναδρομικά για το εκάστοτε κεφάλαιο και για το εκάστοτε χρονικό διάστημα. Η ενδεχόμενη πραγματική ή εκτιμώμενη υπεραξία κατά τη στιγμή της διενέργειας της αντικατάστασης δεν λαμβάνεται υπόψη.

Άρθρο 7.

Συνεταιρική μερίδα - ευθύνη

1. Η συνεταιρική μερίδα είναι το ποσοστό συμμετοχής του κάθε μέλους στον οικοδομικό συνεταιρισμό, είναι αποτιμητή σε χρήμα και ανάλογα, με τον τρόπο εκπλήρωσης του σκοπού του οικοδομικού συνεταιρισμού και με το στάδιο της διαδικασίας που βρίσκεται αντιστοιχεί σε:

- α) Χρηματικό ποσό.
- β) Τμήμα εδάφους.
- γ) Κτίριο ή τμήμα κτιρίου ή συνδυασμού των παραπάνω.

Κάθε μέλος συμμετέχει με μία μόνο συνεταιρική μερίδα σε όλες τις φάσεις της διαδικασίας εκπλήρωσης του σκοπού του οικοδομικού συνεταιρισμού. Η μερίδα που διανέμει ο οικοδομικός συνεταιρισμός στα μέλη του στην περίπτωση που αυτή αντιπροσωπεύει οικόπεδο δεν μπορεί να υπερβαίνει:

- α) Τα 500 μ² προκειμένου για αστικούς οικοδομικούς συνεταιρισμούς.
- β) Τα 1000 μ² προκειμένου για παραθεριστικούς οικοδομικούς συνεταιρισμούς.

Είναι δυνατόν το μέγεθος της μερίδας να ποικίλλει. Σε κάθε περίπτωση όμως πρέπει το μέγεθός της να είναι μικρότερο από το διπλάσιο της αρτιότητας που θα καθοριστεί στην περιοχή από το Π. Δ)γμα έγκρισης της παλεοδομικής μελέτης σύμφωνα με το άρθρο 18 του παρόντος, πλην της περίπτωσης οικοδομικού συνεταιρισμού ιδιοκτητών γης για τους οποίους ισχύουν τα εξής:

α) Κάθε μέλος συμμετέχει με το ποσοστό συνιδιοκτησίας του επί του ενιαίου οικοπέδου όπως αυτό θα προκύψει από τη συνέλιξη και πράξη σύστασης οριζοντίου ή καθέτου ιδιοκτησίας.

β) Μετά την εκπλήρωση του σκοπού του οικοδομικού συνεταιρισμού κάθε μέλος θα είναι δικαιούχο κατά το ποσοστό συνιδιοκτησίας του όπως θα προκύψει μετά τη σύσταση.

(Το τέλος στο επόμενο)

«SINETERISTIKI PORIA»

Cooperative Review - Published by the 'FRIENDS OF COOPERATION SOCIETY', 25 Koumoundourou Str., 104 37 Athens, Greece.

CONTENTS of No. 7/1987

	page
- C.L. Papageorgiou, Development questions about Greek agricultural cooperatives	121
- A.N. Klimis, Alexander Baltatzis	133
- P. Lykidis, Few more words about A. Baltatzis	137
- B. Lambropoulou-Dimitriadou, Cooperative neutrality, theory and practice	139
- A. Baltatzis, Theodor Tzortzakis	147
- Obituaries: S. Samout	149
- Our Views	151
- A.N. Klimis, Bitter realities on cooperative information	153
- The new Labour Union Agreement concerning the personnel of agricultural cooperatives	157
- International and national cooperative news	165
- New books	167
- New Boards of Directors in central cooperatives	169
- Cooperative issues in Parliament	174
- J. Solaris, Cooperative chronicles of Syros	175
- The 93/1987 Decree on Housing cooperatives	177

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ

ΔΡΑΣΗ — ΙΔΕΟΛΟΓΙΑ — ΕΠΙΣΤΗΜΗ

Τρίμηνη έκδοση του Επιστημονικού - Ιδεολογικού Σωματίου

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ ΤΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΣΜΟΥ

Γραφεία: Κουμουνδούρου 25 (4ος όροφος) Αθήνα 10437 (τηλ. 52.47.162)

Ιδιωκτησία - Έκδοση: Εταιρείας των Φίλων του Συνεργατισμού

Υπεύθυνος κατά νόμο: Γιάννης Στρογγύλης (Πρόεδρος της Εταιρείας)
οδός Αιγίλης 62-64 Αθήνα 113 62 τηλ. 82.39.502.

Διεύθυνση για τη Σύνταξη: Αριστ. Ν. Κλήμης, Ασκληπείου 37, Γλυφάδα
16675 (τηλ. 89 49 123)

Συντακτ. Επιτροπή: Β. Δημητριάδου - Κ. Παπαγεωργίου - Γ. Σελλιανάκης

Εισφορές 1987: Για Νομικά Πρόσωπα δρχ. 2.000. Για άτομα δρχ. 1.000.

Εμβόσματα: Στον Ταμία κ. Νικ. Πατρίκιου, οδός Καλλιρρόης 12
Αθήνα 117 43 (τηλ. 92.26.777)

Τυπογραφείο: Νικήτα Κ. Καράλη, Γερανίου 7 - Τηλ. 52 33 965

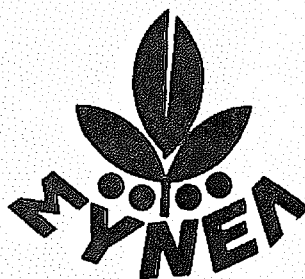
Κυκλοφορία 12.10.1987

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ Α. Ε.

Σωστή λίπανση

σημαίνει:

- ΚΑΛΗ ΣΟΔΕΙΑ
- ΠΟΙΟΤΗΤΑ και
- ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

ΑΘΗΝΑ: Κεφαλληνίας 46 & Πατησίων - Τ.Κ. 112 51

Τηλ. 8648225 - 8648715 - 8648793 - **TLX:** 224116 - 224653 SYEL GR

Υ Π Ο Κ Α Τ Α Σ Τ Η Μ Α Τ Α

ΠΕΙΡΑΙΑΣ: Κλαπανάρα 4 - Τ.Κ. 186 48

Τηλ. 4631481-4 — **TLX** 241430 SYEL GR

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Τσιμισκή 33 ή Τ.Κ. 546 24

Τηλ. (031) 220691 - 220859 — **TLX** 410386 SYEL GR

ΚΑΒΑΛΑ: Ομονοίας 54 - Τ.Κ. 653 02

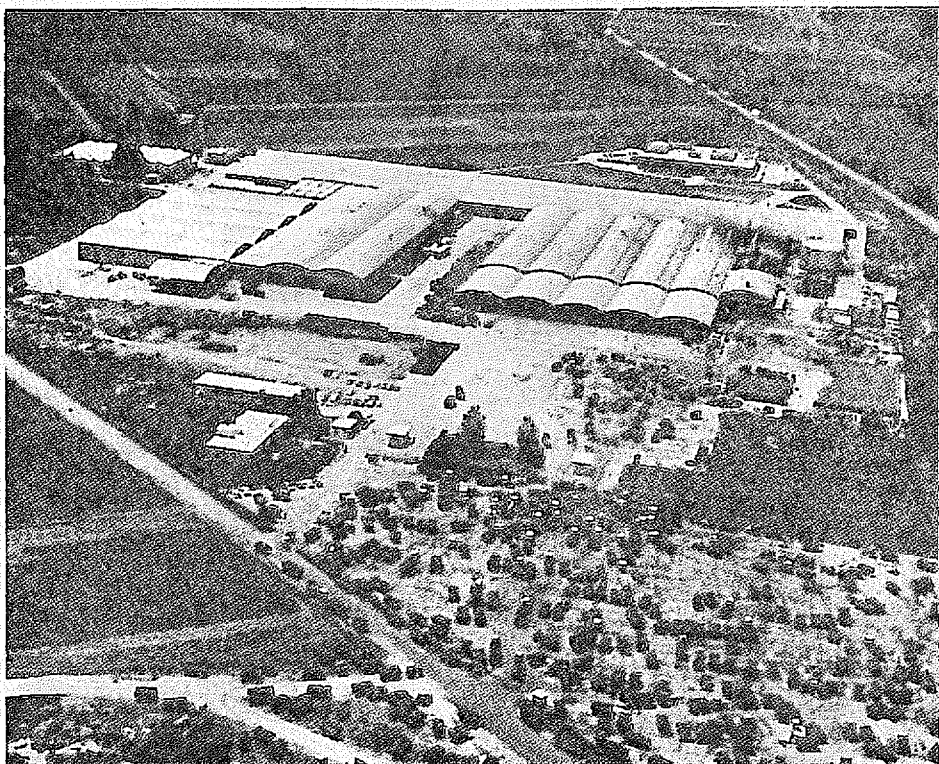
Τηλ. (051) 836948-9 — **TLX** 452325 SYEL GR

ΠΤΟΛΕΜΑΪΔΑ: Φιλίππου 1 - Τ.Κ. 502 00

Τηλ. (0463) 22377 - 23377 — **TLX** 432331 SYEL GR

ΣΕΒΑ ΑΒΕ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΕΩΣ ΘΡΑΚΗΣ
Ξάνθη: Καραολή 79 — Αθήνα Λ. Ριανκούρ 64)

- ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΕΙ το εισόδημα των αγροτών.
- ΕΞΑΣΦΑΛΙΖΕΙ ποιότητα στον καταναλωτή.
- ΔΙΝΕΙ εργασία στους ανθρώπους της ακριτικής περιοχής.
- ΒΟΗΘΑ την εθνική οικονομία.
- ΣΤΗΡΙΖΕΙ τη συνεταιριστική ανάπτυξη.